

T. C.

**HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
ANABİLİM DALI**

**HÜDÂYÎ EFENDİ 1313 NUMARALI MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR
(İNCELEME-METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NESLİHAN DOKUMACI

**TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. EKREM BEKTAŞ**

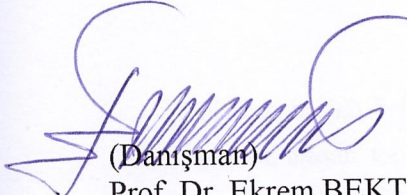
ŞANLIURFA

2017

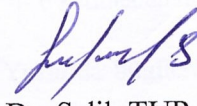
T. C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 135210008 numaralı Neslihan DOKUMACI'nın hazırladığı "Hüdâyî Efendi 1313 Numaralı Mecmû'a-i Eş'âr (İnceleme – Metin)" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili tez savunması, 10/02/2017 tarihinde, saat 13:00'te yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABUL (başarılı) olduğuna oybirliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.

10/02/ 2017

(Danışman)
Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ

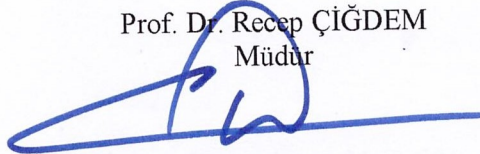
Üye
Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

Üye
Doç. Dr. Salih TUR

Bu tezin Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yapıldığını ve Enstitümüz Kurallarına Göre Düzenlendiğini Onaylarım.

30.5
...../...../2017

Prof. Dr. Recep ÇİĞDEM
Müdür

Not: a) Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan alıntuların, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

b) Tez, HÜBAK'tan Bilimsel Araştırma Projesi mali destek Almıştır Almamıştır.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORJİNALLİK RAPORU VE BEYAN BELGESİ

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı-Soyadı :Neslihan DOKUMACI
Öğrenci Numarası :135210008
Enstitü Anabilim Dalı :Türk Dili ve Edebiyatı
Programı Yüksek Lisans
Başlık (Türkçe) :Hüdâyi Efendi 1313 Numaralı Mecmû'a-i Eş'âr
(İnceleme – Metin)

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 219 sayfalık kısmına ilişkin, 24/12/2016 tarihinde şahsım/ danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, benzerlik oranı % 16'dır.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 6 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen tezli/tezsiz lisansüstü programlarda seminer, dönem projesi, tez vb Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen lisansüstü orijinallik raporu alınması uygulama esasları ile belirlenen azami benzerlik oranlarımı aşmadığımı ve bütün bilgilerin, akademik kurallara uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı, blok şeklinde alıntılar yapmadığımı ve tüm alıntılarım bilimsel atıf kuralları çerçevesinde kaynağımı gösterdiğimi, Yükseköğretim kurulu bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesi ile Harran Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesinin 8. maddesinde yer alan etik ihlallerden her hangi birisinin yer almadığımı, etik ihlal tespiti halinde, Enstitü yönetim kurulunca, diplomamın iptal edilmesini kabul ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

24/12/2016
Neslihan DOKUMACI
İmzası

Yukarıda yer alan raporun ve beyanın doğruluğunu onaylarım. 24/12./2016

Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ
Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
(İmzası)

ÖNSÖZ

İslam kültür ve edebiyatının tesiri altında ortaya çıkan klâsik Türk edebiyatı, başlangıçta İran edebiyatının etkisinde kalmıştır. İlerleyen zamanla birlikte şairlerin hayal dünyasını, estetik hususiyetler bakımından bir örnek model özelliğiyle gösteren bu edebiyat, şairlerin yetişmesi, eserlerin ortaya konması ve Türkçe kaynaklar ile bir zihniyet ve estetik gelenek oluşturmuştur. İslam medeniyetinin temel kaynaklarını yerli unsurlarla yoğuran bu edebiyat, 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar varlığını sürdürmüş, etkisini ise hâlâ sürdürmektedir.

Tarihî süreç içerisinde klâsik Türk edebiyatı geleneğinde şiir ve nesir alanında birçok eser verilmiştir. Bu iki kola bu edebiyat geleneği açısından değer veren temel eserleri vardır. Özellikle şiir alanında divânlar, mesneviler şairlerin ortaya koyduğu özgün eserlerdir. Bununla beraber antoloji mahiyeti taşıyan derleme türünde eserler de bu edebiyatın ilk yüzyıllarından itibaren geleneğini oluşturmuştur. Bu gelenek nazire mecmûaları ile başlayan mecmûa tertip etme geleneğidir. Temel eserlerin yanında kişilerin edebî tercihlerini, beğenilerini, meraklarını ortaya koyan mecmûalar düzenlemek, derlemek, yazmak, yazdırmak bir gelenek hâline gelmiş ve bugün kütüphanelerde edebiyat tarihi açısından zengin mecmûa koleksiyonları ortaya çıkarmıştır. Divân, mesnevi, tezkire gibi temel eserlerin çalışma konusu olduğu dönemlerde mecmûalar ile ilgili çalışmalar fazla revaç görmemiş, nazire mecmûaları dışındaki mecmûalar bu yüzden ikinci derecede eserler olarak telakki edilmiştir. Ancak, temel eserler ile ilgili çalışmalar belli bir seviyeye geldikten sonra mecmûalar ilgi görmeye başlamış ve konu ile ilgili birçok akademik çalışmanın yanı sıra kültürel/popüler çalışma da yapılmıştır. Bugün bu çalışmalar, üniversitelerde büyük bir hız ile devam etmektedir.

Döneminin edebî beğenisine ışık tutan mecmûalar, kendi devri içinde şair ve şiir bakımında toplumun zevk/beğeni profilini ortaya koyan, bugün için antoloji anlamını ifade eden eserlerdir.

Divânlarda yer almayan bazı manzumeleri içermeleri, klâsik Türk şiiri metinlerinin tamamlanmasında mecmûaların rolünü daha da ehemmiyetli hâle getirmektedir. Kendi içerisinde, belli başlı konular çerçevesinde toplanmış mecmûalar olduğu gibi, farklı konuların bir araya getirildiği mecmûalar da vardır. Aynı zamanda benzer nazım şekli ve vezni etrafında yazılmış manzumelerin yer aldığı mecmûalarla beraber, farklı nazım şekli ve vezinlerle yazılmış manzumeleri içeren mecmûalar da vardır. Tüm bunlar bize aslında, mecmûayı oluşturan derleyicinin kendi edebî zevkini ne şekilde meydana getirdiğini göstermektedir.

Bu çalışma, *Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesi Hüdâyi Efendi koleksiyonu 1313 numara ile kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr (İnceleme-Metin)* adını taşımaktadır. Çalışmaya konu olan mecmûanın kim tarafından derlendiği ve kesin olarak hangi tarihte kaleme alındığı bilinmemektedir.

Çalışma giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, mecmûa ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde, mecmûanın şekil ve muhteva bakımından incelemesi yapılmıştır. 52 varaktan oluşan mecmûada belli bir tertip söz konusu değildir. Mecmûada, 57 şairin 99 manzumesi yer almaktadır. Bu bölümde ayrıca mecmûada yer alan şairlerin kısa biyografileri verilmiştir. Şairler tespit edildikten sonra şairlerin adı, yaşadıkları yüzyıllar tablo ile gösterilmiştir. Daha sonra metni kurmada dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir. Mecmûadaki nazım şekilleri gazel, kaside, kıt'a... gibi ismi belirtilerek gösterilmiş, her nazım şekli mecmûadaki sırasına göre numaralanmıştır. Mecmûada başlıkların veya vezinlerin üzerindeki numaralar, manzumelerin sıra numaralarını ifade edecek şekilde konulmuştur. Ancak kimi manzumelerde başlık hatalı verilmiştir. Özellikle manzumenin nazım şekli ile başlıkta belirtilen nazım şekli arasında uyumsuzluklar vardır. Bu durumda nazım şeklinin doğru şekli verilmiş ve bu durum dipnotta gösterilmiştir.

İkinci bölümde, mecmûanın çevriyazılı metni verilmiştir. Transkripsiyon esnasında eklenen kısımlar köşeli ayraç [] ile gösterilmiştir. Mısraların başında köşeli ayraç içerisinde verilen numaralar, mecmûa varaklarını göstermektedir.

Mecmûada geçen manzumeler, ulaşılabilen divanlarla karşılaştırılarak, nüsha farkları dipnotta gösterilmiştir. Mecmûada Ahmed Paşa, Aynî, Mesîhî, Vahyî ve Zatî mahlasıyla yazılmış olan bazı manzumelerin ait olduğu bu şairlerin divanları incelediğinde, manzumelerin divanlarda yer almadıkları tespit edilmiştir. Divânlarda yer almayan bu manzumeler, dipnotta belirtilmiştir. Mecmûada Arapça ve Farsça manzum/mensur yazılar yer almaktadır. Mecmûadaki Arapça ve Farsça ifadeler, ekte yer alan kısımına orijinal haliyle yerleştirilmiştir. Çalışmanın sonunda ise, sonuç ve kaynakça bölümü vardır. Kaynakçanın hazırlanması sırasında doğrudan veya dolaylı yoldan yararlanılan tüm kitap, makale ve diğer ilmî çalışmalara yer verilmiştir. Çalışmaya ek olarak metnin tıpkıbasması ilave edilmiştir.

Çalışmanın her aşamasında desteğini gördüğüm danışman hocam **Prof. Dr. Ekrem BEKTAŞ'a**, öğrencilik yıllarımdan itibâren fikrî ve meslekî geleceğimin şekillenmesinde en büyük pay sâhibi olan hocam **Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK'a** ve tavsiyeleriyle bana yardımcı olan değerli arkadaşım **Hasan İSİ'ye** sonsuz minnet ve şükranlarımı bir borç bilirim.

Neslihan DOKUMACI

ŞANLIURFA / 2017

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ORİJİNALLİK VE BEYAN BELGESİ.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar (ÇİZELGELER) DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR.....	ix
ÖZET.....	xi
ABSTRACT.....	xii
GİRİŞ.....	1
1. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMÛA.....	1
1.1. Mecmûanın Tanımı.....	2
1.2. Mecmûaların Sınıflandırılması.....	2
1.3. Klâsik Türk Edebiyatında Mecmûaların Yeri ve Önemi.....	4
1. BÖLÜM.....	6
MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN TAVSİFİ VE İNCELEMESİ.....	6
1.1. NÜSHA TAVSİFİ.....	6
1.1.1. Hüdâyî Efendi 1313 Numaralı Mecmû'a-i Eş'âr.....	6
1.2. NÜSHA İNCELEMESİ.....	9
1.2.1. Mecmûanın Yapı ve Muhtevâsı.....	9
1.2.2. Nazım Şekilleri ve Nazım Türleri.....	9
1.2.3. Şairler.....	13
1.3. METİN.....	34
1.3.1. Şiir, Beyit, Varak ve Satır Numaralarının Gösterilmesi.....	34
1.3.2. Dipnottaki Açıklamalar.....	34
1.3.3. Başlıkların Gösterilmesi.....	34
1.3.4. Metin Kurmada Dikkat Edilen Hususlar.....	35

2. BÖLÜM.....	39
MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN ÇEVİRİYAZILI METNİ	39
SONUÇ.....	184
KAYNAKÇA.....	186
EKLER.....	190
Ekler-1- : Farsça ve Arapça Manzum-Mensur Metinler	191
Ekler-2- : Tıpkıbasım	192

TABLolar (ÇİZELGELER) DİZİNİ

Tablo 1	Manzumelerin “Huruf-ı Hecâ”ya Göre Dağılımı	7
Tablo 2	Mecmûada Yer Alan Şair, Vezin ve Nazım Biçimleri Tablosu	10
Tablo 3	Mecmûada Şair ve Şiir Dizini	13
Tablo 4	Mecmûanın Muhtevâ Tablosu	15

KISALTMALAR

a	:Beyitin ilk mısralarını gösterir
AKM	:Atatürk Kültür Merkezi
B	:Beyitin ikinci mısrasını gösterir
Bsk.	:Baskı
Bkz	:Bakınız
C.	:Cilt.
c.	:Beyitin üçüncü mısrasını gösterir
Çev.	:Çeviren
D	:Divân
DİA	:Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	:Gazel
Haz.	:Hazırlayan
Hz.	:Hazreti
K	:Kaside
KTB	:Kültür ve Turizm Bakanlığı E-Kitap
M.	:Mecmûa
Mur	:Murabba
ö.	:Ölümü
s.	:Sayfa
S.	:Sayı
T	:Tahmis
Tc.	:Terc-i bend
Tb.	:Terkib-i bend
TDK	:Türk Dil Kurumu
Trc.	:Tercüme
vb.	:Ve bunun gibi
vr.	:Varak
Üniv.	:Üniversite

Yay. :Yayımları

yy. :Yüzyıl

ÖZET

Hüdâyî Efendi 1313 Numaralı Mecmû'a-i Eş'âr

(İnceleme-Metin)

Bu çalışmada, Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesi'nde 1313 numara ile kayıtlı "Mecmû'a-i Eş'âr" adlı eser incelenmiştir. Mecmûada, edebiyat tarihine geçmeyen belgeler, türler, şairler ve şiirlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma, müstensihin, kendi devri içinde şair ve şiir bakımından toplumun beğeni profilini yansıtan eserleri ortaya koyduğunu göstermiştir. Mecmûada nazım şekilleri ve nazım türleri dikkate alınarak sıralama yapılmadığı gibi şairlerin yazdıkları manzumelerin de belli bir alfabetik sırada olmadıkları tespit edilmiştir. Mecmûada fevâid bilgiler olarak bilinen günlük ve dini bilgiler vb. öğretici düşüncelerin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klâsik Türk edebiyatı, Mecmûa, Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesi, İnceleme.

ABSTRACT

Mecmu'a-i Eş'ar Numbered 1313 In Hüdayî Efendi

(Analysis-Text)

This study examines the manuscript named “Mecmu'a-i Eş'ar”, which is registered with the number 1313 in the Manuscript Library Of Hacı Selim Agha. It aims to find out the poems, poets, genres and files which are not mentioned in the literature history.

This thesis has shown that the author produced the manuscripts which reflect the taste of society in terms of poems and poets of his time. It has further indicated that the manuscript has neither alphabetical order in verse forms and verse genres nor in poems. It has been underlined that it has some beneficial information related to daily life and religion etc.

Key words: Classical Turkish Literature, Journal, Hacı Selim Agha Manuscript Library, Analysis.

GİRİŞ

1. KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMÛA

Mecmûalar, klâsik Türk edebiyat tarihi açısından önemli eserlerdir. Öncelikle mecmûaların edebiyat tarihi bakımından değerlendirilmesi gerekir. Edebiyat tarihinde kendine yer bulamamış birçok şair ve eser, mecmûalar sayesinde günümüze ulaşmıştır. Edebiyat tarihlerine girmemiş bilgiler, şairler, manzumeler mecmûalar sayesinde tespit edilebilmektedir. Klâsik Türk edebiyatı kaynaklarının ortaya çıkarılması, bunların ilmî usullere göre düzenlenmesi ve günümüze aktarılması metince edebiyat tarihi bağlamında önemli bir çalışmadır. Manzum ve mensur eserler üzerinde yapılan çalışmalar belli bir seviyeye gelmekle birlikte bu alandaki çalışmalar devam etmektedir. Mecmûalarla ilgili çalışmalar klâsik Türk edebiyatın muayyen yönünü ve zenginliklerini bir hazine olarak önümüze koymaktadır.

Ali Nihat Tarlan'ın mecmûaların önemi hakkında yıllar önce dile getirdiği görüşlerini aşağıda sunuyoruz:

“Mecmûalar, isimleri ve şiirleri unutulmuş, kimi nedenlerle edebiyat tarihlerinde yer bulamayan şairler için birinci dereceden kaynaktır. Mecmûaların önemli işlevlerinden birisi de gerek nüsha eksikliğinden ve gerekse başka nedenlerle divân metnine girmemiş şiirleri içermesidir. Mecmûalar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popülaritesini de verir. Mecmûa şiirleri, bize bir devrin ruhi ihtiyaçlarını da gösterir. Çünkü seçilen şiirler, bu ihtiyacın cevabıdır. Divân edebiyatının mürettep divânlardan başka bir de mecmûa ve cönkler âlemi vardır. Bunlar edebiyat meraklılarının beğendikleri şiirleri bazen gelişi güzel bazen de muayyen bir tasnife tabi tutarak kaydettikleri bir nevi müntahabat mecmûalarıdır.”¹

Metin açısından mecmûalar birçok açıdan değerlendirilmesi gereken eserlerdir. Metnin varlığı, beğenilirliği, nazire bakımından yeri, edebî geleneği,

¹ Ali Nihat Tarlan, *Şiir Mecmûalarında 16. ve 17. Asır Divan Şiiri, Rahmî ve Fevrî*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Fasikül 1, Haz. Emrah GÖKÇE, s. 126.

ulaştığı kesimler, zümre edebiyatları gibi her biri başlı başına bir inceleme konusu olabilecek hususlar mecmûalar ekseninde değerlendirilebilecek konular olarak görülmektedir.

1.1. Mecmûanın Tanımı

Mecmûalar, çeşitli konularda yazılmış eserlerin bir arada toplandığı derlemelerdir. Arapça “cem’ (toplama, bir araya getirme) kökünden gelip mef’ûl bâbında müennes (dişil) bir kelime olan mecmûa, sözlüklerde toplanmış, bir araya getirilmiş; top, tüm; tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi; seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, kütüphane literatüründe derleme, edebiyat terimi olarak defter; türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap; şiir defteri, günümüz Türkçesinde dergi ve yakın zamana kadar günlük olmayan (haftalık, aylık, üç/altı aylık, yıllık vb.) periyotlarla yayınlanan süreli yayınlar manalarında kullanılmıştır “²

1.2. Mecmûaların Sınıflandırılması

Mecmûalar, birçok farklı tür ve biçimde eser barındırdığı gibi, tek bir tür ve şekle münhasır mecmûalar da bulunmaktadır. İslam kültüründe mecmûa türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu iznin ardından bazı sahabeler Resulullah’tan duyduklarını mecmûa tertip etme anlayışı içerisinde kendi seçimlerine, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirince hadis literatüründe sahife, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur. Hadis derlemeleri geliştiğinde hadislerde ele alınan meseleleri kapsamaya yönelik çalışmalar bu metinleri genellikle bablara göre tasnif etme anlayışını getirmiş ve ortaya konulan eserlere mecmûa ile aynı kökten türeyen "el-cami" ismi verilmiştir.³

Osmanlı ilim, kültür ve edebiyatında antoloji niteliği taşıyan mecmûalar; muhtevâları dikkate alınarak şiir mecmûaları (mecmûa-i eş’âr), hadis mecmûaları (mecmu’atü’l-hadîs), fevâ’id mecmûaları (mecmû’a-i fevâ’id), hikâye mecmûaları

² M. Fatih Köksal, *Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)*, İstanbul: Turkuaz. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Anbarı*, s. 411.

³ Süleyman Uludağ, *Velilerden Zuhur Eden Olağanüstü Hal*, C. 25, s. 268.

(mecmû'a-i hikâyât) ve münşeât mecmûaları (mecmû'a-i münşeât) gibi şekillerde adlandırılmışlardır. İlim dallarına göre ise; fetvâ, musîkî, şiir ve kelâm gibi çeşitli türlere ayrılmıştır.⁴ ⁵Klâsik şiirimizde gazel, kasîde, rubâî, tercî-bend (mecmû'a-i gazeliyyât, mecmû'a-i kasîde, mecmû'a-i rubâiyyât, mecmû'a-i tercî-bend) vb. belli nazım şekilleri ve mersiye, tevhid (mecmû'a-i mersiye, mecmû'a-i tevhîd) gibi çeşitli manzumelerin bir araya getirilmesiyle oluşan çok sayıda mecmûa bulunmaktadır. Derleme yoluyla meydana getirilen bu mecmualar derleyicisinin titizliğine ve zevkine bağlı olarak şekillenmektedir. Mecmûalar Arapça, Farsça, Türkçe olarak tek bir dille kaleme alındığı gibi derleyen bu dilleri bilip bilmemesine ve derlenen metinlerin diline göre bunların ikisinin veya üçünün birlikte kullanıldığı metinler halinde de yazılmıştır. Çoğunlukla ilmî ve dinî konularda derlenmiş mecmûaların mensur ve Arapça edebiyat ve sanat konularındakilerin ise manzum ve Farsça-Türkçe olduğu görülmektedir.⁶

Mecmûalar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.

Tespit edilmiş olan çalışmalardan yola çıkılarak tasnif çalışmalarını yapıldığını görmekteyiz. Bu çalışmalar arasında Âgâh Sırrı Levend'in tasnif değerlendirmeleri şu şekildedir:

Âgâh Sırrı Levend'in tasnifi:

I. Nazire mecmûaları,

II. Meraklılarınca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmûaları,

III. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar,

IV. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar,

⁴ Kamil Ali Gıynaş, "Şiir Mecmûaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası", *Konya Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2011, S. 25, s. 246.

⁵ Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara , C. 1, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988, s. 166-167.

⁶ Uludağ, s.268.

V. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar vardır ⁷

1.3. Klâsik Türk Edebiyatında Mecmûaların Yeri ve Önemi

Anadolu sahasında ilk örneklerine XV. yüzyılın başlarında rastlanan ve XVI. yüzyıldan sonra sayı ve çeşitleri bir hayli artan mecmûalar, klâsik Türk edebiyatının önemli kaynakları arasında yer almaktadır. ⁸ Mecmûalar; klâsik edebiyatımıza, özellikle şiir alanında, önemli katkılar sağlayan yardımcı kaynaklarındandır. Özellikle divân neşri çalışmalarında, şairin mürettep divânında yer almayan şiirlerine ulaşmada; mürettep bir divânı olmayıp mecmûalarda şiirleri bulunan şairlerin tespitinde, mecmûalar büyük yarar sağlamaktadır ⁹ Şiir mecmûaları; metin neşri ile ilgili incelemelerde, kaynaklarda bahsi geçmeyen şair ve şiirlerin tespitinde, yazıldıkları dönemin edebî yapısının belirlenmesinde, üslûp çalışmalarında ve şairlerin divânının teşkilinde müracaat kaynağı olması gibi birçok hususta araştırmacıya önemli şekilde katkı sağlamaktadır ¹⁰

Mecmûa ile ilgili yapılan değerlendirme ve tespitleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Henüz ortaya çıkmamış eserler mecmûaların birinde bulunabilir.

2. İsimleri tezkirelerde bulunan ve bulunmayan şairlerle ilgili bilgi bulunabilir.

Divânı elde bulunan şairlerin eserlerine katkıda bulunurken olmayanların eserlerinin teşekkülüne önemli bir zemin oluşturabilirler.

3. Mecmûalardaki şiirler divân nüshalarıyla karşılaştırılarak tenkitli bir neşir yapılabilir. Hatta divândaki bozuk vezinli mısraların kontrolü mecmualardaki şiirler sayesinde yapılabilir ¹¹

⁷ Levend, s. 166-167.

⁸ Ahmet Tanyıldız, “Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 5, S. 21, 2012, s. 224.

⁹ Yaşar Aydemir, *Biyografi Kaynağı Olarak Mecmualar*, Ankara, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu-Bildiriler, Nevşehir Üniversitesi, 6-8 Mayıs 2010, AKM Yayını, 2011.

¹⁰ Aydemir, s. 123.

¹¹ Yılmaz Ozan, “Metin Te’sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul, 2008, s. 255-280.

4. Şairlerin kimlerden etkilendiği ya da kimleri etkilediği gibi durumların tespiti için de nazirelerden faydalanılabilir. Şairin edebî kişiliğini tespit adına nazire mecmûaları önemli kaynaklardır.

5. Şairin divânını tertip ettikten sonra yazdığı şiirlere mecmûalarda rastlanabilir.

6. Edebiyat tarihine geçmemiş belgeler, türler, şairler, manzumeler tespit edilebilir.

7. Buldukları dönemin edebî zevkini yansıtmakla birlikte dönemin dil hususiyetleri açısından da fikir verebilir.¹²

¹² Ozan, s. 255-280.

1. BÖLÜM

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN TAVSÎFİ VE İNCELEMESİ

1.1. NÜSHA TAVSÎFÎ

1.1.1. Hüdâyî Efendi 1313 Numaralı Mecmû'a-i Eş'âr

Mecmû'a-i Eş'âr, Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesi Hüdâyî Efendi koleksiyonu 1313 numarada kayıtlıdır. Çalışmamız, giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. 52 varaktan oluşan bu mecmûada, şairi belli olmayan on sekiz manzume ile birlikte, elli yedi şairin doksan dokuz manzumesi bulunmaktadır. Bunların içerisinde; 2 kaside, 1 münâcât, sekiz murabba' iki tahmis, iki müseddes-i mütekerrir, 6 mesnevi, seksen dört gazel olmak üzere; on dört kıt'a, beş lügaz, yetmiş beş beyit ve 12 müfred yer almaktadır.

Baş: Hezârân şükr [ü] minnet Haqq'a ey yâr

Qılalum gel beri bu dine ikrâr (vr. 1b)

Son: Şubh-ı şâdık gibi ey gâfil ağardı şakaluñ

Haberüñ yok seni penbeyle boğazlar ecelüñ (vr. 52a)

Yahyâ

Satır Sayısı: Mecmûanın satır sayısı değişkendir.

Yazı Türü: Mecmûanın yazı türü talik'tir. Mecmûanın tamamı aynı müstensihin kaleminden çıkmıştır.

Müstensih: Eserin kim tarafından istinsah edildiğine dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

Mürettip: Mecmûada eserin mürettibi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Varak sayısı: 52 varaktan oluşan bir mecmûadır.

Cilt, Kâğıt ve Yazı Özellikleri: Boyutu 200x130 mm olan eserin cildi; mavi bez kaplı modern mukavva cilt ile kaplıdır. Eserin orijinal cildi olmadığı anlaşılıyor.

Beyitler iki sütün hâlinindedir. Ancak sütünları ayıran çizgiler bulunmamaktadır. Metnin tümü siyah, birkaç istisna dışında başlıklar kırmızı mürekkeple kaleme alınmıştır. Başlıklarda şairlerin mahlaslarının siyah kalemlle yazıldığı, şiir içerisinde bazı mahlasların üzerine kırmızı çizgiler çekildiği görülmektedir. Şiirin sona erdiği yerde ise, kırmızı küçük çizgiler kullanılmıştır. Şiirler ve mecmûa sayfalarının tümü Arap rakamlarıyla numaralandırılmıştır. Mecmûanın bazı bölümlerinde der-kenârlara yer verilmiş; beyitlerin eğik şekilde yazıldığı 4b-4a, 6b-6a, 7b-7a, 8b, 9b, 14b, 19b, 20a, 39b varakları arasında nüshanın tamamından ayrı bir sayfa kullanımına başvurulmuş ve aynı sayfa içerisinde yazılmıştır.

İstinsah Târihi ve Yeri: Tahrir veya ferağ kaydı bulunmayan mecmûanın nerede ve hangi tarihte kaleme alındığı ile ilgili bir bilgi yoktur.

Tertip Şekli: Mecmûada nazım şekilleri ve nazım türleri dikkate alınarak bir sıralama yapılmadığı gibi şairlerin yazdıkları manzumelerin de belli bir alfabetik sıra ile yazılmadıkları tespit edilmiştir. Bundan dolayı böyle bir düzensizliği gidermek üzere mecmûada tasnifine gidilmiştir. Mecmûada mürettep bir divanın sıralama şekli göz önünde bulundurularak mecmûa tasnif edilmiştir.

Ayrıca mecmûada yer alan gazellere baktığımız zaman bu manzumelerin düzensiz bir şekilde sıralandığı da görülmektedir. Mecmûa tasnif edilirken, aynı zamanda manzumeler de **huruf-ı hecâ**'ya göre sıralanmıştır.

Aşağıdaki tabloda, mecmûadaki manzumelerin **huruf-ı hecâ**'ya göre dağılımı ve bu dağılıma göre yazan şairlerin gazel sayıları verilmiştir:

Tablo 1: Manzumelerin Huruf-ı Hecâ'ya Göre Dağılımı

Harfler	Şairler	Gazel Sayısı
Harfü'l-Elif	Zâtî, Nizamî, Necâtî, Ahdî, Hayretî, Kabûlî, Nesîmî, Resmî, İshâk Çelebi, Şem'î, Taşlıcalı Yahyâ, Mâlî	16
Harfü'l-Bâ	Âynî, Revânî, Vahyî	3
Harfü'l-Pe	Âynî	1
Harfü's-Se	Âynî	1

Harfü'l-Cim	Nergisî	1
Harfü'd-Dâl	Fevrî, Dürrî, Revânî	3
Harfü'z-Zâl	Mihrî	1
Harfü'r-Râ	Rûhî-i Bağdâdî, Nihânî, Mesîhî, Ahmed Paşa, Âynî, Fâ'izî, mahlassız[2],	8
Harfü'z-Ze	Âynî[2], Nergisî	3
Harfü's-Se	Ahmed Paşa	1
Harfü'ş-Şin	Ahmed Paşa, Kadîmî	2
Harfü' z-Zad	Necmî	1
Harfü'l- Ğayn	Hasbî	1
Harfü'l-Kâf	Revânî, Hayretî, Refîkî, Rızâyî	4
Harfü'l-Kef	Niyâzî, Ahmed Paşa, Taşlıcalı Yahyâ	3
Harfü'l-Lâ	Fânî	1
Harfü'l-Mim	Sücûdî, Cem Sultan, Muslîhî, Ahmed Paşa, Kudsî, Fakîrî, Şem'î, Âynî, Refîkî, Zâtî, mahlassız[1],	11
Harfü'l-Nun	Hayâlî, Makâmî, Mesîhî, Cem Sultan, Revânî, Muhibbî, Şirâzî, Zâtî, Taşlıcalı Yahyâ, Hâletî, mahlassız[1]	11
Harfü'l-Vav	Amrî[2]	2
Harfü'l-He	Rûhî-i Bağdâdî, Nasûhî	2
Harfü'l-Ye	Âynî[2], Ahmed Paşa[2], Bâkî, mahlassız[3]	8

1.2. NÜSHA İNCELEMESİ

1.2.1. Mecmûanın Yapı ve Muhtevâsı

1.2.2. Nazım Şekilleri ve Nazım Türleri

Mecmûada başta gazel olmak üzere; kaside, mesnevi, kıt'a nazım şekilleriyle beraber murabba', tahmis, beyit ve müfred gibi nazım şekilleri de vardır. Mecmûa incelediğinde, farklı nazım biçimleri kullanılmakla beraber manzumeler arasında herhangi bir sıralamanın olmadığı görülmektedir. Mecmûa derleyici, farklı nazım şekilleriyle yazılan manzumeleri tercih etmiştir.

Mecmûada yer alan beyitlerin bir kısmının nazire olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Fuzûlî, 'Ahdî, Ümmîdî, Rızâyî, Bedrî ve Şerîfî mahlasında yazılmış beyitler olmak üzere; 'Ubeydî, Sâni, Meşâyî, Semâ'î, Dürrî gibi şairlerin beyitleri de yer alarak, aynı redif (*var*) ve aynı vezin (*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*) vezninde birbirlerine nazire yazdıkları tespit edilmiştir. Aynı zamanda *Muhibbî* mahlasını kullanan Sultan Süleyman ile Kemâl Paşa-zâde ise; (*gibi*) redifli beyitler ile nazire yazdıkları tespit edilmiştir.

Mecmûadaki bazı beyitlerin bir kısmında vezin problemlerin olduğu görülmektedir. Bu beyitler tespit edildikten sonra, divânlardaki manzumelerin beyitleriyle karşılaştırılarak sorunlar giderilmiştir. Aynı zamanda mecmûada bulunan manzumelerde aruz vezni kullanılmıştır. Kaside, murabba', tahmis ve lügazda uzun kalıpların; kıt'a, beyit ve müfredde ise, daha çok kısa kalıpların kullanıldığını görülmektedir. *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün* vezin ile yazılmış 45 manzume mevcuttur. Bu da mecmûada en çok remel bahrinin kullanıldığını göstermektedir. Bunun dışında muzâri ve hecez bahirleri de mecmûada en çok tercih edilen bahirlerdendir. *Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün* ve *Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün* vezinleri de çok kullanılmıştır.

Mecmûada ayrıca fevâid bilgiler de yer almaktadır. Mecmûada yer alan fevâid bilgilerin bir kısmı dua ve hadis metinlerinden oluşmaktadır. Mecmûada; 1 ayet, 32 hadis, 8 dua, 1 münâcât, 1 Arapça gazel, 1 Surnâme, 8 tanım (i'tikaf, imâme, muzâri, sâlim, i'lal, tahvîl vb.), Hz. Ali'nin sözleri ve 10 fetva örneğinin olduğu tespit edilmiştir. Bu metinler, manzum/mensur şekilde yazılmıştır. Mecmûada

Arapça yazılmış bazı kısımlarda hareke kullanıldığı görülmektedir. Ancak mecmûa derleyicisi daha çok harekesiz yazmayı tercih etmiştir.

Ayrıca mecmûa tasnif edildikten sonra, mecmûada yer alan manzumeler belli bir tertipte sıralanmıştır. Bu düzenlemeden hareketle mecmûada yer alan şairler ve bu manzumelerin vezinleri ve nazım biçimleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Mecmûada Yer Alan Şair, Vezin ve Nazım Biçimleri Tablosu

Sıra	Şair	Şiirin Vezni	Nazım Şekli
1	Mahlası yok	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Kaside
2	Mahlası yok	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Kaside
3	Lâmi'î Çelebi	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Münâcât
4	Zecrî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Murabba'
5	Mahlası yok	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Murabba'-i Mütekerrir
6	Mahlası yok	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Tahmis
7	Bâkî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Tahmis
8	Mahlası yok	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Müseddes-i Mütekerrir
9	Mahlası yok	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Müseddes-i Mütekerrir
10	Mahlası yok	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Mesnevi
11	Mahlası yok	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Mesnevi
12	Mahlası yok	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Mesnevi
13	Mahlası yok	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Mesnevi
14	Mahlası yok	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Mesnevi
15	Mahlası yok	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Mesnevi
16	Zâtî	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Gazel
17	Nizamî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
18	Necâtî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
19	Ahdî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
20	Hayretî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
21	Necâtî	Mef'ülü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ülün	Gazel

Sıra	Şair	Şiirin Vezni	Nazım Şekli
22	Necâtî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
23	Kabûlî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
24	Hayretî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
25	Nesîmî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
26	Resmî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
27	İshâk Çelebi	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel

28	Necâfî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
29	Şem'î	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
30	Taşlıcalı Yahyâ	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
31	Mâlî	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Gazel
32	Âynî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
33	Revânî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
34	Vahyî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
35	Âynî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
36	Ahmed Paşa	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
37	Nergisî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
38	Fevrî	Mef'ûlü / Mefâ'ilün / Mef'ûlü /Mefâ'ilün	Gazel
39	Dürrî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
40	Revânî	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün	Gazel
41	Mihri	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel

Sıra	Şair	Şiirin Vezni	Nazım Şekli
42	Mahlası yok	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün	Gazel
43	Mahlası yok	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	
44	Rûhî-i Bağdâdî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
45	Nihânî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
46	Mesîhî	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün	Gazel
47	Ahmed Paşa	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
48	Âynî	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün	Gazel
49	Fâ'izî	Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün	Gazel
50	Âynî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
51	Âynî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
52	Nergisî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
53	Ahmed Paşa	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
54	Ahmed Paşa	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
55	Kadîmî	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Gazel
56	Necmî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
57	Hasbî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
58	Revânî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
59	Hayretî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
60	Refikî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
61	Rızâyî	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Gazel
62	Niyâzî	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel

Sıra	Şair	Şiirin Vezni	Nazım Şekli
63	Ahmed Paşa	Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün /Fâ'ilün	Gazel
64	Taşlıcalı Yahyâ	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
65	Fânî	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Gazel
66	Sücûdî	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Gazel

67	Cem Sultan	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	Gazel
68	Mahlası yok	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
69	Muslîhî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
70	Ahmed Paşa	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
71	Kudsî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
72	Fakîrî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
73	Şem'î	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
74	Âynî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
75	Refîkî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
76	Zâtî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
77	Hayâlî	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	Gazel
78	Makâmî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
79	Mesîhî	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Gazel
80	Cem Sultan	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Gazel
81	Revânî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
82	Muhibbî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel

Sıra	Şair	Şiirin Vezni	Nazım Şekli
83	Şirâzî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
84	Zâtî	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Gazel
85	Taşlıcalı Yahyâ	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
86	Mahlası yok	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
87	Hâletî	Mef'ülü / Fâ'ilâtü / Mefâ'îlü / Fâ'ilün	Gazel
88	Amrî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
89	Amrî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
90	Rûhî-i Bağdâdî	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
91	Nasûhî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
92	Âynî	Mef'ülü / Mefâ'îlün / Mef'ülü /Mefâ'îlün	Gazel
93	Âynî	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
94	Mahlası yok	Mef'ülü / Mefâ'îlün / Mef'ülü /Mefâ'îlün	Gazel
95	Mahlası yok	Mef'ülü / Mefâ'îlün / Mef'ülü /Mefâ'îlün	Gazel
96	Mahlası yok	Müstef'ilün / Müstef'ilün / Müstef'ilün /Müstef'ilün	Gazel
97	Ahmed Paşa	Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün	Gazel
98	Ahmed Paşa	Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün / Fe'ilâtün /Fe'ilün	Gazel
99	Bâkî	Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ülün	Gazel

1.2.3. Şairler

Mecmûada kime ait olduğu tespit edilemeyen 18 mahlassız manzume haricinde 57 şaire ait 99 manzume bulunmaktadır. XV., XVI. ve XVII. yy'larda yaşamış toplam doksan dokuz manzumenin mecmûada olduğu tespit edilmiştir. Mecmûada manzumeleri bulunan şairler şunlardır: Ahdî, Ahmed Paşa, Amrî, Âynî, Bâkî, Bedrî, Cem Sultan, Dürrî, Fâ'izî, Fakîrî, Fânî, Fevrî, Fuzûlî, Hâletî, Hasbî, Hayâlî, Hayretî, İshâk Çelebi, Kabûlî, Kadîmî, Kemâl Paşa-zâde, Kıyâsî, Kudsî, Lâmi'î Çelebi, Makâmî, Mâlî, Mesîhî, Meşâyî, Mihrî, Muhibbî, Muslihî, Necâtî, Necmî, Nehârî, Nergisî, Nesîmî, Nihânî, Niyâzî, Nizamî[Karamanlı], Nasuhî, Refikî, Resmî, Revânî, Rızâyî, Rûhî-i Bağdâdî, Sâni, Semâ'î, Sücûdî, Şem'î, Şerîfî, Şirâzî, 'Ubeydî, Ümmîdî, Vahyî, Taşlıcalı Yahyâ, Zâtî, Zecrî.

Aşağıdaki tabloda mecmuada şiirleri bulunan şairler ve şairlerin yaşadıkları yüzyıllar belirtilip mahlasları alfabetik sıraya göre dizilmiştir:

Tablo 3. Mecmûada Şair ve Şiir Dizini

Şairler	Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar	Toplam Şiir ve Beyit Sayısı	Şiir Numaraları
Ahdî	XVI	1+1 ¹³	4
Ahmed Paşa	XV	8	21, 32, 38, 39, 48, 55, 82, 83
Amrî	XVI	2	73, 74
Aynî	?	8	17, 20, 33, 35, 36, 59, 77, 78
Bâkî	XVI	2	84, T2 ¹⁴
Bedrî	?	+1	-
Cem Sultan	XV	2	52, 65
Dürrî	?	+1	24
Fâ'izî	?	1	34
Fakîrî	?	1	57
Fânî	?	1	50
Fevrî	XV	1	23
Fuzûlî	XVI	+1	-
Hâletî	XVII	1	72
Hasbî	?	1	42
Hayâlî	XVI	1	62

¹³ Mecmûadaki bu tabloda beyit sayısı +1 olarak gösterilmiştir.

¹⁴ Mecmûadaki bu tabloda tahmiş şiir numarası T2 olarak gösterilmiştir.

Hayretî	XVI	3	5, 9, 44
İshâk Çelebi	XVI	1	12
Kabûlî	?	1	8
Kadîmî	?	1	40
Kemâl Paşa-zâde	XVI	+1	-
Kıyâsî	?	+1	-
Kudsî	?	1	56
Lâmi'î Çelebi	XVI	1	M1 ¹⁵
Makâmî	?	1	63
Mâlî	?	1	16
Mesîhî	XVI	2	31, 64
Meşâyî	?	+1	-
Mihri	XV	1	26

Şairler	Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar	Toplam Şiir ve Beyit Sayısı	Şiir Numaraları
Muhibbî	XVI	+1	67
Muslihî	?	1	54
Nasuhî	?	1	76
Necâtî	XVI	4	3, 6, 7, 13
Necmî	?	1	41
Nizamî	XV	1	2,
Nehârî	?	+1	-
Nergisî	XVI	2	22, 37
Nesîmî	XV	1	10,
Nihânî	?	1	30
Niyâzî Mısrî	XVI	1	47
Refîkî	XVI	2	45, 60
Resmî	?	1	11
Revânî	?	4	18, 25, 43, 66
Rızâyî	XVI	1	46
Rûhî Bağdâdî	XVI	2	29, 75
Sânî	?	+1	-
Semâ'î	?	+1	-
Sücûdî	?	1	51
Şem'î	XVI	2	14, 58
Şerîfî	?	1+1	Müs.2 ¹⁶
Şirâzî	?	1	68
Ubeydî	?	+1	-
Ümmîdî	?	+1	-

¹⁵ Mecmûadaki bu tabloda münâcât şiir numarası M1 olarak gösterilmiştir.

¹⁶ Mecmûadaki bu tabloda müseddes-i mütekerrir şiir numarası Müs.2 olarak gösterilmiştir.

Vahyî	?	1	19
Taşlıcalı Yahyâ	XVI	3	15, 49, 70
Zâtî	XVI	3	1, 61, 69
Zecrî	?	1	Mur.1 ¹⁷

Tablo 4: Mecmûanın Muhtevâ Tablosu

Tablo 2a	
TOPLAM	RAKAMLAR
Kaside	2
Münâcât	1
Murabba'	8
Tahmis	2
Müseddes-i Mütekerrir	2
Mesnevi	6
Gazel	84
Kıt'a	14
Lügaz	5
Beyit	75
Müfred	12
57 ŞAİR	212

1.2.4. Mecmûada Bulunan Şairlerin Biyografileri

Ahdî (ö. 1698)

Edebiyat tarihimizde Gülşen-i Şu'arâ adlı tezkiresiyle tanınan Ahdî, Bağdat'ta doğdu. Kendisi de şair olan Şemsî-i Bağdâdî'nin oğludur. Müellifin adı tam olarak tespit edilememektedir. Bazı kaynaklarda Mehdî, bazılarına göre de Ahdî'dir. 1552'de Bağdat'tan yola çıkıp İstanbul'a gitti. İstanbul'da II. Selim

¹⁷ Mecmûadaki bu tabloda murabba'şair numarası Mur.1 olarak gösterilmiştir.

tarafından himaye edildi. 11 yıl kadar süren gezisi sonrasında Bağdat'a dönüp tezkiresini yazdı. 1593'te vefat etti.¹⁸

Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde İsmail Saib Sencer kitapları arasında bulunan bir yazmada, Ahdî'nin 33 gazelinin bir arada bulunduğunu görmüş, S. N. Ergun'un tespit ettikleriyle, Gülşen-i Şu'arâ'da bulunanları da alarak bu 33 gazelle birlikte bir araya toplamış, bir makalede incelemiş ve yayınlamıştır. Mecmûada, Ahdi'ye ait 1 beyit bulunmaktadır. Mecmûada yer alan bu beyit bir naziredir. Ubeydî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Ahmed Paşa (ö. 902/1496-97)

15. yüzyıl şairlerindedir. II. Murad'ın kazaskerlerinden Velüyyüddin Efendi'nin oğludur. Yaşadığı zamanda devrin en büyük şairi olarak kabul edilmiş ve saygı görmüş, kendinden sonra gelen birçok şairi etkilemiştir. Ahmed Paşa hem gazel hem de kaside nazım şekillerinde başarılı eserler ortaya koymuş; şarkı ve murabbada da olgun örnekler vermiştir. Dizeleri divân şiirinin söz ve anlam özellikleriyle örülüdür.¹⁹

Ahmed Paşa'nın *Divân*'ı üzerine 1938 yılında Davut Zeki Pınar'ın, 14 nüsha görülerek hazırladığı mezuniyet tezi ile 1966 yılında Ali Nihad Tarlan'ın 15 nüshayı esas alarak hazırladığı kitabı²⁰ vardır. Ayrıca Turgut Karabey'in *Ahmed Paşa Hayatı Sanatı Eserleri* adlı bir eseri bulunmaktadır.²¹ Mecmûada, Ahmed Paşa'ya ait toplam 8 gazel yer almaktadır.

Amrî (ö. 930/1523-24)

15. yy'ın son yarısı ile 16. yy'ın ilk çeyreği içinde yaşamış Anadolu şairlerindedir. Eğitiminin tamamlanmasının ardından bir süre mülazımlık yapmış, sonra kadılık vazifesiyle Serfiçe'ye tayin edilmiştir. Son vazifesi olan Vize kadılığına, Âşık Çelebi'nin rivayetine göre, sadaret makamına geçtiği yıllarda İbrahim Paşa'ya sunduğu bir kasidenin caizesi olarak tayin olunmuş, kısa bir süre

¹⁸ Süleyman Solmaz, *Gülşen-i Şu'arâ*, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Madde no: 22508. [http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyat isimlersozlugu.com/index.php(01.10.2016))

¹⁹ Turgut Karabey, *Ahmed Paşa Hayatı Sanatı Eserleri*, Ankara, Akçağ Yayınları, 1996.

²⁰ Ali Nihad Tarlan, *Ahmed Paşa Divânı*, Ankara, Akçağ Yayınları, 1992.

²¹ Turgut Karabey, *Ahmed Paşa Hayatı Sanatı Eserleri*, Ankara, Akçağ Yayınları, 1996.

sonra da burada vefat etmiştir.²² Amrî'nin bilinen tek eseri *Divân*'ı, 1979'da Mehmet Çavuşoğlu²³ tarafından çalışılmıştır. Ayrıca 1992'de Enver Aktuna'nın *Amrî Divânı'nın Gramer İndeksi*²⁴ isimli yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Mecmûada, Amrî'ye ait 2 gazel yer almaktadır.

Aynî (?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde bu mahlasla şiiirleri olanlardan biri 16. yüzyıl, biri 17. yüzyıl ve bir diğeri de 19. yüzyılda yaşayan üç şair bulunmaktadır. 16. yüzyıl şairi olan Aynî (**Karamanlı**), Karaman Beyliği'nin son zamanı ile Fâtih ve Yıldırım Bâyezîd dönemlerinde Karaman'da yaşayan Aynî, Türkistan'da Belh yakınlarındaki Tirmiz'de doğmuştur. Doğum ve ölüm tarihi belli değildir. Asıl adı Hüseyin'dir. Aynî'nin muhtemel ölüm tarihinin 895-900/1490-1494 yılları arasına denk düştüğünü belirtmek mümkündür. Şairin bilinen tek eseri *Divân*'ıdır.²⁵

17. yüzyıl şairi olan Aynî (**Mehmet Salih Efendi**) doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed Salih'tir. Sudûrdan Abdullah Efendi'nin kız kardeşinin oğludur. Kadılık yaptı. 1073/1662-1663 yılında vefat etti. Ailesine dair bir bilgi bulunmamaktadır. Tezkire-i Şuarâ yazmaya başladıysa da bitiremedi.²⁶

19. yüzyıl şairi olan Aynî (**Antepî**), asıl adı Hasan, mahlası Aynî'dir. 1180/1766 yılında Antep'te Tabakhane semtindeki Emin Dede Mahallesi'nde doğmuştur. Aynî, 71 yaşlarında iken 4 Safer 1253/1837 yılında vefat etti. Aynî'nin *Türkçe Divânı*, *Farsça Divânı* ve *Nusret-nâme*, *Sâkî-nâme* vardır. Bu eserler Prof. Dr. Mehmet Arslan tarafından yayımlanmıştır. *Dürrü'n-Nizâm* ve *Nazmü'l-Cevâhir* adlı eserleri de vardır. 27 Mecmûada Aynî'ye ait 8 gazel bulunmaktadır. Ancak mecmûada bulunan manzumelerin hangi şaire ait olduğu yapılan araştırma sonucunda tespit edilememiştir.

²² Mehmet Çavuşoğlu, *Amrî Divân (Tenkidli Basım)*, İstanbul, İÜEF Yayınları, 1979, s. 4-5.

²³ Mehmed Çavuşoğlu, *Amrî Divân: Tenkidli Basım*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1979.

²⁴ Enver Aktuna, *Amrî Divânı'nın Gramer İndeksi*, İzmir, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1992.

²⁵ Ahmet Mermer, *Karamanlı Aynî ve Divânı*, Ankara, Akçağ Yayınları, 1997.

²⁶ Beyhan Kesik, *Divân*, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Madde no: 6720.

[http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php(01.10.2016))

²⁷ Mehmet Arslan, *Divân*, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Madde no: 6722.

[http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php(01.10.2016))

Bâkî (ö. 1600)

1526-27 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mahmud Abdülbâkî'dir. Bâkî gençliğinin ilk yıllarında çırak olarak sarraçlık mesleğine girdi. Devrin tanınmış müderrislerinden ders aldı. Genç yaşta şiiryazmaya başladı. Hocası Karamanlı Mehmed Efendi adına söylediği "Sünbül Kasidesi" şair olarak ününün artmasına vesile oldu. Şeyhülislam Ebussuûd Efendi'den mülazım oldu. Hicri 23 Ramazan 1008 tarihinde, miladi 1600 yılında vefat etmiştir. Şairin *Divânı ve Mevâhibü'l-Ledünniye*, *Fezâ'il-i Cihâd*, *Fezâ'il-i Mekke*, *Terceme-i Hadîs-i Erbâ'in* adlı eserleri vardır.²⁸ Sabahattin Küçük'ün "*Bâkî Divânı (Tenkitli Basım)*" son ve en kapsamlı çalışmadır.²⁹ İncelediğimiz mecmûada Bâkî'ye ait 1 gazel ve 1 tahmis vardır.

Bedrî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Bedrî mahlasını kullanan birçok şairin varlığına dair kaynaklarda bilgi bulunmaktadır. Ancak mecmûada yer alan beyitin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Bedrî'ye ait 1 beyit vardır. Mecmûada yer alan beyit bir naziredir. Şerîfî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Cem Sultan (ö. 1495)

Fâtih devri şairlerinden olan Cem, II. Mehmed'in üçüncü oğludur. Sultan şairler arasında şiirlerinde şahsî duygularını ifade etmede en başarılı sayılanı, Cem Sultan'dır. Cem Sultan, İran edebiyatına derin vukufu sayesinde zengin hayâllerle dolu şiirler yazmıştır. Şiirlerinde daha çok Ahmed Paşa'nın etkisinde kalmıştır.³⁰

Cem Sultan'ın *Türkçe Divânı*'nı tıpkıbasımı ve tenkitli metni yayımlanmıştır. İ. Halil Ersoylu Cem Sultan'ın *Türkçe Divân*³¹ adlı kitap hazırlamıştır. Cem Sultan'ın ayrıca *Farsça Divân*'ı da vardır. Mecmûada, Cem Sultan'a ait 2 gazel yer almaktadır.

²⁸ Haluk İpekten, *Bâkî Hayatı- Sanatı-Eserleri*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2007, s. 11-23.

²⁹ Sabahattin Küçük, *Bâkî Divânı (Tenkitli Basım)*, Ankara, Türk Dil Kurumu, 1994.

³⁰ İsmail Hikmet Ertaylan, *Sultan Cem*, İstanbul, 1951.

³¹ İ. Halil Ersoylu, *Cem Sultan'ın Türkçe Divânı*, Ankara, TDK Yayınları, 1989.

Dürrî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Dürrî mahlasına sahip birçok şair bulunmaktadır. Ancak mecmûada geçen Dürrî mahlaslı gazelin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Dürrî'ye ait 1 gazel ve 1 beyit yer almaktadır. Yer alan beyit bir naziredir. Sâni mahlaslı şair ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Fâ'izî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Fâ'izî mahlasını kullanan birçok şair vardır. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi Fâ'izî'ye ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Fâ'izî'ye ait 1 gazel yer almaktadır.

Fakîrî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Fakîrî mahlasını kullanan birçok şair vardır. Mecmûada bulunan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Fakîrî'ye ait 1 adet gazel yer almaktadır. Ayrıca mecmûada yer alan bu gazelin Kudsî mahlaslı şair ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Fânî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Fânî mahlasını kullanan birçok şairin varlığına dair tezkirelerde bilgi bulunmaktadır. Ancak manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Fânî'ye ait 1 gazel vardır.

Fevrî (ö. 978/1571)

Fevrî, Adriyatik kıyılarında Draç'ta doğmuş, Hıryat asıllı Hıristiyan bir aileye mensup iken İstanbul'a getirilmiş ve müslüman olarak Ahmed adını almıştır. Fevrî, şiirde kullandığı mahlasıdır. Şam Kadısı olacak kadar ilmi kudrete sahip olan Fevrî,

aynı zamanda iyi bir hattattır ve bu konuda bir de risale kaleme almıştır. Şam'a kadı iken 978 Zilka'desinde (Nisan 1571) vefat etmiştir.³²

Mehmet Kalpaklı *Fevrî ve Divân'ı* üzerine (1986) yüksek lisans ve (1991) doktora tezi çalışması hazırlamıştır. Mecmûada, Fevrî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır. Bu gazelin yukarıda mahlası geçen şaire ait olduğunu tahmin ediyoruz.

Fuzûlî (ö. 963/1556)

16. yüzyılın önde gelen şairlerindendir. Asıl adı Mehmed olup Akkoyunlu Türkmenlerin Bayat boyundandır. Arapça ve Farsça'yı bu dillerde şiir yazacak kadar öğrenmiş, kendini şiir için gerekli ilimlerin tahsiline vermiştir.³³ Fuzûlî'nin *Türkçe Divân, Farsça Divân, Leylâ ve Mecnûn, Beng ü Bâde, Sâkî-nâme, Hadikatü's-süedâ, Türkçe Mektuplar, Rind ü Zâhid, Risale-i Muamma, Matlau'l-İtikad, Enis'ül-Kalb, Sehat u Maraz, Şikâyet-nâme* gibi eserleri önemlidir.³⁴ Mecmûada, Fuzûlî'ye ait sadece 1 beyit bulunmaktadır. Mecmûada yer alan beyit bir naziredir. Ümîdî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Hâletî (ö. 1040/1631)

'Azmî-zâde diye anılan şairin asıl adı Mustafa, mahlası ise Hâletî'dir. 15 şaban 977/23 Ocak 1570 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası 16. yüzyıl âlim-şairlerinden olan Pîr Mehmed 'Azmî Efendi (ö. 990/1582)'dir. Genç yaşta eğitime başlayan ve babasının yanı sıra devrinin pek çok bilgininden dersler alan Hâletî, medrese eğitimi görüp devrin ünlü bilgini Hoca Sâdeddin Efendi (ö. 1599)'den mülâzemet ruûsu olarak 21 yaşında müderris olmuştur. 26 şaban 1040/30 Mart 1631 tarihinde vefat etti.³⁵

³² Aşık Çelebi, *Beyani, Abdi, Kınalızâde, Kafzâde Faizi ve Esrar Dede tezkireleri* yanında Ali Nihad Tarlan, *Şiir Mecmûalarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri*, İstanbul, 1948, s. 55-110.; Mehmet Kalpaklı, *Fevrî; Hayatı Şahsiyeri Eserleri*, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1986.; Kalpaklı, *Fevri*, DİA Yayınları, İstanbul, 1995, s. 505-506.

³³ İsmail Parlatur, *Fuzûlî Türkçe Divân*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2013.

³⁴ Hamit Araslı, *Fuzûlî Divanı*, 1958.; Araslı, *Leylâ ve Mecnun, Baki*, 1958.; *Başlangıcından Günümüze Kadar Büyük Türk Klâsikleri*, C. 3, İstanbul, 1986, s. 308-377.

³⁵ Haluk İpekten, *Azmî-zâde Mustafa Hâletî*, DİA Yayınları, C. 4, İstanbul, 1991, s. 348-349.; Bayram Ali Kaya, *Hâletî Azmî-zâde*, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü,

[http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php s. 280.\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php s. 280.(01.10.2016))

Hâletî'nin *Divân'ı* üzerine, 1996'da Bayram Ali Kaya doktora tezi hazırlamış ve daha sonra basılmıştır.³⁶ Mecmûada, Hâletî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

Hasbî (ö. ?)

Hasbî'nin ne doğum ne de vefat tarihiyle ilgili bilgi kaynaklarda bulunmamaktadır. Şehzade Mustafa'nın ölümü üzerine bir tarih manzumesi yazmış olduğuna göre, herhalde 26 Şevval 960 (6 Ekim 1553) cuma günü katledilen Şehzade Mustafa'dan hayli zaman sonra vefat etmiş olmalıdır.³⁷ Âşık Çelebi'ye göre Hasbî'nin bir *Divân'ı* vardır; dili sade, söyleyişi hoştur.³⁸ Mecmûada, Hasbî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır. Bu gazelin yukarıda mahlası geçen şaire ait olduğunu tahmin ediyoruz.

Hayâlî (ö. 964/1556-57)

Asıl adı Mehmed olan Hayâlî Bey'in lakabı Bekâr Memi'dir. Pek çok şairin yetiştiği Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. İyi bir tahsil görmemiş; tahsil yaparken de muhtelif memleketleri gezmiştir. İstanbul kadısı Sarı Gürz'ün koruması ile öğrenim yapan Hayâlî, bir yandan da şiirleriyle kendini tanıtmaya başlamış, defterdar İskender Çelebi, Sadrazam İbrahim Paşa ve sonunda Kanunî Sultan Süleyman'ın dikkatini çekmiş ve takdirini kazanmıştır. Hayâlî 964/1556 yılında Edirne'de ölmüştür. Tek eseri Türkçe *Divanı'dır*.³⁹ 1556-57'de Edirne'de vefat etmiştir.⁴⁰

Hayâlî Bey'in Divân'ını 1945'te Ali Nihat Tarlan çalışmıştır.⁴¹ Mehmed Çavuşoğlu ise divândan seçmeler hazırlamıştır. 1984'te ise Cemal Kurnaz tarafından *Hayâlî Bey'in Divânı'nın* tahlili doktora tezi olarak çalışılmıştır.⁴² Mecmûada, Hayâlî Bey'e ait 1 gazel bulunmaktadır.

³⁶ Bayram Ali Kaya, *Azmî-zâde Hâletî Hayatı Edebî Kişiliği Eserleri ve Divânı'nın Tenkitli Metni*, Edirne, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1996.

³⁷ Ömer Faruk Akün, *Divân Edebiyatı*, DİA Yayınları, C. 9, İstanbul, 1994, s. 389-427.

³⁸ Kınaltzâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü 'ş-Şuarâ*, Haz. Dr. İbrahim Kutluk, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, C. 1, 1978, s. 283-284.

³⁹ Tuman, C. I, s. 260.; Ali Nihad Tarlan, *Hayâlî Divanı*, Ankara, Akçağ Yayınları, 1992, s. 13-16.

⁴⁰ Cemal Kurnaz, *Hayâlî Bey*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 17, 1998, s. 5-7.

⁴¹ Ali Nihat Tarlan, *Hayâlî Bey Divânı*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1945.

⁴² Cemal Kurnaz, *Hayâlî Bey Divânı'nın Tahlili*, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1984.

Hayretî (ö. 941/1534)

16. yüzyılın önemli şairlerindedir. Adı Mehmet olan Hayretî, Vardar Yenice'li'dir. Şair ve Mevlevî şeyhi Yusuf-ı Sîneçâk'ın kardeşidir. Asker olduğu ve küçük de olsa bir tımar sahibi olduğu söylenir. Hayatının bir bölümünü İstanbul'da geçirmiştir. Ancak Âşık Çelebi'nin anlattıklarına göre Hayalî, şairin ikbaline engel olmuştur. Daha sonra Rumeli'ye dönen şair, Yahyalı ve Mihallı beylerine intisap etmiştir.⁴³ Yenice'de bir zaviye inşa ettiren şair, 1534 yılında öldüğünde buraya defnedilmiştir.

Hayretî'nin Divân'ını Mehmed Çavuşoğlu ve Ali Tanyeri birlikte, şehrengizlerini Mehmed Çavuşoğlu tek başına neşretmiştir.⁴⁴ Mecnûada, Hayretî'ye ait 3 gazel bulunmaktadır.

İshâk Çelebi (ö. 943/1537)

16. yüzyıl şairlerindedir. Üsküp'te doğmuştur. Serez, Edirne, Üsküp ve Bursa'da önemli medreselerde müderrislik yapan İshak Çelebi, Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi sonrasında, Şam'da padişaha sohbet arkadaşı olmak için seçilen üç kişiden biridir. İstanbul'da Sahn-ı Seman medreselerinde müderrisliğe kadar yükselmiştir. 1536'da Şam'a kadı olarak atanmış ve 1537'de orada ölmüştür.⁴⁵

İshak Çelebi'nin eserleri arasında *Divân*, mensur bir tarih olan *Selim-nâme*, *Terceme-i Şakâyyık* ve Arapça bir risale olan *Risâle-i İmtihâniyye* bulunur. İshak Çelebi'nin Divân'ını Mehmet Çavuşoğlu ve M. Ali Tanyeri birlikte çalışmış ve tenkitli basımını yapmışlardır.⁴⁶ Mecnûada, İshak Çelebi'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

Kabûlî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Kabûlî mahlasını kullanan birçok şair vardır. Ancak mecnûada yer alan manzumenin hangi şaire ait

⁴³ Mustafa Tatcı, *Hayretî*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 17, 1998, s. 62.

⁴⁴ Mehmed Çavuşoğlu - M. Ali Tanyeri, *Hayretî Divân Tenkidli Basım*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1981.

⁴⁵ Hamdi Savaş, *İshak Çelebi, Kılıççızâde*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 22, 2010, s. 528-529.

⁴⁶ Mehmed Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, *Üsküplü İshak Çelebi Divân: Tenkitli Basım*, İstanbul İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1989.

olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Kabûlî'ye ait 1 gazel vardır.

Kadîmî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Kadîmî mahlası kullanan birçok şair vardır. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Kadîmî'ye ait 1 gazel yer almaktadır.

Kemâl Paşa-zâde (ö. 940/1534)

Osmanlı Şeyhülislamı ve tarihçisi olan Kemal Paşazâde'nin asıl adı Şemseddin Ahmed'dir. Tezkireler onun edebî yönünden ziyade ilmî yönü üzerinde durur ve nesrinin nazmından üstün olduğu görüşünde birleşir. Bunun başlıca sebebi, onun her an telif ve tadrîs ile meşgul olan bir âlim ve halkın dinî meseleleri için fetva veren bir müftü olması dolayısıyla devlet adamı ve âlim kişiliğinin sanatçı ve şair kişiliğini arka plana itmesidir.⁴⁷

Divân'ının tenkitli neşrini 1996'da Mustafa Demirel gerçekleştirmiş. Son olarak da M. A.Yekta Saraç tarafından neşre hazırlanmıştır.⁴⁸ Mecmûada, Kemâl Paşazâde'ye ait 1 gazel ve 1 beyit bulunmaktadır. Mecmûada yer alan bu beyit bir naziredir. Muhibbî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Kıyâsî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Kıyâsî mahlasında birçok şair geçmektedir. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Kıyâsî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

⁴⁷ M. A. Yekta Saraç, *Kemal Paşazade'nin Edebi Kişiliği ve Şiirlerinin İncelenmesi*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1987

M. A. Yekta Saraç, *Şeyhülislam Kemal Paşazade: Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Bazı Şiirleri*, İstanbul, Risale Basın Yayın, 1995.

⁴⁸ Mustafa Demirel, *İbn-i Kemal Divân: Tenkidli Metin*, İstanbul, Yeni Zamanlar Dağıtım, 1996.

Kudsî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Kudsî hakkında yapılan incelemeler sonucunda herhangi bir bilgiye ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Mecmûada, Kudsî mahlasında yazılmış 1 gazel yer almaktadır.

Lâmi'î Çelebi (ö. 938/1532)

16. yüzyıl şairlerinden olan Lâmi'î Çelebi'nin asıl adı Mahmud bin Osman'dır. 1472'de Bursa'da doğmuştur. Muradiye Medresesi'nde eğitim gören Lami'î Çelebi iyi bir eğitim almıştır. *Hüsn ü Dil* adlı eserini Sultan Selime sunmuş ve karşılığında çeşitli izzetler görmüştür. *Vâmık u Azrâ*, *Şem ü Pervâne* ve *İbretnâme* ve Sultan Süleyman'a sunmak üzere kaleme aldığı *Şehrengîz-i Brusa* adlı eserleri bulunmaktadır. Lami'î Çelebi 1532 yılında yine Bursa'da vefat etmiştir.⁴⁹

Divân'ı Hamit Bilen Burmaoğlu tarafından doktora tezi⁵⁰ olarak çalışılmış, daha sonra ise divândan seçme şiirler yayımlanmıştır. Mecmûada, Lâmi'î Çelebi'ye ait 1 münâcât bulunmaktadır.

Makâmî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Makâmî mahlasında birçok şair geçmektedir. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada Makâmî mahlasıyla yazılmış 1 gazel bulunmaktadır.

Mâlî (ö. ?)

Mâlî'nin yaşadığı dönem olan 17. yüzyıl ve sonraki dönemlere ait tezkire ve diğer kaynaklarda, şairle ilgili sınırlı bilgiler yer almaktadır. Gerçek adı Mehmed Çelebi olan Mâlî Diyarbakır'da doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Mustafa Safayî Efendi'nin tezkiresinde Nâmı Mehmed'dir, Diyâr-ı Bekr'den zuhur etmiştir" şeklinde bilgi verilmektedir. Mâlî'nin Divânı vardır.⁵¹ Mecmûada, Mâlî'ye ait 1

⁴⁹ Gönül Ayan, *Lâmi'î Çelebi'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri*, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S. 1, Kasım 1994, s. 43-65.

⁵⁰ Hamit Bilen Burmaoğlu, *Lâmi'î Çelebi Divânı*, Erzurum, Erzurum Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Doktora Tezi, 1983.

⁵¹ Hasan Akgül, *Diyarbakırlı Mâlî Divânı (İnceleme-Metin)*, Malatya; İnönü Üniv. Sosyal Bilimler Enst., (Basılmamış yüksek lisans tezi), 2013.

gazel bulunmaktadır. Bu gazelin yukarıda mahlası geçen şaire ait olduğunu tahmin ediyoruz.

Mesîhî (ö. 918/1512)

Mesîhî adı, Sehi Bey Tezkiresi dışındaki tezkirelerde İsa olarak geçmektedir. Mesîhî'nin doğum yılı bilinmezken doğum yeri bugün Kosova sınırları içinde bulunan Priştine'dir. İstanbul'a geldikten sonra medrese öğrenimine başlar. Mesîhî, 1512'den sonra vefat etmiştir. Mesîhî'nin üç eseri bulunmaktadır. Bunlar: *Divân, Edirne şehrengizi* ve *Gül-i Sad-berg'dir*.⁵² *Divânı* Mine Mengi tarafından yayımlanmıştır.⁵³ Mecmûada, Mesîhî'ye ait 2 gazel bulunmaktadır. Ancak divânının incelenmesi sonucunda, bir diğer manzumenin divânda yer almadığı tespit edildi.

Meşâyî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Meşâyî hakkında yapılan incelemeler sonucunda herhangi bir bilgiye ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Mecmûada Meşâyî'ye ait 1 gazel ve 1 beyit vardır. Mecmûada yer alan bu beyit bir naziredir. Semâî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Mihri Hatun (ö. 1506)

1460 ya da 1461'de Amasya'da doğdu ve 1506'da yine burada öldü. Asıl adı Mihrünnisa ya da Fahrünnisa'dır. Mihri mahlasını kendisi de bir şair olan babası Mehmet Çelebi bin Yahyadan (Belâyî) aldı.15.yy'da yaşamış olan Mihri Hatun, kendisi de Belayi mahlasıyla şair yazan bir Osmanlı kadısının kızıdır. Mihri Hanım *Divân'ı* 1967'de Moskovada basılmıştır. Türkiye'de Mihri Hanım *Divân'ı* 2007'de basıldı.⁵⁴ Mecmûada, Mihri Hatun'a ait 1 gazel bulunmaktadır. Ayrıca mecmûadaki tek kadın şairdir.

Muhibbî (ö. 1566)

6 Kasım 1494'de Trabzon'da doğan Kanûnî Sultan Süleyman, Yavuz Sultan Selim'in oğludur. Osmanlı padişahlarının çoğu gibi şair olan Kanûnî Sultan

⁵² İbrahim Çetin Derdiyok, *15.Yüzyıl Şâirlerinden Mesîhî'nin Gül-i Sad-berg'i*, Adana, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1994.

⁵³ Mine Mengi, *Mesîhî Divânı*, Ankara, AKM Yayınları, 2014.

⁵⁴ Mehmet Aslan, *Mihri Divânı*, Ankara, Amasya Valiliği Kültür Yayınları, 2007.

Süleyman Muhibbî'den başka "Muhib" ve "Meftûnî" mahlaslarını da kullanmıştır. 3000 civarındaki şiiriyle padişahlardan en çok şiir yazarlar arasında yer alır.⁵⁵

Divân'ı 1977'de Coşkun Ak tarafından doktora tezi olarak çalışılmış, 1987'de kitaplaştırılmıştır.⁵⁶ Mecmûada, Muhibbî'ye ait 1 gazel ve 1 beyit yer almaktadır. Mecmûada yer alan bu beyit bir naziredir. Kemâl Paşazâde ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Muslihî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Muslihî hakkında yapılan incelemeler sonucunda herhangi bir bilgiye ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Mecmûada, Muslihî mahlaslı 1 gazel vardır.

Nasuhî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Nasuhî mahlasında birçok şair geçmektedir. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan çalışmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Nasuhî mahlasıyla yazılmış 1 gazel bulunmaktadır.

Necâtî Bey (ö. 1509)

Asıl adı İsâ olup, Edirneli'dir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Edirne'de yaşlı bir hanım tarafından evlat edinilmiş ve onun tarafından yetiştirilmiştir. Gençlik yıllarında Edirne'den ayrılarak Kastamonu'ya gitmiş ve orada yazdığı şiirlerle ününü duyurmaya başlamıştır. İstanbul'a giderek divan kâtipliği yapmaya başlamıştır. 1509'da vefat etmiştir. Şiirlerinde Türkçeyi büyük bir başarıyla aruza uygun bir şekilde kullanmıştır.⁵⁷

Divânı'nı Müeyyedzade Abdurrahman Çelebi tertip etmiştir.⁵⁸ *Divânı*'nı 1963'te Ali Nihat Tarlan yirmi nüshasını karşılaştırarak neşretmiştir.⁵⁹ Neşirden yola

⁵⁵ Coşkun Ak, *Süleyman I (Edebi Yönü)*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 38, 2010, s. 74-75.

⁵⁶ Coşkun Ak, *Muhibbî Divânı: İzahlı Metin (Kânûnî Sultan Süleyman)*, Erzurum, C. 1, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1977.; Ak, *Muhibbî Divânı: İzahlı Metin (Kânûnî Sultan Süleyman)*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.

⁵⁷ Mehmed Çavuşoğlu, *Necati Bey Divânı'nın Tahlili*, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1971.

⁵⁸ Bayram Ali Kaya, *Necâtî Bey*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 32, 2006, s. 477-478.

⁵⁹ Ali Nihat Tarlan, *Necati Bey Divânı*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1963.

çıkarak Mehmed Çavuşoğlu önce divânı tahlil etmiş.⁶⁰ Daha sonra ise divânından seçmeler yayımlamıştır.⁶¹ Mecmûada, Necâtî'ye ait 4 gazel bulunmaktadır.

Necmî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Necmî mahlasında birçok şair geçmektedir. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Necmî'ye ait sadece 1 gazel bulunmaktadır.

Nehârî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Nehârî mahlasında birçok şair geçmektedir. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilememiştir. Mecmûada, Nehârî'ye ait 1 gazel yer almaktadır.

Nergisî (ö. 1635)

Asıl adı Mehmed olan Nergisî, Saraybosna'da doğmuştur. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Babası İstanbul'da ve Balkan şehirlerinde kadı olarak görev yapmış Nergisîzâde Ahmed'dir. Saraybosna'da eğitimini tamamlayan Nergisî, İstanbul'a gelip Kafzâde Feyzullah Efendi'ye intisap eder, ondan mülâzemet alır. Ordu İzmit'e varmadan Gebze civarlarında bir bataklık içinde atından düşen Nergisî, hayatını kaybeder (Şevval 1044/Mart-Nisan 1635).⁶²

Bahir Selçuk, Nergisî'nin *Meşakul'uşşak* adlı eserindeki hikâyelerin özetlerini, kısaca verdikten sonra Nergisî'nin hikâyeciliği hakkında bazı tespitlerde bulunmuştur.⁶³ Mecmûada, Nergisî'ye ait 2 gazel ve 1 tahmis bulunmaktadır. Gazellerinden biri Farsçadır.

Nesimî (Seyyid) (ö. 1417)

Seyyid Nesimî (1369-1417) Bağdat'ın Nesim kasabasında yetişmiş, Diyarbakır bölgesine yerleşen Türkmenlerdendir. Halep'te Hallac-ı Mansur'un düşüncelerinin iz

⁶⁰ Mehmed Çavuşoğlu, *Necati Bey Divânı'nın Tahlili*, Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1971.

⁶¹ Mehmed Çavuşoğlu, *Necati Bey Divânı: Seçmeler*, İstanbul, Tercüman Gazetesi.

⁶² Süleyman Çaldak, *Nergisî*, İslam Ansiklopedisi, İstanbul, DİA Yayınları, C. 32, 2006, s. 560-562.

⁶³ Bahir Selçuk, *Nergisî'nin Meşakul'uşşak'ında Osmanlı Toplum Hayatından Yansımalar*, S. 49, 2009.

sürücüsü olduğu için kâfir sayılıp derisi yüzülerek öldürülmüştür. Nesimî, Huruffî'dir. Fazlullah Huruffî'nin görüşlerini benimsemiştir. Dili çok dikkatli ve yerinde kullanan Nesimî'nin Türkçe ve Farsça olmak üzere iki divânı vardır. Ayrıca şairin *Mukaddimetü'ül-Hakâyık* adlı Türkçe mensur eseri de vardır.⁶⁴ Mecmûada, Nesimî'ye ait sadece 1 gazel bulunmaktadır.

Nihânî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Nihânî mahlasını kullanan birçok şairin varlığına dair kaynaklarda bilgi bulunmaktadır. Mecmûada, Nihânî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır. Ancak Nihânî mahlaslı manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Niyâzî Mısırî (ö. 1693)

Asıl adı Mehmet'dir. Babası, yörenin önde gelenlerinden olup Nakşbendiye tarikatı mensubudur. Niyâzî ve Mısırî ise mahlaslarıdır. Çeşitli medreselerde eğitim görmüş ve farklı yerlerde tasavvuf bilgisini geliştirmiştir. Limni'ye gönderilir ve burada vefat eder.⁶⁵ *Divânı'nın yanı sıra, Risaletü't-Tevhid, Şerh-i Esmâ-i Hüsnâ, Sûre-i Yusuf Tefsiri, Şerh-i Nutk-ı Yunus Emre, Risale-i Eşrât-ı Saat, Tahir-nâme, Fatihâ Tefsiri, Sûre-i Nûr Tefsiri* eserlerinden bazılarıdır.⁶⁶ Mecmûada, Niyâzî Mısırî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

Nizâmî [Karamanlı] (ö.874-878 ?/1469-1473 ?)

Karamanlı Nizâmî ya da Nizâmî-i Karamanî diye bilinen şair hakkında kaynaklarda birbirinden farklı olmayan kısa bilgiler verilmiştir. Konya'da doğmuştur. Babası, Konya'nın tanınmış müderrislerinden Molla Veliyyüddîn'dir. Nizâmî, ilk eğitimini babasından almış, daha sonra tahsil için İran'a gitmiş, burada şiir için gerekli bilgilerin yanı sıra Farsça da öğrenmiştir. Karaman Beyliği'nin yöneticilerinden İbrahîm Bey ve Pîr Ahmed Bey'e kasideler sunmuştur. Nizâmî,

⁶⁴ Ayan, s. 123- 124.

⁶⁵ Kenan Erdoğan, *Niyâzî Mısırî Hayatı, Edebi kişiliği, Eserleri ve Divân Tenkidi Metni*, Erzurum, Doktora Tezi, 1993.

⁶⁶ Seyyid Muhammed Nur, *Niyâzî Mısırî Divânı Şerhi*, Haz. Mahmut Saadettin Bilginer, İstanbul, Esmâ Yayınları, 1976.

874/1465-878/1473 tarihleri arasında vefat etmiştir.⁶⁷ Haluk İpekten *Divânı* üzerine çalışması vardır.⁶⁸ Mecmûada, Nizamî mahlası ile yazılmış 1 gazel yer almaktadır.

Refikî (ö.939/1533)

Kaf-zâde Fâizî'ye göre Edirneli, diğer kaynaklara göre Amasyalıdır. Öğrenim görüp danışment olmuşken yazısının ve inşasının güzelliğinden dolayı öğrenimi bırakıp divân kâtibi oldu. Gözlerinin bozulması üzerine kâtiplikten mütevelliliğe geçti. Edirne'de öldü. Şiir ve inşasıyla tanındı. Refikî'nin *Divânı* vardır.⁶⁹ Mecmûada, Refikî'ye ait 2 gazel bulunmaktadır.

Resmî (?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Resmî, mahlasını kullanan şairler hakkında birçok bilgiye ulaşılmıştır. Ancak mecmûada yer alan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmûada, Resmî'ye ait 1 gazel yer almaktadır.

Revânî (ö. 1524)

Adı İlyas Şücâ olup babasının ismi Abdullah'tır. İn'âmât Defteri'ndeki kayıtlarda sipahi oğlu olduğu belirtilmektedir.⁷⁰ Açık, sade ve akıcı söyleyiş Revânî'nin doğuştan getirdiği fitrî özellikleri olmakla beraber, bu melekelerin şair tarafından şiiri nitelikli kılan unsurlar olarak bilinçli bir şekilde sürekli geliştirilmişlerdir.⁷¹ Revânî'nin Divân'ı vardır. Mecmûada, Revânî'ye ait 4 gazel bulunmaktadır.

Rızâyî (ö. 1644)

Asıl adı Mehmed Ali Çelebi olan Rızâyî, 1572 yılında İstanbul'da doğmuştur. 17. yüzyılda yaşayan Rızâyî, başarılı bir şair olsa da devrinin birinci sınıf şairleri arasında yer almaz. Kasidelerinde ağır bir dil kullanan Rızâyî, gazellerini daha sade

⁶⁷ Ömer Savran, *Divân*, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Madde no: 22825.

[http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php(01.10.2016))

⁶⁸ Haluk İpekten, *Karamanlı Nizamî Hayatı, Kişiliği ve Divânı*, Ankara, 1974.

⁶⁹ M. Fatih Köksal, *Divân*, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Madde no: 23065.

[http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php(01.10.2016))

⁷⁰ İsmail E. Erünsal, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Madde no: 22089.

[http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php\(01.10.2016\)](http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/index.php(01.10.2016))

⁷¹ Yasemin Avşar, *Revânî'nin İşretnâme'si Üzerine Bir Dil İncelemesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde, Niğde Üniversitesi, SBE, (Dan: Muzaffer Akkuş), 1999.

yazmıştır. Rızâyî, genç yaşta vefat etmesine rağmen, bir divan teşkil edecek kadar şiir yazabilmiştir. Rızâyî *Divânı'nın* tenkitli metnini hazırlayan Ali Zor, bu nüshaların tamamını incelemiş ve en nitelikli üç nüsha üzerinden metni oluşturmuştur.⁷² Mecmûada, Rızâyî'ye ait 1 gazel ve 1 beyit bulunmaktadır. Mecmûada yer alan bu beyit bir naziredir. Ümîdî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Rûhî-i Bağdâdî (ö. 1605)

Bağdat'ta doğduğu biliniyorsa da, doğum tarihi kesin olarak bilinmiyor. Rûhî-i Bağdâdî diye tanınan şairin asıl adı Osman'dır. *Divânı* üzerine çalışma yapan Çoşkun Ak, içinde en çok şiir bulunan dört nüshayı incelemiş, bu yazmaların şiirlerini matbu olan divanla karşılaştırarak çalışmasını tamamlamıştır. Yazma nüshaların yanında Bağdatlı Rûhî'nin divânı eski yazı ile (1870) 'de basılmıştır.⁷³

Rûhî'nin *Külliyât-ı Eş'âr-ı Rûhî-i Bağdâdî* adıyla 1287'de İstanbul'da basılan Divânı'dır. Mecmûada, Rûhî-i Bağdâdî mahlasıyla yazılmış 2 gazel yer almaktadır. Ancak divânında yapılan incelemeler sonucunda bu iki manzume de tespit edilememiştir.

Sânî (ö. ?)

Sânî hakkında yapılan incelemeler sonucunda tezkirelerde herhangi bir bilgiye ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Mecmûada, Sânî mahlaslı 1 beyit vardır. Mecmûada yer alan beyit bir naziredir. Dürrî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Semâ'î (ö. ?)

Semâ'î hakkında yapılan incelemeler sonucunda tezkirelerde herhangi bir bilgiye ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Mecmûada ise, Semâ'î mahlaslı 1 beyit vardır. Yer alan beyit bir naziredir. Meşâyî ile kaşıklı nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Sücûdî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Sücudî mahlasıyla şiirler yazan birden çok şair vardır. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi

⁷² Ali Zor, *Rızâyî (Mehmed Ali Çelebi) Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divân'ının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, Atatürk Üniversitesi, 1999, s. 5-8-11.

⁷³ Rûhî-i Bağdâdî, [http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/11215_ruhipdf.\(01.10.2016\)](http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/11215_ruhipdf.(01.10.2016))

şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmûada, Sücudî'ye ait 1 gazel bulunmaktadır.

Şem'î (ö. 936/1529-30)

Tezkirelerde Şemî'nin hayatıyla ilgili pek fazla bilgi yoktur. Adı ve doğum tarihi bilinmemektedir. Prizren'de dünyaya gelmiştir. Sehi Bey Tezkiresinde Mevlevî olduğu söylenen Şem'î, 936'da (1529-30) İstanbul'da vefat etmiştir. Şem'î, Türkçeyi ustaca kullanmış, şiirlerinde deyim ve atasözlerine çokça yer vermiştir.⁷⁴ Şairin *Divân*'ından başka bir eseri bilinmemektedir. *Divân*'ı üzerine Murat Ali Karavelioğlu (Doktora tezi) hazırlamış ve daha sonra da yayımlamıştır.⁷⁵ Mecmûada, Şemî'ye ait 2 gazel vardır.

Şerîfî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Şerîfî mahlasıyla şiirler yazan birden çok şair vardır. Ancak mecmûada yer alan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmûada, Şerîfî mahlasında yazılmış 1 müseddes-i mütekerrir ve 1 beyit yer almaktadır. Mecmûada yer alan beyit bir naziredir. Bedrî ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Şirâzî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Şirâzî mahlasıyla şiirler yazan birden çok şair vardır. Ancak mecmûada yer alan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmûada, Şirâzî'ye ait 1 gazel yer almaktadır.

Ubeydî (ö. 1539)

Türkistan'da hanlık yapmış, emirlik yapmış, hükümdarlık yapmış bir çok şahıs aynı zamanda bilgindirler. Ubeydullah Han da şair, bilgin ve devlet adamı olarak Türkistan'ı şerefliendirenlerdendir.⁷⁶ Ubeydullah Han, Ubeydî, Ubeydullah,

⁷⁴ Murat Ali Karavelioğlu, *Şem'î Prizrenli*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 38, 2010, s. 505-506.

⁷⁵ Murat Ali Karavelioğlu, *On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'î'nin Divânı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, 2005.

Murat Ali Karavelioğlu, *Şem'î Divânı (İnceleme – Metin – Tıpkıbasım)*, İstanbul, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2014.

⁷⁶ H.T.Buharî, *Şerefnâme-i Şâhî tıpkıbasımı ve Rusça tercümesi*, C. 1, Navk Neşriyatı, Moskva, 1983, Farsçası 31b-32a; Rusçası s. 85.

Kul Ubeydî mahlaslarıyla eser vermiştir. Ubeydî'nin Türkçe, Arapça ve Farsça olarak yazdığı şiirleri toplanmıştır.

Divânı, bilinen tek eseridir.⁷⁷ Mecmûada, Ubeydî'ye ait sadece 1 beyit vardır. Mecmûada yer alan beyit bir naziredir. Ahdi ile nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Ümmîdî (ö. ?)

Ümîdî, 16. yüzyılda yaşamış Kânûnî (H:974/1566) devri divân şairlerinden biridir. Asıl adı Ahmet'tir. Tezkireler onun İstanbullu olduğunu belirtmektedir. Ahmet Ümîdî'nin hayatı hakkında kaynaklarda ayrıntılı bilgilere yer verilmemiştir. Hasan Çelebi, Ümmîdî'nin ölümünün H. 946 (M. 1539) yılında olduğunu belirtir.⁷⁸ Ümmîdî'nin, *Divânı'ndan* başka bir eseri bilinmemektedir. Mecmûada, Ümmîdî'ye ait sadece 1 beyit vardır. Mecmûada yer alan beyit bir naziredir. Fuzûlî ile karşılıklı nazire yazıldığı tespit edilmiştir.

Vahyî (ö. ?)

*Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'*nde Vahyî mahlasıyla şiirler yazan birden çok şair vardır. Ancak mecmûada yer alan manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmûada, Vahyî'ye ait 1 gazel yer almaktadır.

Taşlıcalı Yahyâ (ö. 990/1582)

Arnavut asıllı Dukakin ailesinden olup kesin doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Kaynaklarda ailesine nisbetle Dukakin-zâde, geldiği yerin taşlık bir bölge oluşundan dolayı da Taşlıcalı diye anılmıştır. Kaynaklarda Yahyâ Bey'in ölüm tarihi ve yeriyle ilgili farklı kayıtlar bulunmakla birlikte (1582) yılında yaşı doksanı aşmış olduğu halde vefat ettiği kabul edilmektedir.⁷⁹

*Divân'*ını 1977'de Mehmet Çavuşoğlu çalışmıştır.⁸⁰ Hamsesi, *Şâh u Gedâ*, *Gencîne-i Râz*, *Yûsuf u Zelîha*, *Kitâb-ı Usûl* (Usul-nâme), *Gülşen-i Envâr* adlı

⁷⁷ M. Şahabettin Ünlü, *Ubeydi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Tenkitli Metni*, Doktora Tezi, İstanbul, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.

⁷⁸ Muhammed Selvi, *Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânı*, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

⁷⁹ Bayram Ali Kaya, *Taşlıcalı Yahyâ*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 40, 2011, s. 156-157.

⁸⁰ Mehmet Çavuşoğlu, *Yahyâ Bey Divân: Tenkidli Basım*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

mesnevilerden oluşur. Edirne ve İstanbul Şehrengizi bulunmaktadır. Mecmûada, Taşlıcalı Yahyâ'ya ait 3 gazel bulunmaktadır.

Zâtî (ö. 1546)

Balıkesir'de doğdu. Doğuştan duyma noksanlığı vardır. Bu yüzden devlet bünyesinde çalışmayı istemedi. Balıkesir'den İstanbul'a II. Bayezid zamanında gelmiş ve ömrünün uzunca bir bölümünü, ölümüne kadar İstanbul'da geçirmiştir. Üç ayrı divân oluşturabilecek sayıda kaside ve gazel yazmıştır. Zâtî'nin yalnızca gazellerinin bir araya getirilmesinden oluşan üç ciltlik *Divân*'ı yayımlanmıştır.⁸¹

Divân, Şem ü Pervane (mesnevi), Edirne Şehrengîz, Fal-i Kur'an, Ahmed u Mahmud, Ferruh-nâme üzerinde Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan, Prof. Dr. Mehmet Çavuşoğlu ve Prof. Dr. Hüseyin Ayan çalışmışlardır. Mecmûada, Zâtî'ye ait 3 gazel bulunmaktadır. Ancak divânında yapılan incelemeler sonucunda diğer iki manzumesi divânında bulunmadığı tespit edilmiştir.

Zecrî (ö. ?)

Tezkirlere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Zecrî hakkında yapılan incelemeler sonucunda herhangi bir bilgiye ulaşılmadığı tespit edilmiştir. Mecmûada, Zecrî mahlasıyla yazılmış 1 gazel bulunmaktadır.

⁸¹ Halil Erdoğan Cengiz, *Divân Şiiri Antolojisi*, Ankara, Bilgi Yayınevi, 1972, S. 308.

1.3. METİN

1.3.1. Şiir, Beyit, Varak ve Satır Numaralarının Gösterilmesi

Mecmûada başta gazel olmak üzere; kaside, kıt'a, murabba' tahmis, beyit müfred nazım şekillerinde şiirler yer almaktadır. Bu şiirler kendi içerisinde ayrı ayrı numaralandırılmıştır. Şiirlerin numarası başlığın hemen üzerinde 1, 2 tarzında köşeli parantez kullanılarak verilmiştir.

Çalışmada, varak numaraları esas alınmış olup yapraklarda köşeli parantez içerisinde [1a], [1b] şeklinde gösterilmiştir.

Metinde beyitler numaralandırılırken 1, 5, 10 vb. beşin katları gibi bir sıralama yerine, her beyitin yanında 1, 2, 3, 4, 5 vb. şeklinde gösterilmesi tercih edilmiştir.

1.3.2. Dipnottaki Açıklamalar

Mecmûada geçen bazı gazeller, divânlarından kontrol edilip karşılaştırılarak farklıklar dipnotta gösterilmiştir. Ayrıca nüsha içerisinde, aynı sayfada ve sayfa kenarlarında yer alan birtakım yazılar mevcuttur. Bunlar tespit edildikten sonra dipnotta "der-kenârdır" şeklinde yazılarak belirtilmiştir.

Çalışmada Arapça ve Farsça metin/duaların okunuşları çevriyazıyla yazılmış, tercümeleleri dipnotta italik verilmiştir.

1.3.3. Başlıkların Gösterilmesi

Hacı Selim Ağa Yazma Eser Kütüphanesi Hüdayi Efendi koleksiyonu 1313 numarada kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr'da yer alan manzumelere verilen başlıkların çoğu, birbirinden farklıdır. Mecmûa derleyicisi eserini oluştururken kendi üslup ve ifadesine bağlı olarak bir başlık oluşturmuştur. Çevriyazı yapılırken nüshada kullanılan başlık metne alınmış, kalın punto ile gösterilmiştir. Mecmûa içerisinde bulunan başlıklar incelendiğinde ilk olarak; Gazel-i Revânî, Vasiyyet-i Hazret-i 'Alî kerremallâhu vechehu, Kasîde-i 'Aynî Der-Hakk-ı Câhilân, Gazel-i Nergisî Tahmîs-i 'Aynî, Kıt'a-i Ziyâ'î, Murabba'-i Zecrî ifâdelerinde olduğu gibi manzumenin nazım biçimi ve kime ait olduğu ile ilgili bilgilerin verildiğini görülmektedir. Ardından Münâcât-ı Hazret-i 'Alî kerremallâhu vechehu, Vasiyyet-i Hazret-i 'Alî kerremallâhu

vechehu vb. şeklinde yazılmış olan başlıklarda ise, Hz. Ali'yi niteleyen sözcükler kullanılmıştır. Bu başlıkları daha net görebilmek için çevriyazı metne bakılabilir.

Çevriyazı yapılırken nüshada yer alan başlık metne alınmış ve kalın punto ile gösterilmiştir. Ayrıca başlığın bulunmadığı veya manzumenin kime ait olduğu bilinmeyen şiirlerde, önce manzumelerin vezinleri tespit edilmiştir. Daha sonra vezinleri numaralandırılarak yazılmıştır.

1.3.4. Metin Kurmada Dikkat Edilen Hususlar

Metinlerin çevriyazıya aktarılması sırasında Prof. Dr. İsmail Ünver'in *Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler* adlı makalesi esas alınmıştır.

1- Metnin çevriyazıya aktarılması sırasında esâs alınan yöntem, Klâsik dönem Anadolu sahası dil hususiyetleridir.

2- Harf-i cerler bir kelimeye harf-i ta'rif (elif-lâm) vâsıtasıyla bağlanmışsa izâfet durumu ve çizgiler korunmuştur.

Hatemü'l-mürselîn, fi'l-hâl, yevmi'd-dîn, er-raḥmani'r-rahîm, rabbi'l-âlemîn, rûhu'l-Kudüs, şefî'ü'l-müznibîn, cennetü'l-me'â, 'aleyhi's-selâm, la'l-i yâr.

3- Farsçada çoğunlukla aynı iki kelime arasına gelen (ender,â, be) gibi edatlar çizgi kullanılarak kelimelere eklenmiştir.

Ber-â-ber, der-be-der, ber-â-ber, dem-be-dem.

4- İsim ve fiillerden önce gelen ek görevindeki bi ve nâ gibi Farsça olumsuzluk edatları çizgi kullanılarak kelimelere eklenmiştir.

Nâ-dana, nâ-müselmân, nâ- mahrem,

bî-neva, nâ-şad, bî-yâr, nâ-hoş.

5- Vezin gereği vokalin vokale vaslı durumlarında ilk kelimedeki vokal düşürülerek yerine kesme işareti konulmuştur.

N'ola < ne ola), n'eylesüñ < ne eylesüñ),

k'ide < ki ide), n'eylerem < ne eylerem).

6-Arapça ecvef köklerin ism-i fâillerinde hemze kullanılmıştır.

Dâ'im(<dâyim), câ'iz (<câyiz),

7- Karşılaştırma sonucunda bulunamayan kelime, mısra, beyit veya şiiri belirtmek için (-)işareti kullanılmıştır. Beyit içerisindeki eksik kelime köşeli parantez içerisinde [vü],[hayâl] tarzında belirtilmiştir.

8-Mecmûanın şiir numaralandırması ile karşılaştırılan eserde yer alan şiirlerin sıralamasındaki farklılıklar dipnotta belirtilmiştir.

9- Mecmûa derleyici, şiirlerin bazılarında mahlas olmakla birlikte bir takım beyitleri sayfa sütûnundan ayrı olarak cetveller içerisinde yazmıştır. Bu beyitler metinde itâlik olarak gösterilmiştir.

10- Mecmûa içerisinde dua ve hadisler itâlik olarak gösterilmiştir.

Tecellî-çîn-i şeb (ü) şubh-ı reşk-i Mi'râcı

11- Farsça kelimelerdeki vâv-ı ma'dûle, v biçiminde gösterilmiştir.

H̃or, h̃âce, h̃âb, h̃ân, h̃ânum.

12- Türkçe kelimelerin sonunda bulunan b ler p ile yazılmıştır.

Görüp, idüp.

13- Manzumeler ve beyitler 1,2,3 diye işaretlenmiştir.

1.3.5. Çevriyazı Alfabesi

ا	A, a, E, e, Ā, ā
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ş, ş
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ş, ş
ض	Z, z
ط	T, t
ظ	Z, z
ع	‘
غ	Ğ, ğ
ف	F, f
ق	Q, q
گ	K, k, G, g, ŋ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n

ه	H, h
و	V, v, U, u, Ü, ü, O, o, Ö, ö, Ū, ū
ی	Y, y, İ, i, Î, î
ء	'

2. BÖLÜM

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR'IN ÇEVRIYAZILI METNİ

KASİDELER

[7b]

-1-

Kaşide-i Laṭife⁸²

Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Urdı emvât-ı nebâta dem-i 'Îsâ gibi mâ'
Viridi enfâsa nesîmiyle yine neşv [û] nemâ'
2. Perverîş buldı zemîn tâzelenüp kudret ile
Cân virüp ölmüş iken anları ḥayy itdi Ḥudâ
3. Rûḥ-perverlik iden raḥmetüñ âşârını gör
Akıdup âb-ı ḥayâtı buldı bād-ı şabâ
4. Ḥaddine dutdı ber-â-ber kesin zülf-i yâr
Şanki nev-rûza çıkup tutdı şaf-i şafâ⁸³
5. Şafflar bağladı sebz ile çiçekler düşdi
Rûy-ı sahrâ ki virür ḳalbe feraḥ çeşme cilâ
6. Cennetüñ şüretini göstereyin geldi bahâr
Şoḥbete da'vet ider ḥalkı meger kıldı şalâ
7. Luṭf ile kıldı nebâtât[ı] bahâr âzâde
Anları kılmışiken ḥabs-i zemîn şerr-i şitâ

⁸² Bu kaside *Divân'da* yer almamaktadır. (Sabahattin Küçük, *Bâki Divânı*.)

⁸³ 4b Mısra da vezin aksamaktadır.

8. Zûlm-ı sermâ ile biz de nice bir habs olalum⁸⁴
İhtiyârî niçün eyle[ye]yüm cânê cezâ
9. Geldi çün vaqt-i şafâ demleri görelüm hoş
Yâr la‘lin leb ile nûş idelüm cânê şafâ
10. Cân virtüp faşl-ı bahâra niceler irmediler
Hamdulillahbiz irişdük aña ‘ömr itdi vefâ
11. Zevk-ı rûhânî dilerseñ yûri şahrâ demidür⁸⁵
Var temâşâya gönül kıлмаğa tebdîl-i hevâ
12. Nev-bahâr-ı vaqt iken nâzik olur şıfatuñ
Ha deyince geçer ol aña beķâ olmadı ha
13. Ğaflet eyyâmı degüldür gözüñ aç ‘ibret ile
Gör nebâtâtı nice hîdmetini kıldı edâ
14. Zikr-i tevĥîd-i Hudâ eyleyüben cins-i tuyûr
Ĥazrete nâliş ile eylediler cümle şadâ
15. Ğâfil âdem ne bilür işbu demüñ kıymetini
Ğâfil olma gel berü‘ömrüñ ‘abeş kıлма hebâ
- [8a]**
16. Gülşenüñ kûşesine var ki temâşâ yeridür
Ğulĝul-i bülbül ile tıldı çemen şayd-ı şadâ
17. ‘İşret avânı şafâ demleridür geldi yine
Bezmümüzi ĥurrem iden gül gibi maĥbûb-liķâ

⁸⁴ 8a zulm-ı sermâya: zulm-ı sema M.

⁸⁵ 11a dilerseñ: dilersin M.

18. Hār-ı hicrān ile dil bülbül-i zār olmuş iken
Kālb-i mecrūḥa nigār itdi liḳāsıyla şifā
19. Diñleyüp bülbül[i] gül şevḳine ‘ālem idegör
Çün bilürsin ki ‘ömrüñi olur soñı fenā
20. Naḳd-i ‘ömri şalınup yārüñe şöḫbetler idüp
Māl mülk elde ne ise idegör anı sehā
21. Minnet Allāh'a ki şihḫatle irişdük bu deme
Lütfidür anı Hudā ḳullarına ḳıldı ‘atā
22. Gözle ḳadrini gönül ‘ömr-i ‘azizün⁸⁶
Şaḳınup geçürme devrün ḡafletle ḳılma ḫatā
23. ‘Āḳil olanlara naşihat bu ḳadar yetmez mi⁸⁷
Gülşenün şüffaları şöḫbet içün ki oldı binā⁸⁸
24. **Bāḳī** yārān ile şöḫbet iden ‘ārifler⁸⁹
Geçmişin yād idicek eyleyeler ḫayr du‘ā

⁸⁶ 22a Mısrada vezin eksiktir.

⁸⁷ 23a Mısrada vezin eksiktir.

⁸⁸ içün ki: içün ki M.

⁸⁹ 24a Mısrada vezin eksiktir.

[47b]

-2-

Defterdār ‘Ālī Efendi Tahta Defterdārı Olduğa Söyledüği
Kaşıdedür⁹⁰

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün
Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Şimdi tahta kul hâkimlerine itdüğünü⁹¹
Ehl-i İslâma anı Maltada itmez küffâr
2. İşleri zulm ü sitem cümle ‘ibâdu’llâha
Kibr ile her birisi vuddu ‘anîd ü cabbâr⁹²
3. ‘Ucb ile her biri Mışır-ı sitemüñ Fir‘avnı
Mültezim zümresine kâtib olanlar şehhâr
4. Mest dâyim delü kanlusı gezer leyl ü nehâr
Elde tîğ ü teberi öldürecek âdem arar
5. Koca tâzelere gerçi naşîhat eyler⁹³
Fitne-bânîde velî yine olardur ‘ayyâr
6. Kırılır cümle sihir-bâz u cihân naşsındı
Kanda gitse küpi yanında kim olmağa süvâr
7. Gelenüñ mâlı vü başı gidenüñ diyü şehâ
Bu durur đarb-ı meşel aralarında her bâr

⁹⁰ Mahlas beyti bulunmayan bu kasidenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

⁹¹ 1a Mısrada vezin eksiktir.

⁹² vedd ü: vüdd M.

⁹³ 5a Mısrada vezin eksiktir.

8. Bu diyāruñ bir ucı çöl bir ucı baħr-i muħīť
Elümüzden bu ızaġa ıtutulan ıanda ıaıar
9. Böyle dirler ġākime gerā incineler⁹⁴
Bu nezāketle anuñ başına ekřerī ıaıar
10. ‘Arab u Kürd  ‘Acem Arnavud u Efrenc u Rm
şarf-ı cāhil neferātı budur ey faħr-i kibār
11. Acı sözlerle gelüp cümle mevācib diyü
ıatlu cānumdan iderler beni dāyım bī-zār
12. ‘Ayn-ı efī ġorinr ‘ayn-ı ‘ulfe gözüme
Lām  vāv ile daġı fā ile hā ġalıa-i mār
13. ıatlanuñ bir iki gün diyü temennā kılsam
Her kışi kendü dilince sgp eyler beni zār
13. ‘Arab olan ‘Arabī dil ile dā’im bunu dir
انا لا اعرف ايرك هات فلس رخ فى النار
- [48a]**
15. ‘Acem olan neferñ daġı dem-ā-dem sözi bu
من توقف نكنم حق مراهم بشمار
16. Kürd olan velvele ile bunu īrād eyler
در كرمننا تو برانى در من تو بيار
17. Bosnevī dir مابن خورتا بلکه يلمز و
داور اخغموزى حفرتموز دپتردار

⁹⁴ 9a Mısrada vezin eksiktir.

18. Arnavudlar ğazab ile atılup üstime dir
نقو دیمی قتی قنورس سانت علوفه ناتمار
19. Şırp-ı cāhil neferātuñ şırf cevābı daħı bu
غوسپو دارود ای علاپو یا نیسم غوچار
20. Hep Fırenk yek-dil olup cümle ile dirler kim
داما لا باغه سنوراد یاول و تی پالپار
21. Urumuñ da sözi budur تی سپرمی دیاولوس
دیکشری تی پوته مز تو علوفهء ناتویار
22. Dir manavlar daħı vir aqçe ki yoħsa çoķarak
İderaq başuña şol zirvi dolaq taķıña ħarrār
23. Bir iki var Çağatayī ādem anlar daħı dir
Bizge vir ħaķķını bizmekğıye ğitğiz ğışlar
24. Bu zebāniler zebāniler ider baña cefā
Bu belā ile geķer ‘ömr-i ‘azizüm her bār
25. Selb-i gül eylemezin cümle-i eşnāf dilā
İçlerinde nice kem var ise nice eyü var
26. Ĥazret-i Ĥaķdan umaram eyüye
Raħmet ide Ĥazret-i Bārī her bār

[26b]

-3-

Münacât

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

1. İlâhî 'izz ü zâtuñ hürmetiçün
Dağı biñ bir şıfâtuñ hürmetiçün
2. Mu'allak 'arş u kürsüñ haqıçün
Muṭabbak yirdeki ferşüñ haqıçün
3. Yedi kat yir yedi kat gök haqıçün
Şabâh u şâm gicenüñ haqıçün
4. Münacât olınan Tūruñ haqıçün
Yed-i beyzâdaki nūruñ haqıçün
5. Yedi yıldız yedi deryâ haqıçün
Yedi iqlīm yedi a'zâ haqıçün
6. Sekiz uçmak ile hūruñ haqıçün
Felekde beyt-i ma'mūruñ haqıçün
7. Mübârek Kūbbe-i Şahrâ haqıçün
Muḳaddes Mescid-i Akşâ haqıçün
8. İlâhî Ādem ü Havvâ haqıçün
İlâhî cennetü'l-me'vâ haqıçün
9. Şol İbrâhīm Halîlūñ haqıçün
Hem İdrīs nebīnūñ rif'atiçün

10. Mu‘azzez Yūsufuñ hüsni haqıçün
Dağı Ya‘qūbuñ ol hüzni haqıçün
11. Deñizdeki Yūnusuñ vaḥdetlerçün
Balık qarnındaki vaḥsetleriçün
- [27a]
12. Süleymānuñ saña şükri haqkıçün
Atası Dāvuduñ zikri haqkıçün
13. Mesīhūñ ‘ilm ile hikmetleriçün
Anası Meryemūñ ‘işmetleriçün
14. Ḥasbī Muştafānuñ qurbıyetiçün
Senūñ katında qadr u ‘izzetiçün
15. Ber’āt u qadr u mi‘rācuñ haqkıçün
Risālet tahtına tācı haqkıçün
16. Anuñ nāz u niyāzı hürmetiçün
Saña ḥalvetin rāzı hürmetiçün
17. Ebū-Bekrūñ saña şıdķı haqıçün
Dağı şıdķındağı ‘aşķı haqıçün
18. ‘Ömerūñ dād u ‘adli hürmetiçün
Dağı ‘Oşmānuñ ḥayāsı hürmetiçün⁹⁵
19. ‘Alīnūñ cūd u ‘ilmi haqkıçün
Vefāsı şefķati hilmi haqkıçün

⁹⁵ 18b Mısrada vezin aksamaktadır.

20. Göñülden ‘aşk ile zākirleriçün
Öküş ni‘metlere şākiriçün
21. Cefā-keş kullaruñ miḥnetleriçün
Cüdā düşenleruñ ḥasretliğıçün
22. Ğarībüñ şubḥı vü şāmı ḥaqqıçün
Anuñ ğurbetin aḥşāmı ḥaqqıçün
23. Şınık göñüllerüñ āhı ḥaqqıçün
Uyanıklar seḥergāhı ḥaqqıçün
24. Ki ben benden keşifdesin bu **Lāmī**
Belādan kırtar sen bu mübtelāyı

MUSAMMATLAR

(MURABBA‘LAR)

[18a]

-1-

Murabba‘-i Zecrī

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

-I-

Ḥasret ile ‘arşa irdi zār u efgānum yetiş

Bendeñe zulm eyleme luḥf eyleyüp ḥānum yetiş

Derd [ü] miḥnetde cāna kār eyledi cānum yetiş⁹⁶

Yalıñız kıaldum ğarīb ellerde sulṭānum yetiş

⁹⁶ Mısrada vezin aksamaktadır.

-II-

Hecr ile nā-şād idüp derd ile maḥzūn eyleme
Fırkat ile dem-be-dem ḥālüm dige-r-gūn eyleme
Şiddet-i miḥnetle eşküm raḥm idüp ḥāneyleme
Yalıñız kaldum ġarīb oldum [e]y meded sulṭan yetiş⁹⁷

-III-

Pür-ġam u bī-kes ü bī-yār ü bīmārum bugün
Bir zelīl ü müstmend ü zār ü nā-çārum bugün
Bir za‘īf ü derdmend ü ‘āşık-ı ḥārūm bugün
Yalıñız kaldum ġarīb ellerde sulṭānum yetiş

-IV-

Hüsn-i ḥulḳ ile nigārā sen melāḥat cānısın
‘Āşık-ı dil-ḥasteler dermāneler dermānısın
Bu dil-i pejmürdenüñ ārām[1] cānum cānısın
Yalıñız kaldum ġarīb ellerde sulṭānum yetiş

-V-

Cennet-i kūyuñda cānā şād iken ḥandān iken
Ser-be-ser mülk-i cihāna başuma sulṭān iken

[18b]

Zecrī-i bī-çāre gibi hem-dem-i cānān iken⁹⁸
Yalıñız kaldum ġarīb ellerde sulṭānum yetiş

-2-⁹⁹

Murabba‘-i Mütekerrir

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

-I-

Dilberā bu ‘izz ü nāzuñla helāk itdüñ beni
Eşḳ-i çeşmüm āteşīn-i ehl-i ḥāk itdüñ beni
Ey yüzi gül ‘ālem içre sīne-çāk itdüñ beni

⁹⁷ [e]y : Sözüğü manzumeye eklenmiştir.

⁹⁸ Zecrī [?]. Mahlaslı bu murabba‘nın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

⁹⁹ Mahlas beyti bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

Gel āfet gel kıyāmet gel helāk itdūñ beni

-II-

Gül yüzüñden ayru firqat içre zār itdūñ beni
Giceler tā şubḥ[a] dek derd ile çāk itdūñ beni
İhtiyārum gitdi elden bī-ķarār itdūñ beni
Gel āfet gel kıyāmet gel helāk itdūñ beni

-III-

Firqat eyyāmını ey meh müstedāmidūñ baña¹⁰⁰
Ey şanem şimdengirü dirmek ḥarām idūñ bana¹⁰¹
Va‘deler virüp nigār açık selām idūñ baña
Gel āfet gel kıyāmet gel helāk idūñ beni

-IV-

Dostum bülbüllerüñ çün āh ü efġān eyledi
Baḥr ile baġrın dolup ney gibi nālān eyledi
Gel yetiş kim gözlerüm yaşını ‘ummān eyledi
Gel āfet gel kıyāmet gel helāk idūñ beni

[24a]

-3-¹⁰²

Murabba‘

Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

Elā ey gülşen-i ḥüsn ü leṭāfet servinüñ dalı
Beni bülbül gibi zār eyledi ruḥlarıñ alı¹⁰³
Baña şehd ü şekerden hoş gelür zehr-i ġamuñ balı
Benüm ey gözlerüm nürü ‘Acem-zāde Hasan Bālī

¹⁰⁰ 3a Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁰¹ dirilmek; dirmek M.

¹⁰² **Murabba‘** [?].

¹⁰³ 1b Mısrada vezin aksamaktadır.

[24b]

-4-¹⁰⁴

Murabba‘

Mef’ ûlü / Mefâ’îlün / Mef’ ûlü / Mefâ’îlün

Hezec -- + / + -- + / -- + / + -- +

Bir gönca-dehen yāre alındı dil ü cānum
Çāk olsa n'ola her dem bu çāk-i girībānum
Bülbülleri söyletmez oldu dil-i nālānum
Yā Rab kime şerh idem aḥvāli perīşānum

[27b]

-5-¹⁰⁵

Murabba‘

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

Şol kadar dutdı cefâyı gerdiş-i gerdün baña
Görse raḥm eylerdi Leylī-şıfatı Mecnün bana
Sāye-i Ṭübā vü cennet saña yarın zāhidā
Bāğ-ı ‘ālemde bu gün ol kāmēt-i mevzün baña

[28a]

-6-¹⁰⁶

Murabba‘

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

Dil-rubālar çok velī hergīz nazīr olmaz saña
Mey nedür sen pādişāhum kim esīr olmaz saña

¹⁰⁴ Murabba‘ [?].

¹⁰⁵ Murabba‘ [?].

¹⁰⁶ Murabba‘ [?].

Sen ki hüsn iklîminüñ şimdi begüm sultānısıñ
Gönlümün tahtı gibi ‘ālî serîr olmaz saña

[29a]

-7-¹⁰⁷

Murabba‘

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ġurbete düşdüm gönül cânānı eyler ārzū
Bu meşeldür hasteler dermānı eyler ārzū
Tay mıdur beñzi şararsa ‘āşıkuñ günden güne
Sen hilāl-ebrū meh-i tābānı eyler ārzū

[47a]

-8-¹⁰⁸

Murabba‘

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Yine bir hūba gönül verdüm yüzi gül ruhı al
Kāmeti serv beli ince teni penbe-mişāl
Nice vaşf eyleyeyin ‘aqlın alur her görenüñ
Çeşmi cādū saçı sünbül yüzi gül kaşı hilāl

¹⁰⁷ **Murabba‘** [?].

¹⁰⁸ **Murabba‘** [?]. Der-kenârdır.

(TAHMİSLER)

[6b]

-1-

Ġazel-i Nergisî Tahmîs-i ‘Aynî

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

-I-

Şâh-ı ‘aşkuñ bendesiyem ger iderse ‘âr güç
Milket-i ğamda esîrem olmışam bîmâr güç
Ey tabîb-i cân olan artuğ baña tîmâr güç
‘Arz-ı hâle çâre yok ‘azm-i diyâr-ı yâr güç
Âh kim hayretdeyim reftâr güç güftâr güç

-II-

Ġamzesi mekkâr yârüñ vaşlına hîç irmedüm
Leb-be-leb sîne-be-sîne yârüm ile olmadum
Cân u dilden geşt idüp dünyâda mişlin bulmadum
Ne helâk eyler ne def’ olur ğamuñ hîç görmedüm
Böyle nâ-merbûṭ müşkil böyle nâ-hemvâr güç

-III-

Ne selâmı geldi yârüñ bendeye ne bir peyâm
Mülk-i dünyâya degidi söylese bir hoş kelâm
Cevrüni yârüñ baña bildi ser-â-ser hâş ü ‘âm
Gelmedi âĝuş-ı vaşla şâhid-i gül-rû-yı kâm
Tâ dem-i haşre kalursa hasret-i dîdâr güç

-IV-

Rûz [u] şeb zârî kılursuñ dil-bere geçmez dilek
Pâyine yüzler sürüp bakmaz saña olsañ melek
Rûz-ı vaşla ey gönül tâlib olup çekme emek
‘Aks-i hâtır-hâh-ı yârân üzredür rûz-ı felek
Böyle devr eylerse dâ’im çarḥ-ı keç-reftâr güç

-V-

‘*Ayniyā* s̄abit-ka-dem ol şabr kıl derde besī¹⁰⁹
Sengden bālīn ü pister h̄ākdendür olasıñ
Cān göziyle bir naẓar kıl h̄or bakma her-kesi
Her belā vü derde āsāndur taḥammül *Nergisī*
Līk şabr [u] cevr-i bī-taqrīb u hicr-i yār güç

[42a]

-2-

Ġazel-i Muḥibbī Taḥmīs-i Bākī

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

-I-

Cāme-i ‘izzet Ḥudādan ḥalka bir ḥıl‘at gibi¹¹⁰
Bir libās-ı fāḥir olmaz cisme ol kisvet gibi
Var iken baḥt u sa‘ādet kuvvet [ü] kudret gibi

[42b]

*Ḥalk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes sıḥḥat gibi*

-II-

Ehl-i vaḥdet kāyinātuñ ‘āqıl ü dānāsıdur
Merd-i fāriğ ‘ālemüñ mümtāz ü müsteşnāsıdur
Gör nedür ol kim sözi gūyā Mesīḥ enfāsıdur¹¹¹
*Salṭanat didükleri ancaḥ cihān gavğāsıdur
Olmaya baḥt u sa‘ādet dünyede vaḥdet gibi*

-III-

Ṭā‘at-i Ḥaḥ mūnis-i bezm-i beḳādur ‘āqıbet
Şıḥḥat-i cān u cihān senden cüdādur ‘āqıbet
Bād-ı şarşar[dur fenā] ‘ālem hebādur ‘āqıbet

¹⁰⁹ Mahlaslı bu tahminin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

¹¹⁰ I. 1a ‘izzet M. : sıhhat. D. (Sabahattin Küçük, *Bâki Divânı*, T.4. s.65.-66.)

¹¹¹ II. 3c enfāsıdur: ankasıdır M.

*Gör bu 'ıyş u 'ışreti çünkim fenâdur 'ākıbet
Yār-i bākī ister iseñ olmaya tã'at gibi*

-IV-

*'Ālemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raşad
Devr içinde görmeseñ görseñ hezārān nīk ü bed
Her tarafından aksa dünyā mālī gelse lā-yu'ad
Olsa kumlar sağışınca 'ömrüñe hadd ü 'aded
Gelmeye bu şīşe-i çarh içre bir sã'at gibi*

-V-

*Menzil-i āsāyiş-i 'uqbāya isterseñ vüsül
Hubb-i dünyādan ferāgat gibi olmaz toğrı yol
Şādmān erbāb-ı 'uzletdür hemān **Bākī** melül
Ger huzūr itmek dilerseñ ey Muhibbī fāriğ ol
Olmaya vahdet maķāmı gūşe-i 'uzlet gibi*

(MÜSEDESLELER)

[18b]

-1-

Müseddes-i Mütekerrir¹¹²

*Mefâ'iliün /Mefâ'iliün /Mefâ'iliün /Mefâ'iliün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---*

-I-

*Ėazel 'emr eyledi ben bendeye ol meh-i tãbānum
'Aceb mi nūr-ı şevķ ile tölarsa beyt-i aħzānum
Günüm günden eyü oldı baña yüz dutdı devrānum
Şafā şehrinde farķum var eger şorarsa yārānum
Ėazeller leşkerüm şaf şaf kaşā'id ehl-i erkānum
Suħen mülkünde şāh oldum açıldı tãze dīvānum*

¹¹² Mecmûada yer alan bu manzume *kaside-i kıyâsi* olarak geçmektedir. Ancak manzumenin incelenmesi sonucu, *müseddes-i mütekerrir* olduğu tespit edilmiştir.

[19a]

-II-

Eger bir lahza göstersem semend-i ʔabʕuma meydān
Nice ʕābük-süvāre eylerem dünyā evin zindān
Ne bahre bağlasam bir nazm olur pür-laʕl dür-i ʕummān
Kaşı ʔuđrālaruñ medħi virür eyvānuma ʕunvān
Ėazeller leşkerüm şaf şaf kaşāʕid ehl-i erkānum
Suħen mülkünde şāh oldum açıldı tāze dīvānum

-III-

ʔabīʕat gülşenüñde her sözüm gül gibi ĥandādur¹¹³
Bu ʕālemde baña her kim nazīrüm dirse yalandur
Bütün dünyā Ėazel-ħānum muħabbetüm niğe sulṫāndur
Benim dīvānumuñ kātibleri hep ehl-i ʕirfāndur
Ėazeller leşkerüm şaf şaf kaşāʕid ehl-i erkānum
Suħen mülkünde şāh oldum açıldı tāze dīvānum

-IV-

Necātī gibi ʔutsa ʔaʕn mıdur āfāk[1] āşārum
Nice Ėusrev ʔutup Cāmī elinde oğur eşʕārum
Nizāmī cümlesin beş beyt ile bozmağdadur kārüm
Nevāyī baña ʔapardı göreydi şiʕr-i dür-bārum
Ėazeller leşkerüm şaf şaf kaşāʕid ehl-i erkānum
Suħen mülkünde şāh oldum açıldı tāze dīvānum

-V-

Ėıyāsī maħlaşum ʔuđrā gibi ĥükm itdi devrāne
Nice nazmum kaşāma māniʕ oldı girdi meydāne
Ne yerde oğunursa her sözüm oğundı şāhāne
BelāĖat taħtına ʕıĖdum cülüs itdüm emīrāne
Ėazeller leşkerüm şaf şaf kaşāʕid ehl-i erkānum
Suħen mülkünde şāh oldum açıldı tāze dīvānum

¹¹³ 3a gülşenüñde: gülşeniñde M.

[21b]

-2-

Müseddes-i Mütekerrir¹¹⁴

Fe 'ilâtün / Fe 'ilâtün / Fe 'ilâtün / Fe 'ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

I

Lāleveş dāğ-ı muḥabbetle dil-figār oldum

Heves-i vuşlat-ı dildār ile bīmār oldum

Tārik-i 'aql u ḥired māni'-i aġyār oldum

Ġamdan āzāde iken bende-i dildār oldum

Yine sevdā-zede-i zülf-i siyeh-kār oldum

Yine bir olmayıcağ derde giriftār oldum

II

Kātib-i kilik-i każā destine alduğda kalem

Alnıma yazdı benüm ġuşsa vü endūh sitem

Baḥa yār oldı nice derd ü belā miḥnet ü ġam

Hāşılı itmişidüm sevmege maḥbūb kaşem

Yine sevdā-zede-i zülf-i siyeh-kār oldum

Yine bir olmayıcağ derde giriftār oldum

III

Āteş-i 'aşka düşelden bu dil-i sūzānum¹¹⁵

Demidür kan ağıdursa dīde-i ḥūn-feşānum

Ķalmadı zerre kadar tende saña dermānum

Göklere çıksa n'ola şām u seḥer efġānum

Yine sevdā-zede-i zülf-i siyeh-kār oldum

Yine bir olmayıcağ derde giriftār oldum

IV

Terk-i vuşlat ideyin rāzī olup hicrāna

Gireyin 'ārif olup dā'ire-i 'irfān

Sākī-i 'aşkuñ elinden içeyin peymāne

¹¹⁴ Mecmûada yer alan bu manzume *kaside-i Şerîfi* olarak geçmektedir. Ancak manzumenin incelenmesi sonucu, *müseddes-i mütekerrir* olduğu tespit edilmiştir.

¹¹⁵ **III.** 1a Mısrada vezin eksiktir.

Düseyin kūy-ı harābāta olup mestāne
Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum
Yine bir olmayıcağ derde giriftār oldum

V

Ey *Şerîfî* dāmenüñ çāk ideyin¹¹⁶
Siper-i tîr-i figānum yine eflāk ideyin
Dīdemi dīde-i Mecnūn gibi nemnāk ideyin
Yüzümi sāye gibi rāh-ı ğama hāk ideyin
Yine sevdā-zede-i zūlf-i siyeh-kār oldum
Yine bir olmayıcağ derde giriftār oldu

MESNEVİLER

[3b]

-1-¹¹⁷

‘Āşık ma‘şūka maḥabbet-nāme[yi] böyle yazar

Mefâ‘îlün / Mefâ‘îlün / Fe‘ûlün

Hezec+ — — / + — — — / + — —

1. Yüz biñ lāmdan soñra ma‘lūm ola yāre¹¹⁸
İdüp bağrumı ğam pāre pāre
2. Elüme aluban derd ile hāme
Ciger qanıyla yazdum saña nāme
3. Göresin nāme[yi] kana bulaşmış
Bilesüñ kim baña derdüñ üleşmiş
4. Tenüm kana boyandı firqatüñden
Yüzüm altuna döndi ḥasretüñden

¹¹⁶ V. 1a Mısrada vezin aksamaktadır.

¹¹⁷ Mecmûada yer alan bu manzume *maḥabbet-nāme* olarak geçmektedir. Ancak manzumenin incelenmesi sonucu, *mesnevi* olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mahlas beyti bulunmayan bu mesnevinin hangi şaire ait olduğu tespit edilmedi.

¹¹⁸ 1a Mısrada vezin aksamaktadır.

5. Senüñ derdüñ beni deli kılpdur
Fırkatüñ hecri bağrumı delipdür
6. Revā mıdur senüñçün ben kılam āh
Benüm hālümnden olmayasın āgāh
7. Efendüm cānumuñ cānānısın sen
Vücūdum mülkinüñ sultānısın sen
8. Çü sensiñ göñlümüñ tahtında sultān
Gerü sultāndan olur kula dermān
9. Ki düşdüm ‘aşkuña va’llāh bi’llāh¹¹⁹
Terahḥum eylegil lillāh fillāh
10. Uyudukça düşümdedür hayālüñ
Uyanıkla gözümdedür vişālüñ
11. Ḥarām olsun bu dünyā baña sensiz
N'iderem cihānda cānā sensiz¹²⁰
12. Güneş gibi cemālüñ enver olsun
Yañağüñ dāyimā tāze gül olsun
13. Cihān içinde sultān ol hemīşe
Benüm cānum cānān[1]ol hemīşe
14. Kılanıñ sen bilirsüñ ey güzel cān
Ne diyeyin senüñdür bākī fermān

¹¹⁹ 9a/b Beytin vezni eksiktir.

¹²⁰ 11b Mısrada vezin aksamaktadır.

[4b]

-2-¹²¹

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -

1. Olcağ bir kişide himmetden eğer¹²²
Ol murādı menziline tüz irer
2. Himmet ile tolan kıalmaz girü¹²³
Himmetidür şahş ileten ilerü
3. Himmet ile buldı bulan devleti
Az kişî bildi ne imiş himmeti
4. Himmet ile irdi iren menzile
Himmet ehl[i] kıalmadı āb u gile
5. Mağzen-i himmet-güzīn-i enbiyā¹²⁴
H̄āce-i ser-māye-i luğf u vefā
6. Sırta hem-rāz itmekiçün ümmetin
Şaldı eflāke kemend-i himmetin
7. Şāhlık derin siper olmazimiş
Derd ü ğam-ı şāh gedā bilmezimiş¹²⁵
8. Her ne yazıldıysa başa evvelā
Gör [ki] sırdurğer emīr ü ger gedā

¹²¹ Mahlas beyti bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi. Ayrıca redif ve kafiye den bu manzumenin *mesnevi* nazım biçimi olduğu tespit edilmiştir.

¹²² 1a kişide: kişiden M.

¹²³ Mısrada vezin aksamaktadır.

¹²⁴ 5a himmet-güzīn-i enbiyā: himmet-güzīni enbiyā M.

¹²⁵ 7b şāh gedā: şāh u gedā M.

9. Derd ü miñnetden ilāhī el-āmān
Başa ĥayrın rūzī kıl yā Müste‘ān
10. Gerçi yok bizde liyākat ey Celīl
Raĥmetüñ bāğına bulavuz sebīl
11. Līk luṭfuñ bī-nihāyetdür senüñ
‘Ādetüñ raĥm u himāyetdür senüñ

-3-¹²⁶

Vaşıyyet-i Ĥazret-i ‘Alī kerremallāhu vechehu

Mefâ‘îlün / Mefâ‘îlün / Fe‘ûlün

Hezec+ — — / + — — — / + — —

1. Dü-şenbe şenbe günü gitme şarka
Ne yek-şenbe ne Cum’a günü ġarba
2. Se-şenbe çehār-şenbe günü zinhār
Şimāle gitmege kaçd itme ey yār
3. Cenūba itme penç-şenbede niyyet
Kılıpdur bu ‘Alī böyle vaşıyyet

¹²⁶ Mahlas beyti bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi. Ayrıca redif ve kafiyeden bu manzumenin *mesnevi* nazım biçimi olduğu tespit edilmiştir.

[8b]

-4-¹²⁷

Beyt-i Garrā

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -

1. Lām-1 ta‘rîf dördür ey cevherî
Biri ‘ahd-i hâricî zihnî biri
2. Biri istiğrāk içündür ey civân
Her birisin lām haqîkat bil ‘ayân
3. Ger ola ba‘zı efrādun murād¹²⁸
‘Ahd-1 hâricîdür mu‘ayyense ad¹²⁹
4. Ger mu‘ayyen degülise ey civân
‘Ahd-i zihnî dirler aña bî-gümân
5. Ger ola küllîsi efrāduñ murād
Aña istiğrāk dimişlerdür ad
6. Ger murād olsa haqîkat yaluñuz
Anı siz lām-1 haqîkat bilüñüz

¹²⁷ Mecmûada yer alan bu manzume *beyt-i garrā* olarak geçmektedir. Ancak manzumenin incelenmesi sonucu, *mesnevi* olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mahlas beyti bulunmayan bu mesnevinin hangi şaire ait olduğu tespit edilmedi.

¹²⁸ 3a Mısrada vezin aksamaktadır.

¹²⁹ 3b Mısrada vezin aksamaktadır.

[9b]

-5-

Tercüme-i ʔon kestürmek için¹³⁰

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -

1. Ehl-i hikmetden işitgil hoş haber
ʔon biçüp giymeklik için mu‘teber
2. Günlerinün kağısı ya‘nī şerīf
Kimi olmuşdur kavī kimi za‘īf
3. Şol ki günüñ naḥs u sa‘dīñ işide
Aña göre vara dāyim iş ide
4. Hikmet ehli ola gāyet ol kişi
Göñli dilegince ola her işi
5. Her ki yek-şenbe günü biçdüre ʔon
Nā-mübārek ola ğamdan göñli don
6. Her ki dū-şenbe günü biçdüre ʔon
ʔon mübārek ola göñli şād [u] kām
7. Her ki se-şenbe gün biçdürse ‘ayān¹³¹
Girü ƙala ya uğurlana hemān
8. Ya şuya ğarƙ ola yāḥūd yırtıla
Her ki biçdürmese ol gün ƙurtula

¹³⁰ Mahlası bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi. Ayrıca redif ve kafiyeyle bu manzumenin *mesnevi* nazım biçimi olduğu tespit edilmiştir.

¹³¹ 7a gün: günü M.

9. Şol ki çār-şenbe günü ʔon biçdüre¹³²
Çok ʔavara rızka el irişdüre
10. Arta günden güne anuñ ni‘meti
Her ki bilüp ʔutarise devleti
11. Her ki rüz-ı penc-şenbe yol bula
Biçdüre ʔon ‘ilm ü rızkı bol ola
12. Hem mükerrerem oluben mergüb ola¹³³
(...)
13. ‘Ömri uzun ola anuñ bī-kıyās
Şol ki rüz-ı cum‘a biçdürse libās
14. Çün müyesser ola aña māl ü genc
Turduğunca dünyede görmeye renc
15. Şol ki rüz-ı şenbe ʔon kestüre
Kendözine hîle zaħmet göstere
16. Hastelikler ‘arız ola aña hem
Ola gönül içre anuñ guşsa ğam¹³⁴
17. Ala şatun baħşiş itse āferīn¹³⁵
(...)
18. Külli Haħkdandur ne gelse ʔullara
İnşā‘allāh luṭf ide mü‘minlere

¹³² 9a Çār-şenbe: Çehār-şenbe M.

¹³³ 12a Kenarda şöyle bir not mevcuttur: “Bu mişrā‘nuñ ikinci mişrā‘ı yokdur yazduğum nüşhadan anda sehv olunmuşdur.”

¹³⁴ 16b guşsa ğam: guşsa vü ğam M.

¹³⁵ 17a/b Bu beytin ikinci mısraı yoktur.

19. Her ne iş kim tutar iseñ ol kerīm
Faız birle ħayre irgüre d[ā]yim

[7a]

-6-¹³⁶

Maĥabbet-nāme

Mefâ‘îlün / Mefâ‘îlün / Fe‘ûlün

Hezec+ — — / + — — — / + — —

1. Selām ilet ey nāme yāre benden
O cāndan sevgilü dildāre benden
2. Mübārek yüzini çün kim göresin
Öñünde yüzüñi yire süresin
3. Diyesin ħālimüñ bir nicesinden
Bu ħasret gündüzünüñgicesinden
4. Selām olsun saña ey şāh-ı ħübān¹³⁷
(...)
5. Selām olsun eyā gönüm alan yār
Beni ‘aşkıñd[a] ser-gerdān kılan yār
6. Selām olsun eyā cānı cānum
Fedā olsun saña rûĥ-ı revānum
7. Kaçan kim okuyasın bu kitābı
Keremden ben ħula virgil cevābı

¹³⁶ Mecmûada yer alan bu manzume *mahabbet-nāme* olarak geçmektedir. Ancak manzumenin incelenmesi sonucu, *mesnevi* olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mahlas beyti bulunmayan bu mesnevinin hangi şaire ait olduğu tespit edilmedi.

¹³⁷ 4a Bu beytin ikinci mısraı yoktur.

GAZELLER

[Harfî'l-Elif]

[13b]

-1-

Ġazel-i Zât[î]¹³⁸

Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Seherden bülbüle gördüm uçar âheste [âheste]
Meger sen gonca-i zâr ben ecer âheste âheste
2. Geçüp bu cāna dilden gamuñ 'askerin¹³⁹
Bihamdillāh ki bugün de geçer âheste âheste
3. Kaşuñla cismüñ ey dil-ber idelden mār¹⁴⁰
Bu çeşmüm kanlu yaşını şaçar âheste âheste
4. Kanı mağrūr olup hüsne igen ağlatma¹⁴¹
Güzellik pâyidār olmaz geçer âheste âheste
5. Bu Zâtî nār-ı hicrinden ciger kanın şarāb eyler
Oturmuş künc-i h̄asretde iĉer âheste âhest

¹³⁸ Bu gazel *Divân'da* yer almamaktadır. (Ali NihatTarlan, *Zâtî Divânı*.)

¹³⁹ 2a Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁴⁰ 3a Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁴¹ 4a Mısrada vezin aksamaktadır.

[19b]

-2-

Ġazel-i Nizāmī¹⁴²

Fe ‘ilâtün / Fe ‘ilâtün / Fe ‘ilâtün / Fe ‘ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ka’be-i hüsn ü melâhat dimeyen sen saneme¹⁴³
Maḥrem olmadı ḥarīm-i harem-i muḥtereme¹⁴⁴
2. Zülfüñ ucında dehānuñ görüp ḥaste gönül¹⁴⁵
Didi ḥayfā kim irür şoñ ucı ‘ömrüm ‘ademe
3. Lezzetinden iki yarıldı zebānı kalemüñ
Leb-i la’lün şıfatın tā ki getürdüm kalem
4. Görelî kâmet-i zülf ü dehenüñ ḥarflerini
Uğradum fâriğ ü āzāde yürürken eleme
5. Meger ol vaqt kim irişe ayāğüñ öpmege elüm
Ki ecel beni ber-â-ber ide ḥāk-i kadem
6. İrem-i vaşla **Nizāmī** didüm āsān ire mi
Didi cān virmeden irmez kişi bāğ-ı İreme

¹⁴² Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmûada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir: Haluk İpekten, *Nizâmî Divânı*, G. 104. (Metinbankası).

2. Kanı ki derd ile dil hem-nefes oldı tapuña

Ey hatâyî nice çok şükr o demden bu deme

6. Sevinür cān göricek itlerüñ izin nitekim

Yolda bir aç u gedâ ugraya birkaç direme

¹⁴³ 1a Mısrada vezin eksiktir.

¹⁴⁴ 1a hüsn ü melâhat D: hüsn-i melâhat M. İpekten, G. 104. (Metinbankası).

¹⁴⁵ 2a zülfüñ ucında M: ser-i zülfüñi D; dehānuñ M. dehānuñda D. İpekten, G. 104. (Metinbankası).

[19b]

-3-

Ġazel-i Necātī

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Būse luṭf it saña cān ile ḥarīdār olana
Cān yidürmek gerek ey ğonca-dehen yār olana

2. N'ola ger Şu gibi taş yaŐtana toprak dōŐenem
Böyle olmak yaraşur ‘aŐıŐ-ı dīdār olana

[20a]

3. Benüm aĝladuĝuma Şimdi kayırmaz ĝülüñüz
Bir zamān ĝüler idüm ben de giriftār olana

4. ‘AŐıŐ-ı Őādıkiseñ baŐma bu dūnyā yüzine
Ki hümā-himmet olan baŐmaya murdār olana

5. Ger **Necātī** ĝama dūŐdiyise Őo cānı çıŐsun
Niye virürdi ĝönül böyle sitem-kār olana¹⁴⁶

-4-

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Bir elif çekdi yine sīneme cānān bu gice¹⁴⁷
Şanki Őarıldı baña serv-i ḥırāmān bu gice

2. Ayuñ on dördi gibi dün gice meclisde idüñ
Őanda aĝŐamlayasın ey meh-i tābān bu gice

¹⁴⁶ 5b sitem-kār: sitem-ĝār D. Ali Nihad Tarlan, *Necātī Divānı*, G. 459. (Metinbankası)

¹⁴⁷ 1a gice: gece D. (Mustafa S. Kaçalın, *Ahī Divānı*, G. 100. s. 47.)

3. Yine bilsem ki ‘aceb kimlere hem-kāse edüñ
Ki cihānı dutmuşdı nāle vü efgān bu gice¹⁴⁸
4. Seni dün gice raķīb ile görüp şöhetde
Düşdi yalñ kılıç şem‘-i şebistān bu gice
5. Döndiler şöhetine tālib olan ‘ārife diñ
Āhñüñ hücesine cem‘ ola yārān bu gice

[21a]

-5-

Ġazel-i Ĥayretī¹⁴⁹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. İçdügüm kandur şarāb-ı la‘l-i dil-berden cüdā¹⁵⁰
Yidügüm ğamdur müdām ol mīve-i terden cüdā
2. Gözüme her ğonca zehr olur dil-ber-i peykān gelür
Seyr-i gülzār eylesem ol gül-berg-i ħandāndan cüdā
3. Bārgāh-ı ‘ışķ kim dīvāneler dīvānıdur¹⁵¹
İtme ben dīvāneyi [ya Rāb]bu dīvāndan cüdā
4. Mużtarib-ħālem bir ehl-i dilden ayırdı felek
Döndüm ol māh[iye] kim mevc itdi ‘ummāndan cüdā
5. **Ĥayretī**'yi āsitān-ı yārdan devr itdi devrān
Bülbül-i güyādurur güyā gülistāndan cüdā

¹⁴⁸ 3b nāle vü efgān: na‘ra-i mestān D. (S. Kaçalın, G.100. s. 47.)

¹⁴⁹ Bu gazeldeki *Gözüme her ğonca zehr olur dil-ber-i peykān gelür* mısraı, divanda şu şekilde sıralanmıştır: (Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, *Ĥayretī Divānı*, G. 8. s. 90.)

Gözüme her ğonca bir peykān-ı zehr-ālūd olur

¹⁵⁰ 1b dil-berden M. : cānāndan D. (Çavuşoğlu-Tanyeri, G. 8. s. 90.)

¹⁵¹ 3a Mısra da vezin eksiktir.

[21a]

-6-

Ġazel-i Necāti¹⁵²

Mef' ūlü / Mefâ' ilü / Mefâ' ilü / Fe' ūlün

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Firķat ŧebine dūŧmūŧem ey māh esirge
Çıķdı felege āh-ı seħergāh esirge
2. Ey gözlerümün aydını ey necm-i sa'ādet
Zulmetde ķalupdur dil-i güm-rāh esirge
3. Hecr ile yaŧum yirde gözüm gökde ķalupdur
Ey yiri göki yaradan Allāh esirge
4. Bir hācet için Ka'be iŧigüne çekilür
Her ŧām ü seħer ķāfile-i āh esirge
5. Hey derdüne bir gün olursaħasta **Necāti**
Geh cevı ü cefā eyleriseñ gāh esirge

¹⁵² Bu gazelin 3.ve 4. beyitleri divanda farklı ŧekilde sıralanmıŧtır. Beyitlerin divandaki sıralanıŧı ŧu ŧekildedir: Tarlan, G. 517. (Metinbankası).

3. Bir hācet için Ka'be iŧigüne çekilür
Her ŧām ü seħer ķāfile-i āh esirge
4. Hecr ile yaŧum yirde gözüm gökde ķalupdur
Ey yiri göki yaradan Allāh esirge

[21a]

-7-

Ġazel-i Necātī

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Vireliden gönümü şol gözleri sâhirlere¹⁵³
Nesne yokkatumda hâlüm virmesün kâfirlere
2. Bumı kâfir kâdıısı dağı buyurmaz dostum
Ben çekem cevruñi sen şayd olasıñ sâhirlere¹⁵⁴
3. Sīm ü zer yok destümde yoluñda harc eyleyem¹⁵⁵
Şimdi hūblar şayd olurlar aqçesi vâfirlere
4. Yārumı benden cüdā kılalundilerem ey raqīb¹⁵⁶
Boğazından aşılasın ya giresin yirlere¹⁵⁷
5. Ben **Necātī**yem kiadum ‘ālem içre dāsītān¹⁵⁸
Şi‘ri dimek ögredeyin şimdiki şā‘irlere¹⁵⁹

¹⁵³ 1b hak virmesün M. : hâlüm virmesün D. Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

¹⁵⁴ 2b sâhirlere M: sâ‘irlere D. Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

¹⁵⁵ 3a Bu gazeldeki *Sīm ü zer yok destümde yoluñda harc eyleyem* mısraı divanda şu şekilde yer almaktadır: Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

Sīm ü zer destümde yok kim harc ide jdüm şayd için

¹⁵⁶ 4a Bu gazeldeki *Yārumı benden cüdā kılalun dilerem ey raqīb* mısraı, divanda şu şekilde yer almaktadır: Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

Yārumı benden cüdā kıldı cüdām olsun raqīb

¹⁵⁷ 4b giresin M. : gire jdi D. Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

¹⁵⁸ 5a ‘ālem M. : cihānda D. Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

¹⁵⁹ 5b dimek M. : oqımaq D. Tarlan, G. 544. (Metinbankası).

[22a]

-8-

Ġazel-i Ķabŭlŭ

Fe‘ilâtŭn / Fe‘ilâtŭn / Fe‘ilâtŭn / Fe‘ilŭn

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. O nezâket o leġâfet o tarâvet o şafâ
O zârâfet o feşâĥat o belâgat o edâ
2. O riyâset o siyâdet o sa‘âdet ol cevr
O ‘adâlet o ‘inâyet o seĥâvet o ‘atâ
3. O mŭrŭvvet o muĥabbet o meveddet o kerem
O ri‘âyet o ĥimâyet o şefâ‘at o vefâ
4. O muraşşa‘ o mŭlemma‘ o muşanna‘ elfâz
O tebessŭm o tekellŭm o terennŭm o nidâ
5. Neden ol yâre **Ķabŭlŭ** bu kadar ‘izzet ile¹⁶⁰
O teşevvuĥ o ta‘aşşuĥ o ta‘alluĥ o hevâ

[22b]

-9-

Ġazel-i Ĥayretŭ

Fâ‘ilâtŭn / Fâ‘ilâtŭn / Fâ‘ilâtŭn / Fâ‘ilŭn

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ey raĥŭb itdŭñ beni ol nâ-mŭselmândan cŭdâ
Göreyin kim olasın şoñ demde ĩmândan cŭdâ

¹⁶⁰ **Ķabŭlŭ** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduĥu tespit edilemedi.

2. Gerçi pervâne yakīn olsa çerāğa per yaķar
Cān yaķar bir pāre dūŝe ŝem'-i tābāndan cūdā
3. Oluban cānā ķara zūlfūñ gibi cān bī-ķarār¹⁶¹
Dil perīŝān olur olsa perī-ŝāndan cūdā
4. Hīle merdümlük degül mi ğam deminde bir nazār
Olmadı hālūñ hayāl[i] çeŝm-i giryāndan cūdā
5. İtlerūñle eglenür her dem ķapuñda **Hāyretī**
İnsānımıŝ olamaz bir lahza yārāndan cūdā¹⁶²

[23a]

-10-

Ġazel-i Nesīmī

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Merħabā hoş geldūñ ey rūḥ-ı revānum merħabā¹⁶³
Ey şeker-leb yār-i ŝīrīn lā-mekānum merħabā
2. Leblerūñ cām-ı Cem oldu nefḥa-i Rūḥu'l-Ķudūs¹⁶⁴
Ey cemīlüm ey cemālüm baḥr [u] kānum merħabā
3. Göñlüme hiç senden özge nesne lāyık görmedüm
ŝüretüm 'aķlum 'uķülüm cism ü cānum merħabā
4. Ey melek ŝüretlü dil-ber cān fedādur yoluña
Laḥmike lahmi degül mi ķana ķanum merħabā¹⁶⁵

¹⁶¹ 3b Mısrada vezin aksamaktadır. (Çavuşoğlu-Tanyeri, G. 7. s. 90.)

¹⁶² 5b İnsānımıŝ M. : üns idinmiŝ D. (Çavuşoğlu-Tanyeri, G. 7. s. 90.)

¹⁶³ 1a/2b/4a/5b Ey M. : İy D. (Hüseyin Ayan, *Nesîmî Divânı*, G. 7. s. 186.)

¹⁶⁴ 2a leblerūñ M. : çün lebin D. (Ayan, G. 7. s. 186.)

5. Yār geldi nāz ileşordı *Nesīmī* neçesen
Merhabāhoş geldüñ ey rūh-ı revānum merhabā

[28b]

-11-

Ġazel-i Resmī

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Ālemi kıldı münevver iki meh-rū meh-likā
Kim bulardan kesb ider şems ü kamer nūr-ı ziyā
2. Birinüñ dīvāne-i zencīr-i zülf-i ins ü cān
Birinüñ pervāne-i şem‘-i ruḥ-ı şems ü duḥā
3. Birinüñ ḥāl-i siyāhı dāne-i ğam dillere
Birisinüñ zülf-i ağı cānlara dāyim belā
4. Birisinüñ ṭal‘atı dārü's-selām-ı bāğ-ı ḥuld
Birisinüñ kāmetsi tūbā kıyāmı müntehā
5. Biri kūçek-i dehānında muḥayyer cān u dil
Biri tek ‘uşşāka ider būsəlīkden nevā
6. Bu ikisin bir arada gördüğünce *Resmiyā*¹⁶⁶
Biri[n]e dilden du‘ā kııl birine cāndan fenā
7. Gülşen-i ḥüsnin İlähī bu ikisinüñ daḥı
Gül gibi ḥandān u ḥurrem ṭut cihānda dāyimā

¹⁶⁵ 4b degül mi M. : çün didün D. (Ayan, G. 7. s. 186.)

¹⁶⁶ **Resmī** [?]. Mahlaşlı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[28b]

-12-

Ġazel-i İřhak¹⁶⁷

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Gülşen-i ħüsn ü cemāle virmege zīb ü bahā¹⁶⁸
İki serv-i tāze bitmiş birbirinden müntehā
2. Birinüñ envār-ı ħüsni lem‘ası Şems-i münir¹⁶⁹
Birinüñ mihr-i cemāli pertevi bedr‘id-dücā
3. Birinüñ vaşlı metā‘ı müşterisi ħāř u ‘ām
Birinüñ ħüsni zekātı řālibi bāy u gedā
4. Ġuřşadan āzād olur her kim buña ola esir
Yād olur iki cihānda buña olan āřinā
5. İkisine bī-vefālıkda selām olsun selām
şimden girü güzeller ile irāqdan merĥabā
6. Ehl-i diller bezminüñ çoşdur çerāğ-ı rüşeni
‘Ařķ sözün añlayan řāhib-kemāle ‘ařķ ola
7. İki řanmañ evvel āĥir birdür **İřĥāķuñ** sözi
Muřtafā Aĥmed degül midür Aĥmed yā Muřtafā

¹⁶⁷ Ali yıldırım, *İşhak Ćelebi (Hayatı, Eserleri, Edebi kişiliği ve Divānı nın Edisyon Kritđi) Yüksek lisans Tezi*, G. 5. (Metin Bankası).

¹⁶⁸ 1a ħüsnü: ħüsn-i M.

¹⁶⁹ 2a Şems-i münir: Şems ü münir M.

[29a]

-13-

Ġazel-i Necātī¹⁷⁰

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Aldum ağzuñ ölçüsini zerre deñlü yoğ vefā
Pür-cefāsın hey güneş yüzlü ħabībüm Muştafā
2. Tīğ-i ğam boynum muħarref çalup eylerse kalem
Yaza ağan kanum işigüñde āyāt-ı vefa
3. Luţfuña idüp binā yapdum muħabbet ħānesin
Rence kılursañ kadem ehlen ve sehlen merħabā
4. Gide mi zülfüñ ħayāli sīneden ey seng-dil
Çün bilürsin muħkem olur kāfir itdügi binā
5. Nāmeğe şığmaz *Necātīniñ* muţavvel kışşası¹⁷¹
Göz yaşıyla kapuña ‘arz ola bākī mā-cerā

¹⁷⁰ Bu gazeldeki *Gide mi zülfüñ ħayāli sīneden ey seng-dil* mısraının, divandaki dizilişi şu şekildedir: Tarlan, G. 1. (Metinbankası).

Gide mi ey seng-dil zülfüñ ħayāli sīneden

¹⁷¹ 5a muţavvel M. : oransuz D. Tarlan, G. 1. (Metinbankası).

[29a]

-14-

Ġazel-i Şem‘i¹⁷²

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Gerçi kim cânlar bulur bezm-i muĥabbetde Őafâ¹⁷³
‘İyd-ı vuşlat cāmına ammâ hezârân merĥabâ
2. Furkatüñden ĳorĳaram yoĥsa viŐâli n'eylerem
Gün yüzüñ görmek efendüm ‘ayn-ı vuŐlatdur baña
3. Ayaĳuñ topraĳını iki cihâna virmezem
Ĥazz ider dünyâca göñlüm zerrece itseñ vefâ
4. Baĥr-i eŐkümler bir olsa ey Şanem tũfân-ı Nũĥ
Âteş-i âhum söyündürmez ne müşkil mâ-cerâ
5. Cân fedâ itsün dir[i]miŐsin viŐâlüm isteyen
Tek ĳabũl it dostum olsun hezârân cân feda
6. Teşne göñlüm ĥazz ider peykânlerũñden dostum
Őanasın bir ĳaťresi pũr-ĳeŐme-i cåndur baña
7. **Şem‘iyâ** budur viŐâlũñ âĥiri lâm olduĳı
Ya‘nî kim ‘âŐıĳlaruñ ĳaddi olur âĥir dü-tâ

¹⁷² Bu gazeldeki 4. ve 5. beyitler divanda Şu Şekilde sıralanmıştır: Murat Karavelioĳlu, *Şem‘iDivânı*, G.7. (Metinbankası).

4. Cân fedâ itsün dir[i]miŐsin viŐâlüm isteyen
Tek ĳabũl it dostum olsun hezârân cân feda

5. Baĥr-i eŐkümler bir olsa ey Şanem tũfân-ı Nũĥ
Âteş-i âhum söyündürmez ne müşkil mâ-cerâ

¹⁷³ 1a muĥabbetde M. : maĥabbetden D. Karavelioĳlu, G.7. (Metinbankası).

[38b]

-15-

Ġazel-i Yahyā¹⁷⁴

Fe 'ilâtün / Fe 'ilâtün / Fe 'ilâtün / Fe 'ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ġarażum bu ki muşāhib idinem yāri baña
Vay eger kılmaz ise Ĥazret-i Ĥaķ yārī baña
2. Elümüzden ne gelür virmez ise yolda selām
Baķmadın geçmesün ol şāh-ı cihān-bās[ī] bana
3. Ġayret-i maħbūblaruñ lezzet-i güftārından¹⁷⁵
Ĥoş gelür sevdüğümüñ şīve-i refţarı baña
4. Minnet Allāhu te'ālāya ki taķdīr itmiş¹⁷⁶
Şīve [vü] nāzı saña nāle ile zārı baña
5. Secde eyler göricek ol güneşi ey *Yahyā*¹⁷⁷
Öykinür yollarınuñ sāye-i dīvārı bana

¹⁷⁴ Bu gazel divanda 5 beyittir. Bu gazelin sadece 1. ve 3. beyitleri divanda yer almaktadır. Divanda yer alan beyitler şunlardır: (Mehmed Çavuşoğlu, *Taşlıcalı Yahyâ Divânı*, G. 10. s. 285.)

1. Ġarażum bu ki muşāhib idinem yāri baña
Vay eger kılmaz ise Ĥazret-i Ĥaķ yārī baña
3. Ġayret-i maħbūblaruñ lezzet-i güftārından
Ĥoş gelür sevdüğümüñ şīve-i refţarı baña

¹⁷⁵ 3a Mısranın vezni eksiktir.

¹⁷⁶ 4a şīve-i nāzı: şīve [vü] nāzı M.

¹⁷⁷ 5a/b Bu beyit divanda 2. beyit olarak geçmektedir. (Çavuşoğlu, G. 10. s. 285.)

[41a]

-16-

Ġazel-i Mālī

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Gerekmez ‘âlemüñ seyri baña rüy-ı nigâr olsa
Teferrüc eylesem her dem cemâl-i mihrîbân olsa
2. Çiçekler açılır güller yaqasın çāk idüp gülse
Fiğân itse dil-i bülbül cihân tâze bahâr olsa
3. Görünse âlet-i meclis kenâruñ bezmgâhinde
Ġadehdâr eyleyüp dolsa güzel buse kenâr olsa
4. Gezüp mey-hâne mey-hâne içer miydüm şarâb-ı nâb
Gönül diñlense diñlense elümde ihtiyâr olsa
5. Kemâl u ma‘rifet ehli olurдум *Mâliyâ* ben kim¹⁷⁸
Ki rağbet qalmadı şimdi kemâle i‘tibâr olsa

[Harfü’l-Bâ]

[3b]

-17-

Ġazel-i ‘Aynī

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Nev-bahâr irdi yüzinden gidüben ‘âr u niqâb
Başına aq şarınup aldı ele cām-ı şarâb

¹⁷⁸ **Mālī** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

2. Zāhiren rûz-ı şitâda açamaz dîdelerin
Bir bu kim setr ide sırrın biri de maḥz-ı ḥicâb
3. Naẓar-endâz oluben bezme bu dem şağ u şola
Yüzini ma‘-i sehâbla yudı ârzûladı çeng ü rebâb¹⁷⁹
4. Naẓarın kendüye itmek ne ola rûz-ı şitâ
Şimdi biñ dürlü naẓar şaldı şanki ḥabâb¹⁸⁰
5. ‘Ayn-ı ‘âşık gibi ‘*Aynî* gözün aç rûz-ı bahâr¹⁸¹
Ġafletün ço şu götürsün ele al bâde-i nâb

[29b]

-18-

Ġazel-i Revânî

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Yollar üstinde düşüp yatmazdı hergiz âfitâb
Câm-ı mihrûnden ger olmaz ise mest ü ḥarâb¹⁸²
2. Şubḥ-dem gördüm maḥalleñde baña şunmağ için
Bir kızıl gül almış ey dil-ber eline âfitâb
3. Sāye-i serv-i bülendün yollar üstinde görüp
Dir ḥasedden cân u [dil] *yâ leytenî küntü turâb*¹⁸³
4. Tâḳ-ı Kısradan şorarısañ yüri ḥum-ḥâneye
Câm-ı Cem sırrını bilmek ister iseñ iç şarâb

¹⁷⁹ 3b Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁸⁰ 4b Mısrada vezin aksamaktadır.

¹⁸¹ ‘*Aynî* [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

¹⁸² 1b olmasa M. : olmaz ise D. (Ziya Avşar, *Revânî Divânı*, G. 18. s. 105.)

¹⁸³ **Ayet:** “Keşke toprak olsaydım.” (*Kur‘ân/Enbe Sûresi.*)

5. Korkarın ölür **Revānī** ey bī-vefā ahr ile
Nice bir cevr ü cefāyā nice [bir] nāz ü ‘itāb

[29b]

-19-¹⁸⁴

azel-i Vayī

Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilātūn / Fā‘ilūn

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Rularundan mihr-i ‘ālem aldı ūn bir zerre tāb
are dek yanar erāundur syūnmez āfitāb
2. addūmi eng eyledūm ānūn-ı ‘a ire bugūn
İil iil iledūm derd ile mānend-i rebāb
3. Dūd-ı āhum yaumı gstermese olmaz ‘aceb
ulle-i kūh-ı būlendi dāyimā asa seāb
4. Gūlen-i rūyula ‘ālem ytle ho-bū oldu kim
īe-i eflāk-i sīnem tlıdur her dem gūl-āb
5. Ek-i emūm mevcinū seyl-ābını grdi meger
orkusundan **Vayiyā** dūrr pāre gz yumdı abāb

¹⁸⁴ Bu gazel *Divān* ‘da yer almamaktadır.

[Harfü'l-Pe]

[39a]

-20-

Ġazel-i 'Aynī

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Vādī-i hayretde ƣaldum dem-be-dem ƣayrān olup
Ġamdan āzād olmadum bir laƣza ben ƣandān olup
2. Olmışam Ferhāde mānend milket-i 'ařƣ iĉre ben
Ol leb-i řīrīn iĉün kendüm dilā 'uryān olup
3. Zār-ı bāzū-yı cemāl-i yārdur 'āřıƣ-ı řikest
Dāĝ-ı hūn-efřānuma ƣanĉer urur fettān olup
4. Ey felek za'fum görüp yoƣdur baña řefƣatūñ
Cānum almaƣ ƣařd idersin maħrem-i cānān olup
5. Mest olur bülbül dem-ā-dem gūř idüp efĝānumı
Her seħer kim 'Aynī-i zār iñlese giryān olup¹⁸⁵

[Harfü's-Se]

[24b]

-21-

Ġazel-i Aħmed Paşa

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. İtmesün ģurřīd-i tābān rūy-i cānān ile baħř¹⁸⁶
Bendeye lāyık degüldür k'ide sultān ile baħř

¹⁸⁵ 'Aynī [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduĝu tespit edilemedi.

¹⁸⁶ 1a ģurřīd-i tābān M. : ģurřīd-i raħřan D. (Ali Nihad Tarlan, *Aħmed Paşa Divānı*, G. 23. s. 171.)

2. Bir deñizdür hüsni yāruñ katresidür āfitāb
Kaṭrenüñ ne kudreti var k'ide 'ummān ile baḥş
3. Kaṅgı gül-ruḥdur yüzüñle da'vā-i hüsñ eyleyen
Nice kevkebd[ür] iden ḥurşid-i raḥşān ile baḥş
4. Sihri ta'līm eylemekde ğamze-i cādū-yı dost
Çāh-ı Bābilde ider Hārūt-ı fettān ile baḥş
5. Şol Sikender isteyüp bulmaduğı āb-ı ḥayāt
Hāşşiyetde idemez bir la'l-i ḥandān ile baḥş
6. Tıfl-ı dil çün mekteb-i 'aşkuñdan almışdur sebaķ
Eylesün ḥikmet maķālātında Loķmān ile baḥş
7. Şāh ayağı tozına hem-ser dirilmiş la'l-i yār
Gūyiyā 'İsādur itmiş āb-ı ḥayvān ile baḥş
8. Kimse **Aḥmed** gibi naķş itmez kitābın hüsñünüñ
Ne kağar naķķāş olursa idemez Mānī ile baḥş

[Harfü'l-Cim]

[42a]

-22-

Ġazel-i Nergisī¹⁸⁷

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. 'Arz-ı ḥāle çāre yok 'azm-ı diyār-ı yār güç
Āh kim ḥayretdeyüm refār güç güftār güç

¹⁸⁷ [Nergisī]. Bahir Selçuk, *Şiir Mecmûalarında Nergis'inin Türkçe Gazelleri ve Bu Gazeller üzerine Bir Değerlendirme*, G. [KY 32b, 78a], s. 12.

2. Ne helāk eyler ne def⁶ olur ğamuñ hîç görmedüm
Böyle nā-merbūṭ müşkil böyle nā-hemvār güç
3. Gelmedi āġūṣ-ı vaşla şāhid-i gül-rū-yı kām
Tā dem-i haşre ḳalursa haşret-i dīdār güç
4. ‘Aks-i ḥāṭır-ḥ⁷ah-ı yārān üzredür rüz-ı felek
Böyle devr eylerse dāyım çarḥ güç reftār güç
5. Her belā vü derde āsāndur taḥammül *Nergisî*
Līk şabr-ı cevri-bī-takrīb-i hicr-i yār güç

[Harfü’-d-Dâl]

[22a]

-23-

Ġazel-i Fevrî

Mef’ûlü / Mefâ’îlün / Mef’ûlü / Mefâ’îlün

Hezec + -- / + --- / + -- / + ---

1. ‘Aşḳ eyleyeli cānı derd ü ğamuña mu‘tād
Şahrāda benem Mecnūn taġlarda benem Ferhād
2. Var ise cihān içre ‘aşḳ ile benem ancak
Mecnūn bedeli maḥzūn Ferhāda bedel nā-şād
3. Mecnūn ile Ferhāda ‘aşḳ içre benem mürşid
Pīr-i ğamuñ idelden o yolda baña irşād
4. Dār-ı meşakḳatde Mecnūna benem hādī¹⁸⁸
Kār-ı ğam-ı mihnetde Ferhādabenem üstād

¹⁸⁸ 4a Mısrada vezin aksamaktadır.

5. Esrār-ı ғam-ı ‘aşkı **Fevrī** kime şerh itsün¹⁸⁹
Mecnūn ise bir cāhil Ferhād ise bir ırğād

[34b]

-24-

Ġazel-i Dürri¹⁹⁰

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Cemālūñ tāze güllerle bezenmiş gülsitān Aḥmed
İder ol gülşene karşı gönül murğ-figān Aḥmed
2. Görelden kāmēt-i servūñ leṭāfet bostānında
Şu gibi yaşum aqıtdum ayaguña revān Aḥmed
3. Qaşuñ mihrābına her dem kıluram cān ile secde
Yaḳīn-i çeşmūñ olmışdur imāmum her zamān Aḥmed
4. Cemālūñ var iken dilde gönül mihrūñden uşanmam
Hevā-yı ‘aşkuñ olmışdur tenümde şanki cān Aḥmed
5. Bugün ḥüsn şāhınuñ kulu olmışdurur **Dürri**¹⁹¹
Gerekmez iki ‘ālemde aña ḥūrī cinān Aḥmed

¹⁸⁹ **Fevrī** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

¹⁹⁰ **Dürri** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu bilinmemektedir.

¹⁹¹ Mısrada vezin eksiktir.

[44a]

-25-

Ġazel-i Revānī¹⁹²

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

1. Elinden ol ħabîbün dād u feryād
Beni yād idüp aġyārı kıllur yād
2. Mu'aṭṭar kıldı āfākı ser-ā-ser
Meger kim irdi yārūñ zülfine bād
3. Yoluñda virmez isem cān u Şīrīn
Degülven Husrevā 'ıŝkuñda Ferhād
4. Tebessüm idicek luṭf ile la'lüñ
İder 'āŝıqlaruñ rühını ŝād
5. **Revānī** ħüsnüñi vaŝ eyleyicek
İŝiden dir hezārān āferīn bād

[Harfü'z-Zal]

[37a]

-26-

Ġazel-i Mihrī

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Yok ŝanurdum 'ālem içre cānile serden lezīz
Hey neler varmış cihānda daġı bunlardan lezīz

¹⁹² (Avşar, G. 46. s. 116.)

2. Lezzetin işbu cihānuñ şimdi bildüm hāşılı
Yoğimiş rüy-ı zemīnde vaşl-ı dil-berden lezīz
3. Leblerüñ şuñduķca cānā aǵzuma şekker yaǵar
Şöyle şīrīn loķmadur pālūde-i terden lezīz
4. ‘Āşıķa baş aǵrıdup ‘arz itme nāşılı cenneti
Leblerin şorduk nigāruñ āb-ı kevşerden lezīz¹⁹³
5. Şimdi bir tūṭi kelāma mübtelādur *Mihri* kim
Söylese şīrīn sözi ķand-ı mükerrerden lezīz

[Harfü’r-Râ]

[1b]

-27-¹⁹⁴

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec+ — — / + — — / + — —

1. Hezārān şükr [ü] minnet Hāķķ'a ey yār
Kılalum gel berü bu dīne iķrār
2. Yaratdı Hāķ Te‘ālā ‘aķl [u] ‘aşkı
‘Aṭā kıldı saña ol ferd-i Settār
3. Yüzüñi dīn-i Aħmed'den çevirme
Olursuñ dünyede merdūd [u] murdār¹⁹⁵
4. Yürü var pey-rev-i şer‘-i Nebī ol¹⁹⁶
Anuñ elinde cāndan eyle iķrār

¹⁹³ 4b şordukça M. : ne şorduk D. (Sabiha Gemici, *Mihri Divanı*, G. 18. s. 460.-461.)

¹⁹⁴ Mahlas beyti bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

¹⁹⁵ 3b dünyada: dünyede M.

¹⁹⁶ 4a şer‘-i Nebī : şer‘-i Nebī M.

5. Resülün mu‘cizātuñ diñle bir dem
Ne mu‘ciz gösterür ol tãc-ı ebrâr
6. Meger bir gün Resül-i fahr-i ‘âlem
Gelüp mescidde oturmuşdı eyyâr
7. Şahâbe anda ol dem cümle hâzır
Resûlu’llâh’aķarşı vaşf-ı dīzâr
8. Ki n[ā]-gâh geldi mescid kapusundan¹⁹⁷
Ebu'l-Cehl-i la‘în ol kibr ü mekkâr
9. Didî kim ey Resül-i Hâķ bu dem bil
Kılam cân ile küfr ü terk-i zünnâr
10. Müselmân olam ey seyyid kıatında
Ki artık eylemeyem medh-i küffâr
11. Velî kim bir murâdum var kıabül it
Bu dem bir tuhfе mu‘ciz göster ey yâr
12. Resûlu’llâh dönüp Bū Cehle söyle
Murâduñ her ne iseyleye izhâr¹⁹⁸
13. Dönüp Bū Cehl[e] eydür yâ Muħammed
Şakım kim işidüben dime düşvâr
14. Benüm bâğum içinde bir ulu taş
Çıkuban söyleyaturdı nigün-sâr

¹⁹⁷ 8a nigâh: n[ā]-gâh M.

¹⁹⁸ 12b ne eyleye: ne iseyleye M.

15. Gele ol taş içinde bir ulu kuş
Çıka mu‘ciz göre bu ehl-i mezār

16. Başı la‘l nicesi yāķūt-ı ahmer
İki gözleri ola dürr-i şeh-vār

[2a]

17. Ola ol kuşuñ gövdesi gümüşden
Kanatları zeberced ola ey yār¹⁹⁹

18. Ola kāfūrī ‘anberden ayağı
Ser-ā-ser bir ayağı misk-i Tātār

19. Eger bu müşkilüñ hall eyleriseñ
Müselmān oluban eyleyem ikrār

20. Ser-ā-ser diñledi bu nuţkı server
Yüzüñi dutdı Hāķ'dan kıldı mezār

21. Münacāt eyledi ol server-i dīn
Didi kim yā Kerīm [ü] hayy [u] gaffār

22. Senüñ katında āsān cümle müşkil
Baña ey Hāķ bu işi itme düşvār

23. Hāķ ol dem Cebra’il’e emr eyledi
Hābībüme selām eyle yüri var

24. Ne hācet dilerise ol hābībüm
Kābül itdim eger isterse şad yār

¹⁹⁹ 17b Mısrada vezin aksamaktadır.

25. Bu hayretde dururken Seyyid-i Hâk
Ki ol dem irdi geldi peyk-i Câbbâr
26. Di [di] kim ey Resûl-ı şadr-ı kevneyn
Şefî‘-i maṭlumeyn-i tâc-ı ebrâr
27. Niçün ğamgîn olursın yâ Muḥammed
Selâm itdi saña ol Hâk be-tekrâr
28. Didi dünyâda [vü] ‘uḳbâda ol Hâk
Murâdum ḥâşıl itdüm her ne ki var
29. Yirinden turup ol Sulṭân-ı ‘âlem
Bilesince cemi‘i kavm-i enşâr
30. Hemân işidicek seyyid bu nuṭḳı
Sücûda geldi kıldı şükr be-tekrâr²⁰⁰
31. Varup bâğına Bū Cehlûñ Muḥammed
Görüp ol taş yaturdı nigün-sâr
32. El açdı du‘â kıldı didi ey Hâk
Murâdum ḥâşıl eyle itme düşvâr
33. Hâḳuñ emri ile ol taş bu kez
İki şâḳḳ oluben kuş çıkdı eyyâr
34. Faşîḥ âvâz ile hoş nuṭḳa geldi
Şehâdet ‘arz idüben kıldı mezâr

²⁰⁰ 30b şükrü: şükr M.

[8a]

-28-²⁰¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + –

1. Gün gibi buldum cihānı ey nigār

اشتهر يشتهر اشتهاار

2. Miḥnet ü cevrüñi nice bir çekem

انتظر ينتظر انتظار

3. Her baña durmaz beni ‘aşkuñ çeker

اضطرر يضطرر اضطرار

4. Ḥamdülillāh vaşluñ ile bulmuşuz

اقتدر يقتدر اقتدار

5. Eyledi göñlüm güzellerde seni

اختير يختير اختيار

[8b]

6. İtmeyüp geçdüñ yanumdan ey nigār

اعتبر يعتبر اعتبار

7. ‘Ādetüñdür gün gibi kaçmağ u hem

استتر يستتر استتار

8. Lāle gibi irişdi ḥaddüñe aḥmer²⁰²

احمرر يحمرر احمرار

²⁰¹ Mahlas beyti bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilmedi. Ayrıca Manzumenin konusundan dolayı gazel olduğu anlaşılmaktadır.

²⁰² 8a Mısradaki vezin aksamaktadır.

9. Cevrũni lāyık mıdur itmeñ baña

انحصر ينحصر انحصار

10. Cevrũni az kıl begüm maṭlbdur

احتصر يحتصر احتصار

[23b]

-29-

Ġazel-i Rũḫi-i Bağdādî²⁰³

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Şüret-i yāre nazar kıl göresin naḳḳāş nedür
Nedür ol yüz nedür ol göz nedür ol kaç nedür
2. Taşlar ile döginürsem yine raḥm itmezsın
Dil-i sengīnũñe nisbet güzelüm taş nedür
3. Miḫnet ü derd ü belā işidenlerden ırağ
Reh-i ‘aşḳuñda şorarsañ baña yoldaş nedür
4. Olsa biñ cānum eger birini sultānum
Cān virirdüm yoluña virmege bir baş nedür
5. Es‘āde söyleñe ki ‘āşık degülem dirmişsin
Rũy-ı zerdũñde ya ol kanlu ağan yaş nedür
6. Cümlenũñ menşe’i birken ‘acabā sırr-ı Ĥudā
Bağrumı nāvek-i pīr adıyla kim deldi dime

²⁰³ Bu gazel *Divân‘da* yer almamaktadır. (Coşkun Ak, *Ruhi-i Bağdâdî Divânı.*)

7. Kimine gizlü bu halkuñ kimine fâş nedür
Rūḥiyā ol süzilen göz çatılan kaç nedür

[23b]

-30-

Naẓīre-i Nihānī

Fe ‘ilâtün / Fe ‘ilâtün / Fe ‘ilâtün / Fe ‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Ğamı ğamnāk bu halkuñ kimi ‘ayyāş nedür
Kiminüñ başı atlas kiminüñ taş nedür²⁰⁴
2. Bā‘iṣ-i ḥande nedür ğonca-i nev-ḥāsteye
Bülbül-i zāra ki dīde-i ḥün-bāş nedür²⁰⁵
3. Taleb-i ni‘met-i vaşl eyler iken Leylādan
Kāse-i kelle-i Mecnün-ı şen taş nedür²⁰⁶
4. Biricik derd ü belā sofrasına mihmān ol
Sen de gör ehl-i muḥabbet yedügi aş nedür
5. Öldürenen ne eşer zāhir ölerden ne nişān
Reh-i ‘aşkuñda **Nihānī** kesilen baş nedür²⁰⁷

²⁰⁴ 1b Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁰⁵ 2b Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁰⁶ 3b Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁰⁷ **Nihānī** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[32b]

-31-

Ġazel-i Mesîhî²⁰⁸

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

1. Şeb-i zülfünde haddüñ gösterür nür
Meger kim gerdenüñdür şem'-i kâfûr
2. Sekiz uçmağ tolanurise tokuz²⁰⁹
Saña beñzer melek hîç bulmaya hür²¹⁰
3. Gözüm görmez şehâ hâl-i ruhuñsuz
Ki gözden noğta gitse göz olur kûr
4. Baçar rûy-ı raķibe çeşm-i miskîn²¹¹
Belî mâ'il olur ekşîye maħmûr
5. **Mesîhî** hoş kıyâmet sözlerüñ var
Meger felek didi dürr-i dürüm şor²¹²

²⁰⁸ Bu gazel, divanda 7 beyit olup mecmûada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir: (Mine Mengi, *Mesîhî Divânı*, G. 47. s. 145.)

6. Elîf-bâ bilmeyen ümmiler okur
Cemâlüñ mushafından sûre-i Nûr

7. Benüm ebyâtuma düzd el sunarsa
Fe-sun yâ Rabbi hâzâ 'l-beyte ma`mûr

²⁰⁹ 2a Gazelde *Sekiz uçmağ tolanurise tokuz* mısraı, divandaki sıralanışı şu şekildedir: (Mengi, G. 47. s. 145.)

Sekiz uçmağı tokuz tolanursa

²¹⁰ 2b hîç: D.da yoktur. (Mengi, G. 47. s. 145.)

²¹¹ 4a çeşm-i miskîn M. : çeşm-i mestüñ D. (Mengi, G. 47. s. 145.)

²¹² 5b Gazelde *Meger felek didi dürr-i dürüm şor* mısraı, divandaki sıralanışı şu şekildedir: (Mengi, G. 47. s. 145.)

Meger kilküñ sarîridür dem-i sûr

[34a]

-32-

Ġazel-i Aḥmed Paşa²¹³

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Zülfün añsam bezm-i gülşen büy-ı ‘anberden tolar
La‘lün añsam şahñ-ı şahırâ cüy-ı kevşerden tolar
2. Lâle-gün ruşsârũñı yâd idüben kan ağlasam
Büstân-ı dide ol dem verd-i aḥmerden tolar
3. Ġamzesine karşı bir lahza siper cân eyleşem
Cân elinden her taraf tığ ile ḥançerden tolar
4. Mescide ger kâmetũñı ‘arz kılsañ şubḥ-dem
Mescidũñ her güşesi Allâhu ekberden tolar
5. Lebleriñ yâķütunu nazm idicek lü‘lü’ gibi
Aḥmedî dīvānenũñ dīvāñı gevherden tolar

[39a]

-33-

Ġazel-i ‘Aynî²¹⁴

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec+ – – / + – – – / + – –

1. Elâ ey hem-dem-i ‘irfân olan yâr
Şaķın nâ-dâna uyup olmağıl yâr

²¹³ (Tarlan, G. 109. s. 240.)

²¹⁴ ‘Aynî [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi Aynî’ye ait olduğu tespit edilemedi.

2. خدا پاینده دارد دولتت را
اگر رحمی کنی بر عاشق زار
3. Vücūdum olur āh-1 seherden
İnanmazsañ güzel gel yüregüm yar
4. چو بلبل بر کلت کردم فغانی
فغان و ناله اسانست ولی خار
5. Ezelden cām-1 ‘aşkı nūş idelden
Dağıtdı şöbeti tolu ile yār
6. دلا دلدار تو هرگز مکن یاد
مرا بکا همین بستد زدلدار
7. Elā ey ‘Aynī-i şeydā hāzer kıl
Hişār-1 cismüñe nīze urur mār

[47a]

-34-²¹⁵

Ġazel-i Fā’izi

Mef’ûlü / Fâ’ilâtü / Mefâ’îlü / Fâ’ilün

Muzâri’ -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Çetr-i şehâbı sahn-1 gülistāna kırdılar
Erbâb-1 ‘ıyşa meclis-i şāhâne kırdılar
2. Vaqt oldı şāh-1 gül çıka biñ ‘izz ü nāz ile
Taht-1 zümürredini gülistāna kırdılar

²¹⁵ Fā’izi [?]. Der-kenârdır. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

3. Hübân ham itdi kıaddümi ‘aşk ile güyiyâ
Tutup kemânı âteş-i süzâna kıurdılar
4. Manşür-ı ser-firâz[1]la tartın vücüdını
Gelsün ki ‘aşk dârını meydâne kıurdılar
5. Gel şanma şayd-ı bülbül-i şeydâya **Fâ’izî**²¹⁶
Bir dâmdur firâz-ı dırahtâne kıurdılar

[Harfü’z-Ze]

[5a]

-35-

Ġazel-i ‘Aynî

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Zâhidâ dîdâr-ı yâre ‘âşık olmışlardanuz
Tekye-i ğamda be-ġâyet fâyiġ olmışlardanuz
2. Zâhid-i ħod-bîn olan ma‘nâ mürâişanmanuz²¹⁷
Şâh-ı ‘aşkuñ ħidmetinde şâdıġ olmışlardanuz
3. Müftî-i ‘aşkuñ ki muġkem şimdi dânişmendiyüz
Ders-i ‘aşkı oġumakda ħâzık olmışlardanuz
4. Hânķâh-ı miġnet içre hây u hüyı terk idüp
Ĥâlik-i arz u semâya vâşık olmışlardanuz
5. ‘**Aynî**-i dil-suġteyüz biz vâ‘izâ gel pendî ġo²¹⁸
Biz ezelden ħüb-rüya Vâmık olmışlardanuz

²¹⁶ 5a Fâ’izî: Fâyiżî M.

²¹⁷ 2a Mısrada vezin aksamaktadır.

²¹⁸ ‘Aynî [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduġu tespit edilemedi.

[6a]

-36-

Ġazel-i ‘Aynī

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Hamdulillah ki cihān içre hele yok ğamumuz
Ġam bu idi ki eger hiçe kıraydu elümüz
2. Dehr-i fānīde vaṭan dutmaĝa māyil degülüz
Cānib-i mülk-i ‘ademdür fi'l-ḥaķīķat yolumuz
3. Mülk-i ‘ālemde seyāḥat gibi devlet mi olur
Ġuşşa vü derd ü elem daĝı ola hem-demümüz
4. Varalum pīr-i muĝāna ki du‘āsın alalum
Ola kim alķış ide devlet ola hem-rehümüz
5. Vādī-i mey-kedede düşdi bize şaff-ı ni‘āl
Şadr-ı a‘lāya irişmek yokdur kıdretümüz
6. Ne ğama bāk iderüz biz ne şafādan kaçaruz
Yetişüp mevc-i muḥabbet ele aldı gemümüz
7. Görinürken düşdi ‘ummāna görünmez oldu
‘Ayniyā gör ki yine şaldı bizi reh-berümüz²¹⁹

²¹⁹ ‘Aynī [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduĝu tespit edilemedi.

[43a]

-37-

Ġazel-i Nergisî²²⁰

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Haṭṭ iderdük yine bir sevdāya düşse göñlümüz
‘Āşık olsağ bir şacı Leylāya düşse göñlümüz
2. ‘Āleme āvāze şalsaq biz de bir gün ‘aşğ ile
Nāle vü feryāda hūy u hāya düşse göñlümüz
3. Evc-i ezā-dīde ber-dār itmese şimden girü²²¹
Kayd-ı dām-ı zülf-i ‘anber-sāya düşse göñlümüz
4. Neşve-i güftārumuzla ‘ālemi mest eylese
Fikr-i la‘l-i yār ile şahbāya düşse göñlümüz
5. *Nergisī*veş telḡ-kām itmezdi zehr-i ġam bizi
Ārzū-yı la‘l-i sükker-zāyā düşse göñlümüz

²²⁰ [Nergisî].

²²¹ 3a Mısradā vezin eksiktir.

[Harfî's-Se]

[40a]

-38-

Ġazel-i Aĥmed Pařa²²²

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. N'ola eylerse gönül zülfl[ü] zenaĥdāna heves
Tıfl olan çünki ider top ile çevgāna heves
2. Ġamzesi oĥuna oĥur gözleri efsün mî kim
İder ol zaĥmî gören tîr ile peykāna heves
3. Balsa Hızr ile Sikender tudaĥuñ şerbetini
Eylemezlerdi daĥı çeşme-i ĥayvāna heves
4. Didüm ol çāh-ı zenaĥdāna heves kıldı gönül
Didi dîvānedür ol kim ide zindāna heves
5. Ben umardum ki hevāñ odına yanam yaluñuz
Hep bile yaĥdı cihān ĥalkın oda yana heves
6. Çeřm-i ĥün-rîzi ne cādū-yı siyeh-dildür kim
Ķanmada ĥanum içüp kıldı yine ĥana heves
7. Gözlerüm ĥamzeñ oĥın da'vet ider ĥānesine
Kerem ehlidür iderse n'ola miĥmāna heves

²²² Bu gazelin 2. ve 3. beyitleri, divanda şu şekilde sıralanmıştır: (Tarlan, G.126. s. 252.-253.)

2. Balsa Hızr ile Sikender tudaĥuñ şerbetini
Eylemezlerdi daĥı çeşme-i ĥayvāna heves

3. Ġamzesi oĥuna oĥur gözleri efsün mî kim
İder ol zaĥmî gören tîr ile peykāna heves

8. *Ahmedüñ* sözleri sevdāsına düşdi kalemüm
Tūḩdür n'ola iderse şekeristāna heves

[Harfü'ş-Şım]

[39b]

-39-

Ġazel-i Ahmed Paşa

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Devlet ü iqbāl ü baht-ı kām-rānum var imiş
Kim seni görmege bir lahza zamānım var imiş
2. Hüsni meydānında taḩrīr olmadan ḩaḩḩı henüz²²³
Defter-i 'ışkıında nām-ı cāvidānum var imiş
3. Ey mu'abbir vaşl-ı cānān ile ta'bīr eyle kim
Düşde gördüm kim kamerle iḩtirānum var imiş
4. Ey şabā zülfünde yoḩla göñlümi k'anda benüm
Baḩa düşmiş ḩūḩi-i Hindüstānum var imiş
5. Vardıgımı bildürür her şeb seg-i kūyuñ saña
Şükr aña kim dünyede bir mihr-bānum var imiş
6. *Ahmedüñ* zihninde gördi ḩüsni evşāfın dedi
Yılda bir kez gül virür bir gülsitānum var imiş
7. Didim ol bostāna girse cān bulur 'azm-ı remīm
Didi anda būy-ı zülf-i cān-feşānum var imiş

²²³ 2a meydānında M. : divānında D. (Tarlan, G. 130. s. 256.)

[41a]

-40-

Ġazel-i Ķadīmī²²⁴

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Gör ol hâl-i siyeh-rüy[ı] ki la'l-i yâre yaşdanmış
Şehî zıdd u şıfat dürc-i dür-i şehvâre yaşdanmış
2. Göz açup seni gözleyüp dururken ey Mesîhî-dem
Virüp arkasını bütler kamu dīvâre yaşdanmış
3. Görenler zîr-i zülfünde lebüñdür gūyiyâ Meryem
Ķucağında yatur 'İsâ düşüp kühvâre yaşdanmış
4. Raķîbe söykenüp dirse n'ola meclisde her dem yâr
Belî güller gülistânda yaturlar hâre yaşdanmış
5. **Ķadīmī** bendeñe rahmet it nigâristânuñda²²⁵
Ki çak toprağa düşmişler nice kez hâre yaşdanmış

²²⁴ Ķadīmī [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²⁵ 5a Mısradâ vezin eksiktir.

[Harfü' z-Žad]

[46b]

-41-

Ġazel-i Necmī²²⁶

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Kuvvet-i küt-ı revāndur 'aşk-ı cānāndan ġaraž
Hāşāallāh haṭṭ-ı cismānī degül andan ġaraž
2. Kālbī şāfī eylemekdür mihr-i dil-berden murād
Dehri rüşen kılmadur hürşīd-i raḥşāndan ġaraž
3. Dāmen-i dil-dāre toz kondurmamağdur zerrece
'Āşīka bu seyl-i eşki çeşm-i giryāndan ġaraž
4. Bir yūzi gül lāle-ruḥsāruñ temāşāsıdurur
Bāğa varup seyr-i bostān [u] gülistāndan ġaraž
5. *Necmī-i* pā-mālūñ alsuñ ṭay mıdur göñül ele
Merdümiyyetdür bu esen 'aynum insāndan ġaraž

[Harfü'l- Ġayn]

[38a]

-42-

Ġazel-i Ḥasbī

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Eyledi cānā beni devrān cemālūñden ırağ
Ağlamak oldu benüm kārüm dem-ā-dem ağlamağ

²²⁶ Necmī [?].Mahlaşlı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

2. ‘Aşkuñ ile Ferhādum ben ey Şīrīn-zebān²²⁷
Çü peçe gelmez gözüme şahrā vü dāğ bāğ u rāğ
3. Gözlerümden cūş olup durmaz aqar eşk-i firāk
Tamlā tamlā katre katre çeşme çeşme çağ çağ
4. Rīz[e] rīze sahte sahte tīg-i hicrūñle dilüm
Pāre pāre şerha şerha yāre yāre zāğ zāğ
5. Zülf[u] ebrū çeşm [ü] gamzeñ *Hasbī*ye kaşd itmesün²²⁸
Kātline ben hastenūñ lāzım degül bunca yarağ

[Harfü'l-Kâf]

[37a]

-43-²²⁹

Ġazel-i Revānī

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Lāleveş alma ele sāğarı yār olmayıcağ
Kılma şöhet hevesin tāze bahār olmayıcağ
2. Didi bir pīr baña içme güzeller ile şarāb
Her tolu başına bir būs ukenār olmayıcağ
3. Zāhidā tevbeler olsun dağı mey içmeyeyin
Sākī bir gönca-dehen lāle-‘izār olmayıcağ

²²⁷ 2a Mısrada vezin eksiktir.

²²⁸ *Hasbī* [?]. Mahlaşlı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²⁹ (Avşar, G. 183. s. 165.)

4. anıı ıçmelüdü mey yirine Őol kiŐinüň
Heves-i Őoĥbet ider sākı nigār olmayıca
5. Yār göñlümde **Revānı** omadı Şabr u arār
‘ĀŐı olan nic'ider Şabr üarār olmayıca

-44-

azel-i Ĥayretı²³⁰

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ĥor bama her za‘ıfe merd iseñ merdāne ba
Bir arıncayı dil-āver gör dilā Őırāne ba
 2. Gözüñ üstinde aŐuñ vardır dime bir kimseye
Gel alender-meŐreb ol her ŐaŐŐa dervıŐāne ba
 3. Gözlerimün ğayrılar gözler dir imiş müdde‘ı
Dıde-i ğiryānuma olan aram bühtāna ba
- [37b]
4. ‘AŞ-ı dil-berle nedür hı Şorma aĥvālüm benüm
Şem‘[i] gör pervānenüñ ĥāline yana yana ba²³¹
 5. Pır [ü] mürşid diyü her nā-ehle uyma **Ĥayretı**
Ana raĥminde velāyet gösteren oğlana ba

²³⁰ Bu gazeldeki *Ĥor bama her za‘ıfe merd iseñ merdāne ba* mısraı, divanda Şu Şekilde sıralanmıştır: (avuŐoğlu-Tanyeri, G. 188. s. 176.)

Her za‘ıfe ĥor bama merd iseñ merdāne ba

²³¹ 4b pervānenüñ: pervāne haline M.

[38a]

-45-

Ġazel-i Refiķi

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Hıyme ırırdı tã dil-i sahrãsına sultãn-1 ‘aşķ
Tıtdılar cãn bãrgãhında aña eyvãn-1 ‘aşķ
2. Ađladuđumca gõnũlden guşşalar hãşıl olur
Ġam yetũrmekdũr meger hãşiyet-i bãrãn-1 ‘aşķ
3. Mã-haşal hũn-1 cigerle kııl ziyãfet ey gõnũl
Çũnki kõndı hanķaķ-1 sĩnede mihmãn-1 ‘aşķ
4. Şõyle yandum ãteş-i hicrũnle cãnã kim baña
Eylemez oldı tefãvũt mũşkil [ũ] ãsãn-1 ‘aşķ
5. ‘Aşķ derdinden **Refiķi** istemez kıurtulmađı²³²
Gerçi õlmekdũr devã-yı derd-i bĩ-dermãn-1 ‘aşķ

[46b]

-46-

Ġazel-i Rızã’ı

Mefã‘ilũn / Mefã‘ilũn / Mefã‘ilũn / Mefã‘ilũn

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Bugũn bir dil-beri sevdũm igen hoş şĩve-kãr ancaķ
Velĩkin çeşm-i fettãnı be-ġãyet ġamze-kãr ancaķ

²³² **Refiķi** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

2. Zuhal-ı hatt-ı hâline şakın aldanma ey gönül
Kim anuñ tır-i müjgâni dil ü cāna kıyar ancak
3. İşidüp hüsniñ evşafın cemâlün görüben cānā
Yoluñda terk-i ser kılmak begüm bî-ihtiyār ancak
4. Gezerken kūy-ı yār içre bulup bir lāle-ruhsārı
Didüm gönül ğanīmet bil bu dağı bir şikār ancak
5. Geçirme fırsatın cānā çemende cām-ı Cem nüş it
Bahāruñ mevsimi güldür cihān hoş-sebze-zār ancak
6. **Rızā'ı** rāh-ı 'aşkuñda katl-i cān itdügüm²³³
Begüm senden mütemennā hemān büse kenār ancak

[Harfü'l-Kef]

[40b]

-47-

Ġazel-i Niyāzı

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ben ki Mecnün gibi 'azm-i kühsār itsem gerek
Tācdār-ı 'aşk olup terk-i diyār itsem gerek
2. Dāğ olup bu leyli-i zülfün ğam ile bağruma
Deşt-i 'aşkışküm ile lālezār itsem gerek
3. Leşker-i ğamla şehā ceng itmek için dem-be-dem
Topidüp başum beden mülk[i] hişār itsem gerek

²³³ **Rızā'ı** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

4. Terk idüp ey dil huzûr-ı ‘âlemi Eyyüb-veş
Miḥnet[u] derdle belâ[yı] ihtiyâr itsem gerek
5. ‘Âleme fâş eyleyüp bu sırr-ı ‘aşkın ol mehûñ
Gün gibi mihrin *Niyâzî* âşikâr itsem gerek²³⁴

[40b]

-48-

Ġazel-i Aḥmed Paşa²³⁵

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bir gice sevdâ-ı bûy-ı zülf-i yâr itsem gerek
Ben ayağun tozına cânlar nişâr itsem gerek²³⁶
2. El uzadup zülfüne yalvarırum sevdâmı gör
Mûr iken efsûn okuyup kaçd-ı mâr itsem gerek²³⁷
3. Tîr-i âhumdan iñen gâfil yürür beñzer ki ben
Bir gün ol kebk-i ḥırâmânı şikâr itsem gerek
4. Sâkiyâ peymâne sun kim ‘ahd ü peymānumı ben
Şûfîler dülbendî gibi târ-mâr itsem gerek

²³⁴ *Niyâzî* [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²³⁵ Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmûada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir: (Tarlan, G. 152. s. 271. - 272.)

5. Hatt-ı lâ ‘l-ü-kadd-ü ruḥsâruñ añub eş‘arumı
Hüb-u rengin-ü lâtif-ü-âb-dâr itsem gerek

6. Rûz-ı rüşen çün degüldür mahrem-i esrâr-ı ‘ışk
Ben şeb-i târik-i bârî râz-dâr itsem gerek

7. Şem‘ baş oynarsa bezmünde iñen germ olmasun
Ben ayagun tozına cânım nişâr itsem gerek

²³⁶ 1b cânlar M. : canım D. (Tarlan, G. 152. s. 271. - 272.)

²³⁷ 2b bütler: putlar M.

5. Zıkr ü fikr isterseñ **Ahmed** işte halvet işte sen²³⁸
Kö beni kim fikr-i ruhsâr-ı nigâr itsem gerek

[52a]

-49-

Yahyâ goft²³⁹

Fe 'ilâtün / Fe 'ilâtün / Fe 'ilâtün / Fe 'ilün

Remel+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Şubh-ı şâdıķ gibi ey ğâfil ağardı şaķaluñ
Haberuñ yok seni penbeyle boğazlar eceluñ
2. Kâkül-i yârda gönül kad-i dil-berde gözün
Seni mağbün ider el-kışsa bu tül-i emelüñ
3. Üstüne geķse n'ola her kara câhil zîrâ²⁴⁰
Yücedür mertebesi şems ü kamerden Zuhalüñ
4. Faķr ile Kâf-ı kanâ'atda yûri 'anķâ ol
Hânına düşme mekesler gibi dilâ her mübtezelüñ
5. Ne vücüduñ var ola dâ'ire-i 'âlemde
Yok hisâbında olan noktaya beñzer meşelüñ
6. Seni yaşda gibi başdan çıkarur âhir-i kâr
Zâhidâ oldu riyâ ile riyâzet 'amelüñ

²³⁸ 5a Mısrada vezin eksiktir.

²³⁹ Bu gazel divanda 9 beyit olup mecmûada olmayan beyit divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir: (Çavuşoğlu, G. 221. s. 421.)

8. Hürmet it'sâlik-i meczûba ki anuñ gibiler
Mest ü hayrânlarıdur âlem-i Bezm-i Ezelüñ

²⁴⁰ 3a n'ola M. : ne gam D. (Çavuşoğlu, G. 221. s. 421.)

7. Gice[yi] gündüze katup ecelüñ geldi senüñ
Ya'nî [ey] pîr siyâh iken ağardı şaķaluñ²⁴¹
8. Sözlerüñ mürşid-i kâmil sözidür ey **Yahyâ**
Hâşılı hayâlî fenâ virdi bize bu ğazelüñ

[Harfü'l-Lâ]

[23a]

-50-

Ġazel-i Fânî

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ey[â] maħbüb-ı haķķânî baña 'ayn-ı 'inâyet kıı
Esîrüm dest-i nefsumde beni kırtar ħimâyet kıı²⁴²
2. Günâhum ħadden aşmışdur esirge yâ Resulu'llâh
Şefî'ül-müznibînsin sen baña daħı şefâ'at kııı
3. Hevâ-yı nefis ile şeytân ikisi el bir eyledi
Tarîķ-i Haķdan ayırmaķ dilerler gel hidâyet kııı
4. Dilerseñ devleti bâķî gönül gel cidd ü cehd eyle²⁴³
Beķâ mülkine ol tâlib bu dünyâdan ferâğat kııı
5. Gel ey **Fânî** ümidinkes cihânuñ cümle varından²⁴⁴
Ne kim virdi Mevlâ anuñ ile ķanâ'at kııı²⁴⁵

²⁴¹ 7b Bu gazeldeki [ey] sözcüğü, divandan alınmıştır. (Çavuşoğlu, G. 221. s. 421.)

²⁴² 1b Mısrada vezin eksiktir.

²⁴³ 4a Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁴⁴ **Fânî** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁴⁵ 5b Mısrada vezin aksamaktadır.

[Harfî'l-Mim]

[30a]

-51-

Ġazel-i Sücûdî

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Görelden bezm-i ħüsn içre seni ey mâh-ı tâbānum
Dil ü cān ile ħul oldum saña devletlü sulţānum
2. Şarāb-ı 'aşħuñ içelden şalāħ u zühd[i] terk itdüm
Ķaşuñ miħrāb[1]dur ħıblem şaşuñ küfridür imānum
3. Düşelden Leylî-i zülfüñden ayru bu dil-i Mecnün
Hemān bir ħılca ħalmışdur tenümden çıkmaħa cānum
4. Nigārā sīnem odundan cigercigüm kebāb oldı
Bu ümmīd ile kim dilde ħayālün ola miħmānum
5. Düşüp pervāne-veş yandı **Süçüdü** āteş-i 'aşħa²⁴⁶
Görelden bezm-i ħüsn içre seni devletlü sulţānum

²⁴⁶ **Süçüdü** [?]. Mahlaşlı bu gazelin hangi şaire ait olduħu tespit edilemedi.

[30a]

-52-

Ġazel-i Cem²⁴⁷

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ ---/ + ---/ + ---

1. Kılur dildāra dil her dem tazallüm²⁴⁸
Nice bī-raḥm olur itmez teraḥḥum
2. Raḳīb endāminı tutar zelāzil
Benümle kılıcaḳ dil-ber tekellüm
3. Yüzüñ gülzārını görmeyeli dil
Kılur derd ile bülbül-veş terennüm²⁴⁹
4. Niceye mihr olur ol meh-liḳā kim
Ben ağladuḳca ol eyler tebessüm
5. Yüzüñden ğayriye baḳmaduḳum bu
Ki ū olsa degül cā'iz teyemmüm
6. Göñül ḳan olsa yeridür çü aḳyār
Bulur ṭapuñda her gün teḳaddüm

²⁴⁷ Bu gazel divanda 5 beyittir. Mecmuadaki bu gazelin 2., 4. ve 6. beyitleri divanda yer almadığı tespit edildi. Ayrıca divanda olup mecmuada yer almayan beyit şöyledir: (İ. Halil Ersoylu, *Cem Divām*, G. CCXV. s. 163. - 164.)

3. Gözüm ağlar bana merdümliginden
Yaşı çoğ ola hem eyle umardum.

²⁴⁸ 1a her dem M. : dā'im D. (Ersoylu, G. CCXV. s. 163. - 164.)

²⁴⁹ 3b Bu gazeldeki *Kılur derd ile bülbül-veş terennüm* mısraı, divanda şu şekildedir: (Ersoylu, G. CCXV. s. 163. - 164.)

Kılur bülbül bigi her-dem terennüm.

7. Nigāruñ ağızı sırrın kimse bilmez
Eyā **Cem** kılma lāyık yok yire [ta‘accüm]²⁵⁰

[30b]

-53-

Ġazel²⁵¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Bezm-i ‘aşkı cur‘asından tā ezel mestāneyem
Anuñ için dāyimā ben t̄alib-i mey-ḥāneyem
2. Baḥr-i ‘aşk içre vücūdum zevraḳın ğark eyledüm
Taldum uş ğavvāş-veş men t̄alib-i dūr-dāneyem
3. Başumı top eyledüm meydān-ı ‘aşkında anuñ
Gel bugün meydān içinde çağıran merdāneyem
4. Ḥāk olupdur rāh-ı ‘aşkında anuñ taş ezen
Kalmışam seg kūyuñda hānmānuñ ben bīgāneyem
5. Atlās-ı zībā içinde şanmañuz beni ḥākını²⁵²
Maḥzen-i esrār-ı Ḥaḳka bil ki [ben] pervāneyem

[30b]

-54-

Ġazel-i Muşliḥi

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Ālem-i vaḥdetde maḥfī bir nigārum var benüm
Naḳş ider uşşāḳına pür-şīve-kārum var benüm

²⁵⁰ 7b ta‘accüm M. : tevehhüm D. (Ersoylu, G. CCXV. s. 163. - 164.)

²⁵¹ Mahlas beyti bulunmayan bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵² Mısrada vezin aksamaktadır.

2. Görmeyelden verdi ruhsârın n'idem ol göncanuñ
Her seher bülbül gibi feryâd u zârûm var benüm

3. N'ola ger hâr-ı ğamından ben hezâr itsem figân
Ravza-i bâĝ-ı cihânda gül-'izârûm var benüm

[31a]

4. Hâk direm Manşûr-veş her demde 'aşkuñ râhına
Cân u dil aşılmaĝa zülfünde dârûm var benüm

5. Saklayaldan **Muşliḥ** cânında ğamzeñ sırrını²⁵³
Lâ fetâ illâ 'Aliden Zû'l-feḳârûm var benüm

[31a]

-55-

Ġazel-i Aḥmed Paşa²⁵⁴

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Dün gice tâ şubḥ olunca bir laṭîf cân çoçmuşam
Boyı uzun yañaĝı gül la'l-i mercân çoçmuşam
2. Şehd ü sükker leblerüñden geh zülâlinden nebât
Misk [ü] 'anber zülf-i çinden mâh-ı tâbân çoçmuşam
3. Yoĝ idi hergiz arada hîç şekâletden eşer
Sîne-be-sîne mülemma' şöyle 'uryân çoçmuşam
4. Ben bilürem çarḥ-ı zâlim degme kez kılmaz vefâ
Fırşatın bulup nigâr-ı şad-hezârân çoçmuşam

²⁵³ **Muşliḥ** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduĝu tespit edilemedi.

²⁵⁴ Bu gazel *Divân'da* yer almamaktadır. (Tarlan, *Ahmed Paşa Divânı*.)

5. *Ahmedi* bu zevk[i] görüp ‘ömrüni sen hoş geçür
Gice gündüz isteyüp yârümi pinhân çoçmışam

[31a]

-56-

Ġazel-i Ķudsiyā

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Berkıya baķar gözü cellād efendim var benüm
Bir amānsuz yüreği pûlād efendim var benüm
2. Ķullarını bir nefes hıç ğamdan āzād eylemez
Hey meded kim bir şeh-i bī-dād efendim var benüm
3. Sāyesinde hoş geçinsem n'ola ben bende anuñ
Ĥamdülillāh bir boyı şimşād efendim var benüm
4. Yüzi üzre ĥalka ĥalka zülfi dām eylemiş
Murğ-ı dil avlayıcı şayyād efendim var benüm
5. Tâ ölünce **Ķudsiyā** ben istemem āzādlık²⁵⁵
Serv[ī] gibi bir boyı āzād efendim var benüm

[31b]

-57-

Ġazel-i Faķiri

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Giceler tā şubĥ[a] dek feryād u zārum var benüm
‘Aşķuñ ile şimdi ĥaylī iştihārum var benüm

²⁵⁵ **Ķudsi** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

2. Gülşen-i cennetde bitmez bir nihâl-i tâzedür
Dağı gözler görmedük bir gül-‘izârum var benüm
3. Bir leb[i] gönca yüzi gül saçı sünbül lâle-ruḥ
Bir kıyâmet servi-ķâmet ğamze-kârum var benüm
4. Lebleri vaşfında nazmum bir içim şudur hemân
Gör ne nâzük-ṭab‘ u lafz-ı âbdârum var benüm
5. Cennetüñ hürîlerin aña **Faķîrî** baña kim²⁵⁶
İki dünyâya değer bir şîve-kârum var benüm

[31b]

-58-

Ġazel-i Şem‘î²⁵⁷

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. ‘Ār idermiş beni öldürmege ol sîm-tenüm
Varayın yalvarayum boynuma ṭakup kefenüm
2. Hulle-i cennet olursa çekeyin çāk ideyin
Dem-i vuşlatda baña hâyil ola pîrehenüm

²⁵⁶ **Faķîrî** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁷ Bu gazel divanda 8 beyit olup mecmûada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir: Karavelioğlu, G.116. (Metinbankası).

6. Râziyam her ne iderse baña serv ü semenüm
Tig-i cevriyle sad pâre kılursa bedenüm
7. Gözlerüm yaşı gibi çıkdı gözümden dünyâ
Yârdan gayrı görünmez gözüme kimse benüm
8. Yumaga la‘lün-içün çeşme-i hayvândan esüm
Yaraşur ay ü güneş olsa gümüşden legenüm

3. Tek beni zülf-i dil-āvīzüñe ber-dār eyle
Çekeyin ben pādişāhum kendelümle resenüm
4. Duymaya girsem eger mūr-ı za‘īfūñ gözine
Ey Süleymān-ı zamān şöyle hayāl oldu tenüm
5. *Şem‘iyem* künc-i gamuñ virmezem ey meh felege
Gülşen-i bāğ-ı cināndan baña yigdür vaṭanum

[32b]

-59-

Ġazel-i ‘Aynī

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Şanmañuz ‘ālemde ben dünyāyı fāñi gözlerem
‘Āşıkın şeydā kılan maḥbüb-ı cānı gözlerem
2. Dün gice şem‘ūñ fūrūğın şol kadar vaşf itdiler
Yanmışam pervāneveş göñlüm alanıgözlerem
3. Rūy-ı zerrümde belürdi eşk-i çeşmüm selleri
Yād-ı ‘āşık itmeyin ol dil-sitānı gözlerem
4. Bu fütāde ‘āşıkā ger Ḥaḳ virürse fetḥ-i bāb
Cennetü'l-Firdevs içinde hoş mekānı gözlerem
5. ‘*Aynī*-i bī-dil dem-ā-dem ṭāb-ı āhı çekmede²⁵⁸
Āteş-i hicrān ile gündüz duḥānı gözlerem

²⁵⁸ ‘Aynī [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[38a]

-60-

Ġazel-i Refiķi

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Leylî-i ħüsnuñ görüp Mecnün-ı şeydâ olmuşam
Belki Mecnündan dahı ‘aşkuñda rüsvâ olmuşam
2. Şol kadar itdüm melâmet dersini tekrâr kim
‘Āķıbet ehl-i ħarâbât içre mollâ olmuşam
3. Ĥadd[i] yoķdur zâhidüñ pinhân baña ta‘n itmege
Ben dahı bir ‘âşıkam bu resme peydâ olmuşam
4. Olalı dîvâne zencîr-i zülüfüñ ey perî
‘Āşık-ı şürîde-veş ħalka-nümâ olmuşam
5. Toğruyum yolında oķ gibi **Refiķi** dil-berün²⁵⁹
Gerçi yâr istikâmet çekmedin yâ olmuşam²⁶⁰

[40a]

-61-

Ġazel-i Zâtî²⁶¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Ol perî bir gün ħabûl eylerse sâķî da‘vetüm
Yiridür ħandîl-i ‘arş olursa cām-ı şöħbetüm

²⁵⁹ **Refiķi** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁶⁰ 5b Mısrada vezin eksiktir.

²⁶¹ (Ali Nihad Tarlan, *Zâtî Divânı*, G. 922. s. 922.)

2. N'ola ey sākī ḥum-ı mey gibi cūş itsem müdām
Çün şarāb-ı ‘aşk ile oldı muḥammer ḫinetüm
3. Yürürem ser-mest ü şeydā-vü-özüm-den bī-ḥaber
İçmeyen ‘aşkuñ meyin bilmez benüm keyfiyyetüm
4. Çün beni öldürdi ğam billāhi toprağdan getür
Bir dem ey ‘İsā-nefes eyle ziyāret türbetüm
5. Sākīyā **Zātī** ‘aceb dīvāneliğ eyler didüm
Germ olup didi ki içmese ‘acebdür şerbetüm

[Harfü'n-Nun]

[8a]

-62-²⁶²

Ġazel-i Ḥayālī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Muşaffā ile dil levḫin bugün nūr-ı tecellādan
Cemālin gösterir dil-ber çü mir'āt-ı mücellādan
2. Bugün her kim görür yārin gören anlardurur yarın
Ne bilsün anda dildārınolanlar bunda ‘amādan
3. Degülsün lāyık-ı cānān seni nefis idiser ḥayrān
Gel ey Mecnūn-ı ser-gerdān ḥaberdār ol bu Leylādan
4. Nedendür ‘alleme'l-esmā ne sırdur leyle-i isrā
Müzāhirdür kamu eşyā ḥaber vir bu mu‘ammādan

²⁶² Der-kenārdır.

5. **Ḥayāl[ī]** terk-i cān itgil mekānuñ lā-mekān itgil²⁶³
Bu esrārī ‘ayān itgil ḥāberdār ol semmādan²⁶⁴

[20b]

-63-

Ġazel-i Maḳāmī

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Verd-i aḥmerdür yañağun v'ey saçun ḥablü'l-metîn
Şüretün ve'ş-şems alnuñ ve'd-ḍuḥā ‘ayne'l-yaḳîn
2. Saçlarun ve'l-leyl izā yağşāda kılındı beyān
Dişlerun ve'n-necmdür ḳad cā'e āyet-i mübîn
3. Süre-i Kevşer şîrînünün şerḥdürür²⁶⁵
Teşne-dil ümmetlere indirdi Cibrîl-i emîn
4. Sîne gök vaşfinda oḳundı elem neşrahleke
Hem senün ḥaḳḳuñdur Ṭahavü Ḥatemü'l-mürselîn

[21a]

5. ‘Āşī vü mücrimlerüz ṭalduḳ ma‘āşī baḥrine
يا بنيا شفعنا انت شفعنا المذنبين
6. Rûz-ı maḥşerde günāhkār ümmetündendür senün
Yā Resûlallāh **Maḳāmī** bendeñe olğıl mu‘în²⁶⁶

²⁶³ Bu gazel *Divân'da* yer almamaktadır. (Ali Nihad Tarlan, *Hayâli Divân.*)

²⁶⁴ Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁶⁵ 3a Mısranın vezni eksiktir.

²⁶⁶ **Maḳāmī** [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[31b]

-64-

Ġazel-i Mesîhî²⁶⁷

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

1. Kaçan âh eylesem cāna seherden
Gelür bŷy-ı kebāb oldum cigerden
2. Ne cevruñ var ise ben dağı oldum
Seni Hağ şaklasun 'ömrüm hağardan
3. Hamāyil zŷlfüñi aş gerdenuñe
Yüz gözden şehā yüz nazardan²⁶⁸

[32a]

4. Meger kim ravza dutmazsın ceybüm
Dehānuñ haşşasın pŷrdür şekerden
5. *Mesîhā*-dem dimiş Ađmed lebüñe
Ki zîrā cān yağar ol la'l-i terden

[32a]

-65-

Ġazel-i Cem²⁶⁹

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

1. Eger bî-cān olursa ten cefādan
Yüzüm döndürmezem ol meh-liķādan

²⁶⁷ Bu gazel *Divân'da* yer almamaktadır. (Mine Mengi, *Mesîhî Divânı.*)

²⁶⁸ 3b Mısradaki vezin eksiktir.

²⁶⁹ Bu gazel *Divân'da* yer almamaktadır. (İ. Haili Ersoylu, *Cem Sultan Divânı.*)

2. Nigāruñ ‘aşkı yolında hemīşe
Belā yegdür baña zevk u şafādan
3. Niçün yüz dönderem dil-ber ğamından
Ki kaçmaz kimsene luţf u vefādan
4. N'ola ğamzesi oğ zaĥm urşa cāna
Ki zaĥmı cānuma yegdür vefādan
5. Ceybüñ ‘aşkıında olmayınca²⁷⁰
Uşanmaz bu **Cem-i** miskīn belādan

[34b]

-66-

Ġazel-i Revānī²⁷¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ġâfil olmañ çün şitā irdi şarāb-ı nābdan
Bir ĩadeh mey yegdurur semmūrdan sincābdan
2. Cām-ı meyle ehl-i dil bu demde ‘ıyş itse n'ola
Ķış ğünindeĥazz olur ĥurşīd-i ‘ālem-tābdan
3. Düşe ‘işret naţ‘ını āteş kenārında yūri
‘Ārif ol şūfī getir seccādeyi mihrābdan
4. Ġün gibi elden düşürmezdūñ şafā cāmın eger
Ey mūneccim nesne bilseydüñ bu usturlābdan

²⁷⁰ 5a Mısrada vezin eksiktir.

²⁷¹ (Avşar, G. 183. s. 165.)

[36b]

5. Gāh mescid apusunda geh der-i mey-hānede
Şūfīāñünçün **Revānī** dem urur her bābdan

[38b]

-67-

azel-i Muhibbī

Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilātün / Fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. an yudarsa ay degül la‘l-i leb-i yār isteyen
Cān virür bu yolda bir zülf-i siyeh-kār isteyen
2. Terk idüp zühd ü şalāhı ılmışam zülf[i] abül²⁷²
Rüz-ı maşerde benüm ey yār zünnār isteyen
3. āni‘ olmaz kūyuña vaşluñ diler bī-āre dil
Hīçe şatdı cenneti ‘aş ile dīdār isteyen²⁷³
4. Hāşılı eyler derd ü miñnet ‘ālem içre ‘āıbet
Nad-i ‘ömrin arc ider yār-ı vefādār isteyen
5. Bī-vefā yāruñ **Muhibbī** cevriñi ma‘zür tut
Yārsız alur cihānda ‘aybsuz yār isteyen

²⁷² 2b ey yār : ey dost D. (Coşkun Ak, *Muhibbī Divānı*, G. 2054. s. 608.)

²⁷³ 3b şatdı : almaz D. (Ak, G. 2054. s. 608.)

[39b]

-68-²⁷⁴

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Sen dikensüz bir gül idün bu gülistân olmadan
Serv gibi şalınurduñ bāğ [u] bostân olmadan
2. Ben senüñ bî-māruñ idüm olmadın bîmār hîç
Derdüñ ile eglenürdüm dağı dermân olmadan
3. Sen Ya‘kūb idüñ dağı Yūsuf peydā olmadan
Göñül mışruñda sulţānduñ dağı Ken‘ān olmadan²⁷⁵
4. Tapduğum dīnden döneyüm sevmedümse ben seni
Mescid[ü] büt-hān[e]lerde küfr[ü] îmān olmadan²⁷⁶
5. Şol kadar dürrler dökdi leblerüñ **Şīrāzī** senüñ²⁷⁷
Gelmeden dürr-i ‘Aden la‘l-i Bedaḥşān olmadan

[40b]

-69-

Ġazel-i Zātī²⁷⁸

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec+ – – – / + – – – / + – –

1. Bugün dil-berler içre bir şanemsin
Şacı sünbül yüzi gül gonce-femsin

²⁷⁴ **Şīrāzī** [?]. Mahlaşlı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁷⁵ 3b Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁷⁶ 4b küfr-i îmān: küfr[ü] îmān M.

²⁷⁷ 5a Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁷⁸ Bu gazel *Divân‘da* yer almamaktadır. (Ali Nihad Tarlan, *Zâtî Divânı*.)

2. Efendüm didigümce hıŝm idersin
Efendimsin habîbümsin balumsın
3. Begüm ŝānuñda dirler gerçek imiş
Ki başdan ayağa cevr ü sitemsin
4. Çemende serv-ķadd dil-berler ile
Ķadehler nüş idici cām-ı Cemsin
5. Nazar kıl *Zātīye* ey ŝāh-ı hūbān
Günahķārise sen ehl-i hūrremsin

[41b]

-70-

Ķazel-i Yahyā²⁷⁹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Yüz çevürmez ‘āŝıķ-ı bī-çāre rüy-ı hūbdan
Ölmeyince vaz gelmez rind olan maħbūbdan
2. Ārzū-yı rüy-ı yār egler hemīŝe ‘āŝıķı
Yūsufuñ ĝitmez ümīd-i vuŝlat-ı Ya‘ķūbdan
3. Zāhidā maħbūbdan açıldı çünkim tāli‘üm
Sen beni men‘ eyleme ol dil-ber-i mergūbdan
4. Geh cemālūñden vefā kıl geh celālūñden cefā
Çıķma ey ŝāh-ı cihān zinhār bu üslūbdan

²⁷⁹ (Çavuşoğlu, G. 310. s. 474.)

5. Ol hilâl-ebür bugün *Yahyâ*[yı] kurbân eylemez
Himmet olmazsa eger kim Hâzret-i Eyyûbdan

[44b]

-71-²⁸⁰

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. ‘Âlem-i ‘aşka kadem baş ki temâşâ göresin
Maṭla‘-ı hüsne baḳup nûr-ı tecellâ göresin

2. Aç niḳâbuñı yüzünden ki ‘aksiyle
Haşre dek yir yüzini pür-gül-i hamrâ göresin

3. Ey müneccim ruḥ u zülfin göricek dil-berümüñ
‘İyd u nev-rûze bulaşmış şeb-i yeldâ göresin

[47a]

-72-

Ġazel-i Hâletî²⁸¹

Mef‘ülü / Fâ‘ilâtü / Mefâ‘ilü / Fâ‘ilün
Muzâri‘ -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. ‘Işık ile itdüm âhumı oḳ kâmetüm kemân
Muhtâcdur benümle müdarâyâ âsmân

²⁸⁰ Mecmûada yer alan bu manzume *kit‘a* olarak geçmektedir. Ancak manzumenin incelenmesi sonucu, *gazel* olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mahlas beyti bulunmayan bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilmedi.

²⁸¹ Bu gazel divanda 7 beyit olup mecmûada olmayan beyitler divandaki beyit numaralarıyla şu şekildedir: (Bayram Ali Kaya, *Hâletî Divânı*, G. 561. s. 249.)

5. Yazmış debîr-i hükm-i ezel vâsfumı benüm
Cevher-şinâs-ı hançer-i bi-dâd-ı dil-berân
6. Mümkün midür ki vade-i vâşıyla eglene
Bâr-ı rahili beste olan cân-ı nâ-tüvân

2. Ey şüh olma ğirre çerāġān-ı hüsne kim
Bir āh-ı serd ‘āşıkā mevkūfdur hemān
3. Naḥl-ı sa‘ādetüñ kim aña mīve-i terin
Zıllindedür nizā‘-ı sipihr ile her zamān
4. Çāk āşiyān-ı cisme girelden şikestedür
Beñzer hevāsı ile alışmadı murġ-ı cān
5. Tedrīc ile kul eyledi dünyāyı **Hāletī**
Raḥş-ı cefāya böyle gerek rīzīş-i ‘inān

[Harfü'l-Vav]

[20b]

-73-

Ġazel-i ‘Amrī²⁸²

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Eyledüm pīrāhen-i şabrı kaba şimden girü
Baş açık abdāluñam ben bī-nevā şimden girü²⁸³
2. Perde-i nāmūs[ı] taḳup çekdim āhumdan ‘alem
Server-i serdār-ı ‘aşkum ben gedā şimden girü
3. Mihr ü meh çaldı beşāret taḅlını ey ser-firāz
Sen degüldüñ hüsñ iline pādīşāh şimden girü

²⁸² Bu gazeldeki 4. beyit, kendinden sonraki 28. manzumenin 3. beyiti olduğu tespit edilmiştir. Divandaki beyit şu şekildedir: (Mehmed Çavuşoġlu, *Amrî Divânı*, G. 94. s. 130.)

4. Hûblar sevmekden artuk hergüneh kim işlerem
Şad hezârân tevbeler yâ Rabbena şimden girü.

²⁸³ 1b abdāluñam: dīvāneyim D. (Çavuşoġlu, G. 94. s. 130.)

4. Ey hālilüm Nūḥ tūfānın opardı gzlerüm
ıŖŖa odur diñle benden mcer Ŗimden girü
5. Sevdügüm kimdür dimezem t ki kendüyi Ŗanup
'Amrye nz eyleye her dürlü baŖımdan girü
-74-²⁸⁴

azel-i 'Amr

F'iltün / F'iltün / F'iltün / F'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. 'Ŗı oldum derdüme yodur dev Ŗimden girü
Günde biñ kez lürüm ben mübtel Ŗimden girü
2. Dost düŖmen h idüp kfir müselmn ram ider²⁸⁵
Alayuban aste [vü] bay u ged Ŗimden girü²⁸⁶
3. Hblar sevmekden ayru günh kim iŖlerem²⁸⁷
Ŗad hezrn tövbeler yarüme Ŗimden girü
4. Yr ayr ile grmekden lüm yegdür baña
Ey ecel ehlen ve sehlen merab Ŗimden girü

²⁸⁴ Bu gazel divanda 5 beyit olup mecmada olmayan beyitler divandaki beyit numaralaryla Ŗu Ŗekildedir: (avuŖolu, G. 93. s. 129.)

5. 'IŖk camn nüŖ idüp ser-mest ü hayran ol yüri
Vaz gel zühd ü riyadan 'Amry Ŗimden girü

²⁸⁵ 2a düŖmen: düŖmn D. (avuŖolu, G. 93. s. 129.)

²⁸⁶ 2b alayuban: alaya ben D. (avuŖolu, G. 93. s. 129.)

²⁸⁷ 3a Bu gazeldeki 3. beyit, kendinden nceki 27. manzumenin 4. beyiti olduu tespit edilmiŖtir. Divandaki beyit Ŗu Ŗekildedir: (avuŖolu, G. 93. s. 129.)

3. Ey hālilüm Nūḥ tūfānın opardı gzlerüm
ıŖŖa odur diñle benden mcer Ŗimden girü

[Harfî'l-He]

[19b]

-75-

Ġazel-i Bağdâdî²⁸⁸

Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Çekegör cevri ü cefâ yükini ey baht-ı siyâh
Umaram câyına Hâkdan yetiŝe fazl-i İlâh
2. Ol şeh her ki muķârîn ola bî-ŝek bilürem²⁸⁹
Yüz duta devlet aña hem dağı iķbâl ile câh
3. Dönmedi çarĥ-ı felek çünki murâduñca senüñ
Key şakın guŝŝalanup ey gönül eylemegil âh
4. Nâŝıhuñ pendî baña itmedi bir zerre eşer
Ola kim tîr-i müjeñ dile bu gönlümi ey şâh
5. Durma **Bağdâdî** bugün bağla bilüñ ĥidmetine
Merĥamet itmez ise eylesin âh ile vâh

[27b]

-76-

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Remel - + -- / - + -- / - + -

1. 'Aŝkile dâ'im idersem âh [ü] vâh
Ben Resül-i kibriyâya 'âŝıķam

²⁸⁸ Bu gazel *Divân'da* yer almamaktadır. (Coşkun Ak, *Ruhi-i Bağdâdî Divânı*.)

²⁸⁹ 2a Mısradâ vezin aksamaktadır.

2. Rāh-ı ‘aşk içre tenüm kılsam tebāh
Ben şafıyyü'l-aşfiyāya ‘aşıqam
3. Sensin ol sultān-ı cümle mefharı
Zāt u esmā-yı şıfatın mazharı
4. Enbiyā vü evliyānıñ serveri
Sen Resül-i müctebāya ‘aşıqam
5. Bülbülāsā eyleyem āh ü figān
Eylesem hāk-i rehūnde terk-i cān
6. Ey *Naşūhī* virdüñ olsun her zamān²⁹⁰
Muhammed Muştafāya ‘aşıqam

[Harfü'l-Ye]

[3b]

-77-

Ġazel-i ‘Aynī

Mef' ūlü / Mefâ' ilün / Mef' ūlü / Mefâ' ilün

Hezec -- + / + -- + / -- + / + -- +

1. Benefşe kendü leşkerle piyāde başdı meydānı
Kıvırdı şeb-külāhını çü irdi luţf-ı Rabbānı
2. Süvār olup bahār irdi giyüp aklar yeşil üzre
Öñünce peyk[i] şeftālū benefşe dahı sekbānı
3. ‘Azīm ‘asker derildi kim muqābil durımaz kimse
Velī faşl-ı hāzān irse boşanurlar zih-i cānı

²⁹⁰ *Naşūhī* [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

4. urup dīvānını didi elā yā eyyühe'l-'āşık
Gelüp kesb-i şafā eyleñ getürüp bezme cānānı
5. Cihānuñ cümle varından hemān 'Aynī hüve'l-maķşūd²⁹¹
Ki zīrā Mışr-ı hüsn içre dil-i 'āşık olur fānī

[6a]

-78-

azel-i 'Aynī

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Gel kerem kıı ey göñül kim kııımağıı rüsvā beni²⁹²
Nice bir ilden ile şaldı bu dem sevdā beni
2. م ائل محبوبنا و نلت غما لا یرى
ان سئللت الغم هذا لا ارى عثمانبنى
3. Rūy-ı yāri görmege tālib olup her rūz [u] şeb
Rūz-ı vaşluñ fikrini kııısam dutar ibkā beni
4. ان لى ضعف و حزن رب ذدى الصبرلى
فى الهوى عقلى و قلبى فى جيب ما لنى
5. 'Āşık-ı cān-bāz ile meydāna girdi cān-sitān
'Ayniyā cān kıurtarırsañ eyleme ifşā beni²⁹³

²⁹¹ 'Aynī [?]. Mahlaslı bu gazelin hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²⁹² 1a Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁹³ Mahlas beyti yer alan bu gazelin hangi Aynī'ye ait olduğı tespit edilemedi.

[18a]

-79-

Ġazel²⁹⁴

Mef'ûlü / Mefâ'ilün / Mef'ûlü / Mefâ'ilün

Hezec + -- / + ---- / + -- / + ----

1. Yā Rab ne günāh itdim miḥnet baña yār oldı
Ġurbet degülüz dünyā hoş başuma ʔar oldı
2. Durmadın aķar yaşıum sevdāda ġarīb başum
Her şām u seher işüm feryād ü fiġān oldı
3. Her kişı muḥabbetde ben derd ile miḥnetde
Bülbül gibi ḥasretde kākülleri māh oldı
4. Geç nāmūs u 'ārdan 'āşıķ dönmez dārdan
Vaşl umar iken yārden aġyār baña ḥār oldı
5. Bir şāh-levendmendüñ yandı yürek derdüñden
Bir güzel senüñ heybetüñden cān terk-i diyār oldı

[18a]

-80-²⁹⁵

Ġazel

Mef'ûlü / Mefâ'ilün / Mef'ûlü / Mefâ'ilün

Hezec + -- / + ---- / + -- / + ----

1. Yā Rab ne günāhum itdüm miḥnet baña yār oldı²⁹⁶
Ġurbetde geñez dünyā hoş başuma dar oldı

²⁹⁴ Mahlas beyti bulunmayan bu manzumenin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁹⁵ Mahlas beyti bulunmayan bu gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁹⁶ 1a Mısradadır.

2. Durmadan aķar yaşum sevdāda ġarīb başum
Her řām u seher işum feryād u fiġān oldı
3. Her kişi muħabbetde ben derd ile miħnetde
Bülbül gibi ġasretde kākülleri māh oldı
4. Geç nāmūs u ‘ārdan ‘āřık dönmez dārdan²⁹⁷
Vaşl umar iken yārdan aġyār baña ġār oldı
5. Bir řāh levendümden yandı yürek derdüñden
Bregüzel senüñ beytüñden cān terk-i diyār oldı²⁹⁸

[22b]

-81-

Ġazel²⁹⁹

Müstef‘ilün / Müstef‘ilün / Müstef‘ilün / Müstef‘ilün

Recez -- + - / -- + - / -- + - / -- + -

1. řürīde vü şeydā kılan Ĥaķķuñ cemālidür beni
‘Ālemlere rüsvāy kılan dostuñ cemālidür beni
2. ‘Aķlumı başumdan alan beni bu sevdāya şalan
Bir meşde bende kılan dostuñ cemālidür beni
3. Ķaddüm büküp yāy eyleyen baġrum delüp nāy eyleyen
İşüm gücüm vāy eyleyen Ĥaķķuñ cemālidür [beni]
4. Gözlerümi giryān iden cigerümi büryān iden
Ĥayrān sergerdān iden dostuñ cemālidür beni

²⁹⁷ 4a Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁹⁸ 5b Mısrada vezin aksamaktadır.

²⁹⁹ Mahlas beyti bulunmayan bu gazelin hangi şaire ait olduġu tespit edilemedi.

5. Derdlerine düş eyleyen ‘aqlumı nā-hoş eyleyen
Her-dem ‘abā-pūş eyleyen Hakkūñ cemālidür beni
6. Yüregümi yaş eyleyen gözüm kanlu yaş eyleyen
‘Ālemlere fāş eyleyen dostuñ cemālidür beni
7. Bī-karār idüp döndüren ‘aşk deryāsına daldıran
Anda ğark idüp öldüren yārūñ cemālidür beni

[32b]

-82-

Ġazel-i Aḥmed Paşa³⁰⁰

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Çünki yirüm dehr bāğında dikendür gül gibi
Şiddet-i ‘aşr ile bağrum kan olupdur mül gibi
2. Her seher nālemden olur merğzārıñ murğ[1] zār
Çün yüzüñ gül-zārına zārī kılam bülbül gibi
3. Hāl-ı zülfüñde ne yaraşmış dedim dil-ber didi
Hindden bir dāne çıkmaz Rūma bu fülful gibi
4. El uzadup zülfünüñ reyḥānını çözdükce bād
Ey nice miskīn ayağūña düşer sünbül gibi
5. Çeşm-i **Aḥmedde** ḥayāl-i zülf ü ebruñ ey nigār
Bağludur zencīr ile deryā yüzünde pül gibi

³⁰⁰ (Tarlan, G. 304. s. 393. - 394.)

[40a]

-83-

[Ġaze]l-i [Aḥ]med Paşa³⁰¹

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Leb-i la’lin[i] açup ḥoḳḳa-i yâḳût-ı teri³⁰²
Şıdı bir ḥande-i şîrîn ile dürc-i güheri
2. Gözlerüm cāmına naḳş itmek için şüretiñi
Yazarum ḥün ile her dem nice rengîn şüveri
3. Yiridür gitmese dilden leb-i mey-günü müdām
Zulmet içindedürür âb-ı ḥayātuñ çü yiri
4. Ḳanda kim ide lebüñ şehdini *Aḥmed* tekrār
Hiç kimse dile almaya mükerrer şekerı
5. Aḳıdır şîşe-i şāmî gibi Rüm içre gül-âb
Şām-ı zülfüñe ḳılaldan berü çeşmüm seferi

³⁰¹ Bu gazelin 2. ve 3. beyitleri divanda şu şekilde sıralanmıştır: (Tarlan, G. 299. s. 390.)

2. Yiridür gitmese dilden leb-i mey-günü müdām
Zulmet içindedürür âb-ı ḥayātuñ çü yiri

3. Gözlerüm cāmına naḳş itmek için şüretiñi
Yazarum ḥün ile her dem nice rengîn şüveri

³⁰² 1a leb-i la’lin M. : leb-i la’liñün D. (Tarlan, G. 299. s. 390.)

[41b]

-84-

Ġazel-i Bākī

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

1. Görinmez dāğdan cismüm ser-ā-pāy
Beni yakmağa cānāķalmadı cāy
2. Göñül şāfi cevāb ister lebiñden
Dilin çeyner o tūtī-i şeker-ķāy
3. Ĥazān beñzüm zemistān olsa ŧan mı³⁰³
Yüzüñ evvel-bahār oldıķaşuñ yāy³⁰⁴
4. Virür zevķ ehline şevķi dem-ā-dem
Şeb-i firķatde bir yıl mūmıdur nāy³⁰⁵
5. Nişān itsün dil-i **Bākī**[y]i gamzeñ
Öñine hep müjeñ oķlarını yāy

³⁰³ 3a olsa ŧan mı M. : āh-ı serdüm D. (Küçük, G. 516. s. 300.)

³⁰⁴ 3b oldı M. : olmış D. (Küçük, G. 516. s. 300.)

³⁰⁵ 4b şeb-i firķatde M. : şeb-i ' işretde D. (Küçük, G. 516. s. 300.)

ITA‘LAR

[4a]

-1-³⁰⁶

ıt‘a

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + –

atlu Őohbet telh olur nâ-merd ile
Zehr-i kâtil nûş-1 cândur merd ile
Merd-i ‘âkıl hoş dimiş bu pend[i] kim
Yimegil tuz etmegi nâ-merd ile

-2-³⁰⁷

ıt‘a

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec+ – – / + – – – / + – –

Mübârek destüñe varduda mektüb
Du‘âmı cümle didükde müretteb
Gelesiz lu idüp sür‘atle bezme
urumadın Őaturında mürekkeb

-3-³⁰⁸

ıt‘a

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec+ – – / + – – – / + – –

Elâ ey Şem‘-i bezm-i encümen-tâb
Sürür-1 sîne-i yârân u aŐhâb

³⁰⁶ ıt‘a [?]. Der-kenârdır.

³⁰⁷ ıt‘a [?]. Der-kenârdır.

³⁰⁸ ıt‘a [?]. Der-kenârdır.

Ḳadem rencīde ḳıl ta‘cīl iriş kim
Ṭapuña muntazırdur cümle aḥbāb

[8a]

-4-³⁰⁹

Ḳıṭ‘a

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

İnkisā[r]-1 dil-i maḥzūnumı ma‘zūr ṭutuñ
Daḥı yetişmedi şol zehr olası afyonum
Ḳurtulup derd ü belādan dil-i maḥzūnum³¹⁰
Geldi yetişdi yine zehr olası afyonum

[23a]

-5-³¹¹

Ḳıṭ‘a

Mefâ‘ilün / Fâ‘ilâtün / Mefâ‘lü / Fâ‘ilün

Muzâri‘ -- + / - + - + / + - - + / - + -

İnen bu naḳř-1 nigār-1 bahāra aldanma
Ki pāyidār degüldür mektübāt-1 cihān³¹²
Ḳazā eliyle yazılmış cemī‘ eřyānuñ
Vücüdı řafḥasına küllü men ‘aleyhā fān

³⁰⁹ **Ḳıṭ‘a** [?]. Der-kenârdır.

³¹⁰ 3c Mısrada vezin aksamaktadır.

³¹¹ **Ḳıṭ‘a** [?]. Der-kenârdır.

³¹² 2b Mısrada vezin aksamaktadır.

[24a]

-6-³¹³

Ḳıṭ‘a-i Żiyā‘yī

Müfte‘ilâtün / Müfte‘ilâtün

Recez – + – – – / – + – – –

Ey dirîgâ bu ‘âlem-i fânî
Ağladur her dem ehl-i ‘irfânî
Kışı qaşr-ı ümîde çıkmışken
Ân-ı vâhidde ol yıkar anı

[26a]

-7-³¹⁴

Ḳıṭ‘a

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + –

Ger dilerseñ kim iresin yâre sen
İltif[â]t eyle gel agyâre sen
Bağma nâ-maḥrem yüzine zinhâr
Ger to müştâḳ iseñ dîdâre sen

[35a]

-8-³¹⁵

Ḳıṭ‘a

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + –

Ey cemâl-i ferruḥ-ı ferḥunde-zât
Bir güzelsiñ ḥüsn gibi bî-şebât

³¹³ Ḳıṭ‘a-i Żiyā‘yī [Żiyā‘yī].

³¹⁴ Ḳıṭ‘a [?].

³¹⁵ Ḳıṭ‘a [?].

Pādişāhum boynı bağlu uluñam
Dile öldür dile şaqla dile şat

-9-³¹⁶

ı'a

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Yeter ehl-i şafāya bu sa'ādet
K'ide cāme-i sāki buse 'ādet
Tuyulur sen adehle içme şüfî
Meyi zarf ile içmekdür zarāfet

-10-³¹⁷

ı'a

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

Ey şeh-i nāzük-beden sultān-ı hūbān ol yüri
Gün gibi āfā içinde mihr-i raşşān ol yüri
Milket-i hūsn ü cemāle halk ile hān ol yüri
Gönlümi vir baña dağı Mışra sultān ol yüri

-11-³¹⁸

ı'a

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

Bir şehüñ oldum esîri çāre bilmem n'eyleyem³¹⁹

Zahm-ı tîri urdı cāna yāre bilmem n'eyleyem

³¹⁶ ı'a [?].

³¹⁷ ı'a [?].

³¹⁸ ı'a [?].

³¹⁹ 1a şehün M. : şāhuñ

Olmuşam Mecnûn gibi âvâre bilmem n'eyleyem
Düşdi göñlüm bir perî-rûhsâre bilmem n'eyleyem

[35b]

-12-³²⁰

Ḳıṭ'a

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

Ey saçları sünbül yüzi gül zülf-i semen-sây

Mestâne güzel itdi beni 'âleme rüsvây

Çokd[ur] şanemâ bî-ser ü bî-pây³²¹

Uzatma iğen çevre elini hay kim hay

[37b]

-13-³²²

Ḳıṭ'a

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -

Zâhidüñ kılma sözini istimâ'

Gel mey iç 'ömr-i 'azîzi kılma zâ'

Âferîn eflāk üzre mihre kim

Feth̄ ider bir top ile bunca kılâ'

³²⁰ Ḳıṭ'a [?].

³²¹ 3c Mısrada vezin eksiktir.

³²² Ḳıṭ'a [?].

[38a]

-14-³²³

ꞐıꞐ'a

Fe'ılâtün / Fe'ılâtün / Fe'ılâtün / Fe'ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Zülf-i zencîri esîr-i dil-i dîvâne gerek
Eskidi kışşa-i Mecnûn yeñi efsâne gerek
Degme nâ-maḥreme açma leb-i rāzın zinhār
'Ārif ol yûri mey muḥabbet-i rindâne gerek

(LUĞAZLAR)

[9b]

-1-³²⁴

Mu'ammā-i ism-i Celāl

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -

Üç³²⁵ otuzla³²⁶ bir³²⁷ otuz³²⁸ bir ad olur

Bu mu'ammāyı bilen üstāz olur

[36b]

-2-³²⁹

Ez-ān Mollā Lütfi luğaz

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün

Hezec + --- / + --- / + ---

Nedür ol kim nîm ḳubbe kim müdevver³³⁰

İçi kāfûr-ı pürdür ṭaşı 'anber

³²³ ꞐıꞐ'a [?].

³²⁴ Mu'ammā-i ism-i Celāl [?]. Der-kenārdir.

³²⁵ "Murād cimdür."

³²⁶ "Murād lâmdür."

³²⁷ "Murād elifdür."

³²⁸ "Murād yine lâmdür."

³²⁹ Ez-ān Mollā Lütfi luğaz [?].

³³⁰ Mısraın vezni uymamaktadır.

Harîmi gül gibidür hâr ü hâşâk
İdüpdür gonca gibi cübbesin çâk

-3-³³¹

Luğaz

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Ne ejderhâ ki dutmuşdur karar ol
Başından ayağa naş-ı nigâr ol
O yine günde beş kez âdemi
Götünden yer ağzından kuşar ol

-4-³³²

Luğaz

Fe'ilâtün / Mefâ'îlün / Fe'îlün

Remel+ + -- / + + -- / + + --

Nedür şol aq şakallu pîr-i mu'în
Şakalını virür 'avret eline
Şakalından eger bir kıl çekerseñ
Döner ol dem şüreti eñsesine

-5-³³³

Luğaz

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + --

Ol ne kuşdur kim kanadı açılır
Dâyimâ ağzından otlar saçılır
İr kişi var içinde kan yok³³⁴

³³¹ **Luğaz** [?].

³³² **Luğaz** [?].

³³³ **Luğaz** [?].

Gövdesi durur yerinde cān yok

(BEYİTLER)

[3b]

-1-³³⁵

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

Ġam u ğuşşa elem hicrān figān u mātem ü ħasret

Bişirdi baĝrumı cānā kebāb itdi yidi zaĝmet

[4a]

-2-³³⁶

Beyt-i maĝbūl

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

'Āķıbet toprak tolar çün kim gözine ķaşına

Faĝr iden şāhuñ muraşsa' tācına taş başına

-3-³³⁷

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec + --- / + --- / + ---

Selāmuñ degdi cümle ħāş u 'āma

Dirĝā degmedük biz bir selāma

³³⁴ 3c Mısrada vezin eksiktir.

³³⁵ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³³⁶ **Beyt-i maĝbūl** [?]. Der-kenârdır.

³³⁷ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

-4-³³⁸

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Baňa budur hemân mevzu'-i h'âb

Yeter bir nân-ı huşkî âteş ü âb

-5-³³⁹

Beyt-i laţif

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

O cân ki seni gördi toydı tende ne kararar itsün³⁴⁰

O göz ki seni gördi [toydı] dağı ne nazâr itsün

-6-³⁴¹

Mektüb-ı münâsib beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Kaçan kim okıyasuñ bu kitâbı

Keremden ben kuluña virgil cevâbı³⁴²

³³⁸ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³³⁹ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁴⁰ 1a o: ol M.

³⁴¹ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁴² 1b Vergil: Virgil M.

[4b]

-7-³⁴³

Beyt-i Laṭif

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Cām-ı la'lüñ nüş idelden añmaz şarāb-kevseri³⁴⁴

N'eylesün yüzün gören āyine-i İskenderi

[7b]

-8-³⁴⁵

Beyt

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Bu cihān bir penceredür her gelen baqdı gider

Pādişāh olmak isterseñ tēc[1] қо tahtı gider

[8a]

-9-³⁴⁶

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Bugün anuñ ki қatli irte dil-dārına қalmışdur

Ne қorқar ol belādan kişi kim yārine қalmışdur

³⁴³ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁴⁴ 1a Mısrada vezin aksamaktadır.

³⁴⁵ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁴⁶ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

-10-³⁴⁷

Der-kaşr-ı zībā

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Ger ser-ā-pā seyr eyledüm dār-ı dünyāyı tamām³⁴⁸

Görmedüm bunuñ gibi bir dil-güşā 'ālī-maḳām

[9b]

-11-³⁴⁹

Beyt

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Ne var teslīm-i cān itsem göricek şūret-i hūbı

Ki zīrā ihtiyārum yok benüm sevmekde maḥbūbı

[12b]

-12-³⁵⁰

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

Mecmū' güzeller seni görüp didi cānā

تالله لقد اترك الله علينا

³⁴⁷ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁴⁸ 1a Ger: Gerçi M.

³⁴⁹ Der-kenârdır.

³⁵⁰ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

-13-³⁵¹

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

İhtiyārum gider elden göricek gözüñi
N'ola diler ise bu ‘āşık-ı şeydā derdini

-14-³⁵²

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec + --- / + --- / + ---

Melül olma gönül [ki] dökmekle yaşı³⁵³

Deryā geçürür sağ olan başı

-15-³⁵⁴

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ûlün

Hezec + --- / + --- / + ---

Figānumdan haberdār olmadan āh

‘Aceb hoşnūd ola mı senden Allāh

[13a]

-16-³⁵⁵

Beyt

Mef‘ûlü / Fâ‘ilâtü / Mefâ‘ilü / Fâ‘ilün

Muzâri ‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

Ey şāh-ı ser-firāz nazīrūñ mi var senūñ

Yā ben kuluñdan özge esīrūñ mi var senūñ

³⁵¹ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁵² **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁵³ 1a Beytin vezni aksamaktadır.

³⁵⁴ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁵⁵ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

[24a]

-17-³⁵⁶

Beyt

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Bir hümâdur 'ilm vaḥṣî tutmaz anı degme kayd

Şâhin-i ṭab'-ı bülendüm ider ancak anı şayd

[24b]

-18-³⁵⁷

Beyt

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

Nâ-dân olımaz meclis-i 'irfân arasında

Ḥar mihre sıgar mı dūr ü mercân arasında

[25a]

-19-³⁵⁸

Fuzûlî fermâyed

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Yoluña cân virem gibi derûnumda 'alâmet var

Şehîd-i tîğ-i 'aşk olmağa gönlümde şehâdet var

³⁵⁶ **Beyit** [?].

³⁵⁷ **Beyit** [?].

³⁵⁸ **Beyit** [Fuzûlî]. Der-kenârdır.

-20-³⁵⁹

‘Ahdī

Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Şorarsañ cām-1 ‘aşkuñla derūnumda ne hālet var

Dilümde āteş-i firķat gözümde eşk-i ḥasret var

-21-³⁶⁰

Ümmidī

Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Hevā-yı ‘aşk baş[in]d[a] dilde tāb-1 nār-1 firķat var

Belā ḥākinde ten pā-māl u gözde āb-1 ḥasret var

-22-³⁶¹

‘Ubeydī

Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün /Mefâ’ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Serāy-1 ‘ālemūñ yā Rab bināsında ne hālet var

Ne anda kaçır-1 āsāyiş ne cāy-1 istirāḥat var

³⁵⁹ **Beyit** [‘Ahdī]. Der-kenârdır.

³⁶⁰ **Beyit** [Ümmidī]. Der-kenârdır.

³⁶¹ **Beyit** [‘Ubeydī]. Der-kenârdır.

-23-³⁶²

Rızāyī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Ne yāri görmege kudret ne 'arz-ı hāle fırsat var

Mecālüm yok marīz-i 'aşk olaldan haylī ḥasret var

-24-³⁶³

Şānī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Tenümde sūziş-i 'aşkuñ derūnumda 'alāmet var

Efendi şorma aḥvāli gamuñdan çok şikāyet var

-25-³⁶⁴

Meşāyī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Derildi Ka'be-i kūyuñda kullaruñ 'ibādet var

Kaşuñ mihrābına kıлмаğa kıblem secde niyyet var

³⁶² **Beyit** [Rızāyī]. Der-kenârdır.

³⁶³ **Beyit** [Şānī]. Der-kenârdır.

³⁶⁴ **Beyit** [Meşāyī]. Der-kenârdır.

-26-³⁶⁵

Semā'ī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Nice zühd ü nice taqvā vücūdumdan ferāgat var

Ḳatīl-i tūğ-i 'aşq olmağa ğamzeñde işāret var

[25b]

-27-³⁶⁶

Dervīş Dürrī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Gözüm siñer beden titrer yürek oynar 'alāmet var

Dirīğā bilmezem cism-i za'īfümde ne hālet var

-28-³⁶⁷

Bedrī

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

O serv[i]-ḳadd hevāsında ölüm gibi 'alāmet var

Bugün ḥaşr olmayup ferdā ider yarın ḳıyāmet var

³⁶⁵ **Beyit** [Semā'ī]. Der-kenârdır.

³⁶⁶ **Beyit** [Dervīş Dürrī]. Der-kenârdır.

³⁶⁷ **Beyit** [Bedrī]. Der-kenârdır.

-29-³⁶⁸

Şerîfî

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Şehā nār-ı firākuñla derūnumda ħarāret var
'Adem iqlimine 'āzim ölüm gibi 'alāmet var

-30-³⁶⁹

Ve lehu

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Derildi cümle kullaruñ Ĥudāvendā ki niyyet var
Muħaşşal zülme meyl itdün saña senden şikāyet var

-31-³⁷⁰

Sulţān Süleymān

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

Kendümi 'add itmezem bir dāne-i erzen gibi
Şavurur bād-ı ecel çün 'ömrümi ħırmen gibi

³⁶⁸ **Beyit** [Şerîfî]. Der-kenârdır.

³⁶⁹ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

³⁷⁰ **Beyit** [Sulţān Süleymān].

-32-³⁷¹

Ve lehu

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Mâl ü cāha ğurra olma dime yokdur ben gibi

Sür yüzüñ yire tevāzu‘ ehli ol dāmen gibi

-33-³⁷²

Kemāl Paşa-zāde

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ķut idinmişdür bizi mūr-i ecel erzen gibi

Kim taşır zīr-i zemīne dāne-i ħırmən gibi

-34-³⁷³

Naẓīre

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Gendümün yokken vücūdı dāne-i erzen gibi

Dāğlar var sīnem üzre her biri ħırmən gibi

³⁷¹ **Beyit** [?].

³⁷² **Beyit** [Kemāl Paşa-zāde].

³⁷³ **Beyit** [?].

[26a]

-35-³⁷⁴

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Kendüye ziynet ne deñlü virse dünyâ zen gibi

Aña aşlâ meyl kılmaz olmayan erzen gibi

-36-

İshâk Efendi

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Mansıbla iftihâr itmek ögünmek câh ile

Ehl-i fazla ‘ârdur gerçi şerefdür câhile

[30a]

-37-³⁷⁵

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Ey gönül uşlu iseñ dīvâne ol şimden girü

Yan cemâl-i şem‘ine pervâne ol şimden girü

³⁷⁴ Beyit [?].

³⁷⁵ Beyit [?].

[33a]

-38-³⁷⁶

Beyt

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

Şeh-bâz-ı 'aşkuña ğamzeñ per ü bâl eyledüñ

Üstüme şāhin şalup dil murğını al eyledüñ

-39-³⁷⁷

Beyt

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

'Ālemi dutdı feryād ü zārı bülbülün³⁷⁸

Zār ile ağlatma güldür şubḡāhı bülbülün

-40-³⁷⁹

Beyt

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

Baş қоşma mey-i nāb ile peymāne degülsüñ

Hay uyma delüķanluya dīvāne degülsüñ

³⁷⁶ **Beyit** [?].

³⁷⁷ **Beyit** [?].

³⁷⁸ 1a Mısrada vezin aksamaktadır.

³⁷⁹ **Beyit** [?].

-41-³⁸⁰

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Dem-â-dem maṭla'-ı şî'rem eyâ ḥür

Ulu Ka'be yüzüñle beyt ü ma'mür

-42-³⁸¹

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Kim olmazsa cefâ-yı yâre şâbir

Diyârı terk idüp olur musâfir

[33b]

-43-³⁸²

Beyt

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

Hezec --- + / + --- + / + --- + / + ---

Ey sîm-beden zer göricek mâ'il olursuñ

Bulduñ mı çoçulmağa daḥı kâ'il olursuñ

³⁸⁰ **Beyit** [?].

³⁸¹ **Beyit** [?].

³⁸² **Beyit** [?].

-44-³⁸³

Beyt

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Devr-i hüsnünde haţuñ zılm ile cân u dil alur

Bir sipāhī gibi kim yılda iki hāşıl alur

-45-³⁸⁴

Beyt

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Reh-i hecründe neler çekdügüm Allāh bilür

Ger ölürsem dimezem kimseye Allāh bilür

-46-³⁸⁵

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Ben gedā senden ne gördi pādişāhum incinür

Anı cāndan sevdigüm midür günāhum incinür

³⁸³ **Beyit** [?].

³⁸⁴ **Beyit** [?].

³⁸⁵ **Beyit** [?].

[34a]

-47-³⁸⁶

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

Kim ki der-bānuñ olup apunuda varır sır utar

Kendüyi cennetde Rıvān ile ol bir utar

-48-³⁸⁷

Beyit

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

Her yaa yārüñ şabā zülf-i perīşānın sürer

Ol sebebden ‘āşık-ı dil-asteler cānın sürer

-49-³⁸⁸

Beyt

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ülün

Hezec + - - - / + - - - / + - -

Cefa-yı cefamsa inkār itme zāhid

Gel inşāf it igen olma mu‘ānnid

³⁸⁶ **Beyit** [?].

³⁸⁷ **Beyit** [?].

³⁸⁸ **Beyit** [?].

-50-³⁸⁹

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Dilerseñ [ki] ola cānuñ mülki ābād

Ululanma şaşkın ey Ādemī-zād

[34b]

-51-³⁹⁰

Beyt

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

Göz açup yumunca dil-berden ırağ olmağ ne güc

Nār-ı hasretten yürek üstüne dāğ olmağ ne güc

-52-³⁹¹

Beyt

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

Derd-i 'aşk-ı yār ile gāyet alışmışdur mizāc

Eylemez hergiz tabībā şerbet ile imtizāc

³⁸⁹ **Beyit** [?].

³⁹⁰ **Beyit** [?].

³⁹¹ **Beyit** [?].

-53-³⁹²

Beyt

Müfte‘ilâtün / Fâ‘ilün / Müfte‘ilâtün / Fâ‘ilün

Recez - + --- / - + - / - + --- / - + -

Ger dilerseñ zülf-i dil-berden ire bÿy-ı erc

Şabr kı1 ey haste-dil eş-şabru miftāhu'l-ferec

[35a]

-54-³⁹³

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

Gün gibi gözden tolandı gitdi ol hırşid-ıhad

Şöyle ben kaldum şebî miñnetde mañzün ebed

[35b]

-55-³⁹⁴

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

Sāye şalmazsa bize mañşerde yārũñ kāmeti

Hālümüz n'olur kıyāmetde Muñammed ümmeti

³⁹² **Beyit** [?].

³⁹³ **Beyit** [?].

³⁹⁴ **Beyit** [?].

-56-³⁹⁵

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Âh kim oldu gönül bir pür-cefâya mübtelâ
Olmasın ‘âlemde kimse bî-vefâya mübtelâ

-57-³⁹⁶

Beyt

Mef‘ûlü / Mefâ‘îlü / Mefâ‘îlü / Fe‘ûlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

Her dem şafâ vir[ür] idi şevkî leble bâde
Virmese ‘aklı sâğar döne döne fesâde

[36a]

-58-³⁹⁷

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Eyledüm pîrâhen-i şabrı kabâ şimden girü
Baş açık abdâluñam ben bî-nevâ şimden girü

³⁹⁵ **Beyit** [?].

³⁹⁶ **Beyit** [?].

³⁹⁷ **Beyit** [?].

-59-³⁹⁸

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Nazar kıldı baña ol çeşm-i cāhū

Enīs oldı yine Mecnūna āhū

-60-³⁹⁹

Beyt

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Didi dil-ber raķīb irmiş seferden

Didüm neñ var dañı kara ħaberden

-61-⁴⁰⁰

Beyt

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

Çün dehānuñ sırrını şordum mükerrer ğonceden

Didi kim yoķdur bu rāzı açmaĝa bizde dehen

³⁹⁸ **Beyit** [?].

³⁹⁹ **Beyit** [?].

⁴⁰⁰ **Beyit** [?].

-62-⁴⁰¹

Beyt

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + -

Maṭla-1 nūr-1 tecellâdurur ol vech-i ḥüsün

Menzil-i ḥāṭır-1 şeydâdurur ol çâh-1 zeḳan

[37b]

-63-⁴⁰²

Beyt

Mefâ‘ilü / Mefâ‘ilü / Mefâ‘ilü / Fe‘ülün

Hezec + -- + / + -- + / + -- + / + --

Zihî ḥüsn ü zihî ḥulḳ ki virmiş saña Ḥālîḳ

Felek emrüne ḥayrân melek ḥüsnüne ‘âşîḳ

-64-⁴⁰³

Beyt

Mef‘ülü / Fâ‘ilâtü / Mefâ‘ilü / Fâ‘ilün

Muzâri ‘ -- + / - + - + / + -- + / - + -

Şalındı ḡonca ḡonca güzeller ṭaraf ṭaraf

Oḳunur hezâr tâze ḡazeller ṭaraf ṭaraf⁴⁰⁴

⁴⁰¹ **Beyit** [?].

⁴⁰² **Beyit** [?].

⁴⁰³ **Beyit** [?].

⁴⁰⁴ 2b Mısraı vezne uymamaktadır.

-65-⁴⁰⁵

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Dil-berâ cân kaşdına ğamzeñ çeker her lahza tīg
Ol sebebden gözlerüm kan ağıdur mānend-i mīg

-66-⁴⁰⁶

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Şem‘-i ruhsāruñla ister gice gündüz yana şem‘
Āferīn ol şem‘e kim olmuş aña pervāne şem‘

[45b]

-67-⁴⁰⁷

Beyt

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

‘Ālemi dutdı feryād u zārı bülbulün⁴⁰⁸
Gülsitānda hār ile şalınuğın görür gülün

⁴⁰⁵ **Beyit** [?].

⁴⁰⁶ **Beyit** [?].

⁴⁰⁷ **Beyit** [?].

⁴⁰⁸ 1a Mısrada vezin eksiktir.

-68-⁴⁰⁹

Beyt

Mef'ûlü / Fâ'ilâtü / Mefâ'ilü / Fâ'ilün

Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

Şād olmağ isteyen 'amele mübtelā gerek
Älemde saltanat taleb iden gedā gerek

-69-⁴¹⁰

Beyt

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Fe'ûlün

Hezec+ - - - / + - - - / + - -

Saňa öykündise itme te'essüf
Terāzūda behāsın gördi Yūsuf

-70-⁴¹¹

Beyt

Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ûlün

Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

Leylāyı 'arūs eyled[i] bendezen-i dünyā
Mecnūn işidüp didi el-leyletü hublā

⁴⁰⁹ **Beyit** [?].

⁴¹⁰ **Beyit** [?].

⁴¹¹ **Beyit** [?].

[46a]

-71-⁴¹²

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ûlün

Hezec -- + / + -- + /+ --

Hayıflar ola 'ömr-i nâzına

Murâda irmedin gire zemîne⁴¹³

-72-⁴¹⁴

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Bir mücerreb nuşa gördüm adı anuñ sîm ü zer

Kime kim harc eylesem karnın büker bağrın deler

-73-⁴¹⁵

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

İrdi tevfiq-i îlâhî tevbe kıldum bâdeye

Lîk çâre olmadı maḥbûb-ı rûy-ı sâdeey

-74-⁴¹⁶

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

İrdi tevfiq-i îlâhî dest uraldan bâdeye

Vâşıl oldum mest olup maḥbûb-ı sūy-ı sâdeye

⁴¹² **Beyit** [?].

⁴¹³ 1b İrdi: İrmedin M.

⁴¹⁴ **Beyit** [?].

⁴¹⁵ **Beyit** [?].

⁴¹⁶ **Beyit** [?].

[47a]

-75-⁴¹⁷

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Zülfüni halka kırup dil almağa dām eyledün

Dāne-i hālün döküp dil murğını rām eyledün

(MÜFREDLER)

[7b]

-1-⁴¹⁸

Müfred⁴¹⁹

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec+ --- / + --- / + ---

Ĥudāvendā gerekmez taht ile tāc

Beni bu halka līkin kılama muhtāc

-2-⁴²⁰

Müfred⁴²¹

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

Bu 'ālemde büt-i deyre tapanlar gerçi kāfirdür

Seni ammā görüp de tıpmamağ küfre ber-ā-berdür

⁴¹⁷ **Beyit** [?]. Der-kenârdır.

⁴¹⁸ Der-kenârdır.

⁴¹⁹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴²⁰ Der-kenârdır.

⁴²¹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

[8a]

-3-⁴²²

Müfred

Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

O bāb-1 bī-nazīrūnden Şafāyī geçse ihyā (...)

Seni cennet kapusunda begüm Rıdvāna beñztdüm

-4-⁴²³

Müfred⁴²⁴

Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Çün ey Mevlā beni kılduñ giriftār-1 gam-1 dildār

Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cānumı kırtar

-5-⁴²⁵

Müfred⁴²⁶

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ûlün

Hezec+ --- / + ---- / + ---

Hemān budur murādum sen güzelden

Oқыyup añla ħālüm bu ğazelden

⁴²² Der-kenârdır.

⁴²³ **Müfred** [?]. Der-kenârdır.

⁴²⁴ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiye den müfred olmadığı tespit edildi.

⁴²⁵ Der-kenârdır.

⁴²⁶ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiye den müfred olmadığı tespit edildi.

[9b]

-6-⁴²⁷

Müfred

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Çalemüñ iki dili var kâğıduñ iki yüzi
Ben bularla saña hâlüm nice i‘lâm ideyin

-7-⁴²⁸

Müfred⁴²⁹

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Şafha-i sîneme şanmañ elif-vâr çekerin
Şâh-1 ‘aşkam ki berât-1 gama tuğrâ çekerin

[12a]

Müfred⁴³⁰

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Şafha-i sîneme şanmañ elif-vâr çekerin
Şâh-1 ‘aşkam ki berât-1 gama tuğrâ çekerin

⁴²⁷ **Müfred** [?]. Der-kenârdır.

⁴²⁸ Der-kenârdır.

⁴²⁹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴³⁰ Der-kenârdır.

[12b]

*Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fe'ülün*⁴³¹

Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

Mecmû' güzeller seni görüp didi cānā

(...)

[23b]

-8-

Müfred⁴³²

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'iliün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Bilmez oldum ğam-1 hicrān ile sağ u şolumı

Giderek vādī-i 'aşkuñda yitirdüm yolumu

[24a]

-9-⁴³³

Müfred⁴³⁴

Mefâ'iliün / Mefâ'iliün / Fe'ülün

Hezec + --- / + --- / + --

Görinmez bir kaçādur 'aşk-1 cānān

Halāş olmaz ölünce andan insān

⁴³¹ Der-kenârdır.

⁴³² Mecmûada yer alan beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴³³ **Müfred** [?].

⁴³⁴ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

-10-⁴³⁵

Müfred

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Gerçi zâhir fâsıkam el-ḥamdülillâh kim hele

Ne mürâi şeyḫ ü ne rüşvet alıcı kâḏıyam

-11-⁴³⁶

Müfred⁴³⁷

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Çîn-i zülfüñ miske beñzetedüm Ḥıtâsın bilmedüm

K'ey perîşân söyledüm bu yüz ıarasın bilmedüm

-12-⁴³⁸

Müfred⁴³⁹

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Kerem kı l sâkı iltifâtuñ bî-nevâlardan⁴⁴⁰

Elüñden geldügi ḥayrı dirîğ itme gedâlardan

⁴³⁵ Müfred [?].

⁴³⁶ Müfred [?].

⁴³⁷ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴³⁸ Müfred [?].

⁴³⁹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁴⁰ 1a Mısrada vezin eksiktir.

[24a]

-13-⁴⁴¹

Müfred

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

‘Azīm it cüssemi yā Rab cehennem toptolu olsun

Ḳamu ‘aşīleri ‘afv it hemān ben yanayın tenhā

-14-⁴⁴²

Müfred

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

İt raḳīb ḳatlı iderdüm ḳapusunda dil-berüñ

Cā'iz olsa Ka'bede ḥınzırı ḳurbān eylemek

-15-⁴⁴³

Müfred

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

Ḳal'a-i ḥüsne dayanma pâdişāhum zulm[i] ḳo

‘Asker-i ḥatṭuñ gelür bir gün anı vīrān ider

⁴⁴¹ Müfred [?].

⁴⁴² Müfred [?].

⁴⁴³ Müfred [?].

[24b]

-16-⁴⁴⁴

Müfred

Müfte‘ilün / Müfte‘ilün

Recez - + + - / - + + -

Def‘-i melâl ister iseñ

İçümi gör içümi gör⁴⁴⁵

[26a]

-17-⁴⁴⁶

Müfred⁴⁴⁷

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

Beni gören cihân içre şanur kim ‘âlemüm vardur

Bunı bilmez derünümde ki taşlarca gamum vardur

-17-⁴⁴⁸

Müfred

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

Bir bölük t̄aliblerüz cem‘ olmuşuz eṯrāfdan

Gelmişüz şayd itmege ‘anḳā-yı ‘ilmi Ḳāfdan

⁴⁴⁴ Müfred [?].

⁴⁴⁵ 1b İçümi gör: İçümi gör M.

⁴⁴⁶ Müfred [?].

⁴⁴⁷ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁴⁸ Müfred [?].

-18-⁴⁴⁹

Müfred

Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilâtün / Fe‘ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Çara gön[ü]lüme mişbâh-1 ruhuñ kâfiyedür

Mutavassıt olıcağ şu‘le virür her yaña zû‘

-19-⁴⁵⁰

Müfred⁴⁵¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Ey gönül şād ol ki ol maḥbûb-1 ra‘nâdur gelen

Yolına cân virdüğün mâh-1 dil-ārâdur gelen

[29a]

-20-⁴⁵²

Müfred

Mefâ‘ilün / Mefâ‘ilün / Fe‘ülün

Hezec + --- / + --- / + ---

Gözüm yaşın döker ol mâh-1 dil-cû

Akıdur ebrû-yı nisân şanki lu‘lü’⁴⁵³

⁴⁴⁹ Müfred [?].

⁴⁵⁰ Müfred [?].

⁴⁵¹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁵² Müfred [?].

⁴⁵³ 1b Mısrada vezin aksamaktadır.

[33a]

-21-⁴⁵⁴

Müfred⁴⁵⁵

Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

Bir varak kâğıd ile yâr beni yâd idicek

Bu şevâbı bulımaz biñ kulın âzâd idicek

-22-⁴⁵⁶

Müfred⁴⁵⁷

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

Şîve-i refâruña serv-i hırâmân imrenür

Lezzet-i güftâruña ser-çeşme-i cân imrenür

-23-⁴⁵⁸

Müfred⁴⁵⁹

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec + --- / + --- / + ---

Vefâsızlıkda dil-ber dehre beñzer

Cefâ vü cevri şan kim zehre beñzer

⁴⁵⁴ **Müfred** [?].

⁴⁵⁵ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiye den müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁵⁶ **Müfred** [?].

⁴⁵⁷ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiye den müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁵⁸ **Müfred** [?].

⁴⁵⁹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiye den müfred olmadığı tespit edildi.

-24-⁴⁶⁰

Müfred⁴⁶¹

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Meclis içre büse-i cānānum almağ yol mıdur
Öldürüp ben nā-tüvānı cānum almağ yol mıdur

[34b]

-25-

Müfred⁴⁶²

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Şalınur bāğ içre gördüm serv-i ‘ar‘ar şāh şāh
Kaddüñ añup sīneme çekdüm elifler şāh şāh

[35a]

-26-

Müfred⁴⁶³

Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

‘Aşğ bābında benümle eyledi ol yār baḥş
Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥş

⁴⁶⁰ Müfred [?].

⁴⁶¹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁶² Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁶³ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

[35b]

-27-

Müfred⁴⁶⁴

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Didüm hüsnuñ berâtında nedür zülf-i siyâh egri

Didi yüzümdürür dervîş olur tevķī'-i şâh egri

-28-

Müfred⁴⁶⁵

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

Āşikâre olmaz derdüm dâğ-ı hicrân olmasa⁴⁶⁶

Yandığum bilmezdi kimse âh ü efğân olmasa

-29-

Müfred⁴⁶⁷

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Leb üzre tılısım ancak görüben haţţ-ı cānāna

Yazılmış ism-i a'zamdur meger mühr-i Süleymāna

⁴⁶⁴ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁶⁵ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁶⁶ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴⁶⁷ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

[37b]

-30-

Müfred

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün

Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

Güzeller çıktı seyre bile ol mâh-ı sa'âdet yok
'Aceb gün görmedük şahşum sitârumda sa'âdet yok

[44b]

-31-⁴⁶⁸

Müfred⁴⁶⁹

Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilâtün / Fe'ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

Nâlemi zemzeme-i murğ-ı seherden şorasın
Dermend olduğumı haste cigerden şorasın

[44b]

-32-

Müfred⁴⁷⁰

Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün

Hezec + -- / + ---- / + --

Sen ol âyîne-i nûr-ı Hudâsın
Ki her bir şürete ma'nâ-nümâsın

⁴⁶⁸ Der-kenârdır.

⁴⁶⁹ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

⁴⁷⁰ Mecmûada yer alan bu beyit müfred olarak geçmektedir. Ancak kafiyeden müfred olmadığı tespit edildi.

Arapça Mensur:

[7a]

Def‘-i a‘dā⁴⁷¹

Her kim izā cā’e sūresin evinden çıkarken bir kez okusa cemī‘ düşmenlerine zafer bula bi-iznillahi te‘ālā

Bir kimesnenüñ Haqq katında hāceti olsa el kaldurup اللهم انا نستفتحك بدم يحييا بن زكريا dise Haqq te‘ālā hāceti revā kıla.

Keremden ben kula virgil cevābı

[8a]

Zirā bu sözi didi ibn-i ‘amm-i Peyğam-ber

Mes‘ele

Zeyd ‘Amra gāzabla cān alıcı dise ne lāzım olur? el-cevāb ta‘zīr ve tecdīd-i imān ü nikāh lāzım olur.

Ahmed bin Kemāl

Mes‘ele

Bir kimesne Allāh haqqıyçün ve Tañrı haqqıyçün diyü yemīn eylese bunda hāniş olur mı ? el-cevāb: Olur. Allāh haqqıyçün ve Tañrı haqqıyçün dimekdür Haqdan murād ulūhiyyeti olıcağ ol ilāhuñ. İbn Kemāl

Mes‘ele

Tañrıyçün diyü yemīn itmekde hāniş olduğınuñ vechi nedür ? el-cevāb: Türkī dilinde ma‘nāsı kasemi ifāde itmedügidür.

İbn Kemāl

Hasretlüye kavuşmak için kırā’at ide

‘Azrā’ ilüñ Hażret-i Ya‘küb ‘aleyhi’s-selāma ta‘līmīdür

*

Mīl dört biñ adımdur. Fersenk üç mīldür ya‘nī on iki biñ adımdur. Her adım bir buçuk ‘arşdur. Her arş altı tutamdur. Ve her tutam dört barmağdur. Ve her barmağ dört arpa yaşşılığıdır. Zirā‘ yirmi dört barmağdur. بعده حرف لا اله الا الله محمد رسول الله

⁴⁷² الولهان - İbādet iderken vesvese iden şeytān. Aḥterī

⁴⁷¹ Der-kenārdır.

[11b]

[Bir kim]sen şabāh namāzınıñ farzına (...) [o]l kimsene sünneti mi edā itmek efđaldür yoħsa farz[a] iktida mı efđaldür?

El-cevāb Farz[a] iktida efđaldür

[12a]

Feth-i murād için her şabāh şalāt ‘akabince yüz yetmiş kez okuyalar ğāyet ‘azīm du‘ādur.

Қadr gicesinde müdāvemet oluna ğāyet mezīd çokdur

Mes’ele

Bir kimesne şabāh namāzınıñ farzına yetiş[se] ol kimesne sünneti mi edā itmek efđaldür yoħsa farzile iktidā itmek mi efđaldür

El-cevāb Farza iktidā efđaldür.

[14a]

Mes’ele

Dīn-i İslām ve millet nedür beyān buyu[r]ulup ‘indallāh meşāb oluna

El-cevāb: Haqq te‘ālā hazretinüñ vaħdāniyyetine ve Resūlullāhuñ şallallāhu ‘aleyhi vesellem nübüvvetine ve şerī‘at-ı şerīfenüñ haqqıkatına i‘tikād itmek ‘avāma kifāyet ider mefhūmlarına ve tefāşil-i aħkāmına vuķūf-ı tafşili lāzım degıldür.

Ketebe'l-ħakīr Ebū's-Su‘ūd

[14b]

Mes’ele

Def‘-i ğuşşa için ħamr içmek cā‘iz midür? Beyān buyurulup meşāb oluna.

El-cevāb: Cā‘izdür eger maħall-i helāke vardıysa vallāhu a‘lem.

Ebū's-Su‘ūd

Mes’ele

Zeyd-i merīz devā için bir miķdār ‘araķ isti‘māl eylemek cā‘iz midür? Beyān buyurulup meşāb oluna.

El-cevāb: Olmaz ne‘ūzubillāh devā olmaķ iħtimāli vardur devāluğı muķarrer olsa daħı aşlā мүmkün degıldür.

Ketebe'l-ħakīr Ebū's-Su‘ūd

⁴⁷² Der-kenārdır.

Mes'ele

Zeyde cünün ğalebe idüp zevcesi Hinde talāk virse tağrîmen talāk vāki' olur mu? Beyân buyurulup meşâb oluna.

El-cevâb: Olmaz

Ketebe'l-ħakîr Ebû's-Su'ūd

[15b]

Mes'ele

Bir tavuk boğazlanup içi ve kırsağı çıkmadın kaynar şuya şalsalar sonra yolsalar ekl helâl olur mu? el-cevâb: ħ[el]âl olmaz.Ebû's-Su'ūd

Mes'ele beyânında ħatîb minberde iken el kaldurup du'â idicek cemâ'at bile kaldurmak câ'iz midür beyân buyurula. el-cevâb: El kaldurmak câ'iz degildir.

Düşmân dilin bağlayasın bir koyun dilin yedi yerde iplikle bağlağıl ve oğul her okudukca bağladum digil sîne başı kanında kemikler dâ'im budur elħamdülillâhi rabbi'l-'âlemîn bağladum fulân bin fulânuñ gözini gönlini ve cigerini er-raħmani'r-rahîm bağladum 'aqlını fehmini mâliki yevmi'd-dîn bağladum fulânenüñ dilini iyyâke na'budu ve iyyâke nesta'in bağladum fulân bin fulânenüñ şadrını ihdinâ's-şirâta'l-müstakîm bağladum fulân bin fulânenüñ ayağını şirâta'l-lezîne en'amte 'aleyhim bağladum fulân bin fulânenüñ yedi endâmlarını ğayri'l-mağdûbi 'aleyhim ve le'd-ďâllîn âmîn bağladum mühr urdum şummun bukmun 'umyun fehum lâ ya'ķîlun.

Devâ-i boğaz ağrısı

Boğaz ağrısıçün koyun ödin taze süd ile karışdırsa dağı yise boğaz ağrısın gider inşâllâhi te'âlâ nice def'a tecrübe olunmuşdur.

*

'Avrat serpilse yazalar etegi altında kıya fi'l-ħâl kırtula bi-emri'llâhi te'âlâ

*

Devâ-i süd⁴⁷³

(...) 'avretüñ südi olmasa kıyâr toħmuñ bal ile döğüp yiyeler nef'in göreler.

*

Südüñi dutulan kimsenüñ dört tırnağına yazan fi'l-ħâl def' olanca def'a tecrübe olunmuşdur.

⁴⁷³ Der-kenârdır.

NİL FİRÂT CEYHÜN SEYHÜ

*

Eger ‘avret erin yâr ‘avretin sevmezse (...) tılsım yerine getir[e]ler.⁴⁷⁴

*

Baş ağrısı 'çün yetmiş yedi (...) yaza başında getüre mücerrebdür.⁴⁷⁵

Yeñi ay gördügi vaqt bund[a] zikr olınan eşyāya nazār olına

Her kim bu du‘āyı okusa bir tarlığa veyā bir zaħmete uğrasa bu du‘āyı
oқuyıcaқ subħanehu ve te‘ālā ol zaħmetden ve belādan kırtara

[48b]

Tırāş olıcaқ mübārek günleri beyān ider

Yevmü'l-aħad bāzār

Mübārek degüldür kayğuya düşe

Yevmü'l-işneyn bāzār-irtesi

Devlete irişe ni‘met bula

Yevmü's-süleşā şalı

Şayru ola baş ağra

Yevmü'l-erbe‘a çār-şenbe

Mübārek ola

Yevmü'l-ħamīs penc-şenbe

Ĥalk içinde ‘azīz ola ĥükmi cārī ol

Yevmü'l-cum‘ate cum‘a günü

‘Ömri ve devleti ziyāde ola

Yevmü's-sebtcum‘a irtesi

Mübārek degüldür қаşāvet ĥāşıl ola

⁴⁷⁴ Der-kenārdır.

⁴⁷⁵ Der-kenārdır.

[49b]

Kaçan gök gürlerse bu du‘āyı oқыya

Rüzgāra karşı oқыna kaçan қатı yıl esse bu du‘āyı oқыyalar

Sefere gitdügi vaқt bunı oқыya

[50b]

Her kim bu ism-i şerīf[i] cum‘a namazından soñra yüz kerre oқыsa dünyevī ve uhrevī hācetlerinden ne dilerse hāşıl ola ol ism-i şerīf budur يا رحمن كل شي

Hāzret-i Resūlullah (s.a.v) düşmān üzerine yürüdügi vaқtde bu du‘āyı oқыrdı

Gemiye girdügi vaқt bu du‘āyı oқыya hemān gemiye girdügi birle kırā‘at ide

Kaçan bir menzile қonsa bu du‘āyı oқыya

Kaçan gice olup havf eylese bu du‘āyı oқыya

[51a]

Hāzret-i Resūl ‘aleyhi’s-selām bī-huzūr olduқda bu du‘āyı oқыrdı

Bir gün Hāzret-i Resūl ‘aleyhi’s-selām Hāzret-i Ali’ye buyurdu yā ‘Alī kaçan tarluğa düşsen bu du‘āyı oқы

SONUÇ

Çalışma konumuzu teşkil eden mecmûa; XV., XVI. ve XVII. yüzyıllarda kaleme alınmış, farklı şairlerin manzumelerini bir araya getiren; mürettibinin ve devrinin edebî zevkini ortaya koyan antolojik eserlerden biridir.

Mecmûanın kim tarafından tertip edildiğine dâir kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Mecmûada 18 adet mahlası olmayan manzumeler de dâhil olmak üzere, farklı nazım şeklinde yazılmış 99 manzume tespit edilmiştir. Her manzumenin farklı konular çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Mecmûadaki manzumeler belli bir konu etrafında kaleme alınmış manzumeler değildir. Ayrıca düzensiz bir mecmûadır. Bu yüzden tasnife gidilmiştir. Mürettep bir divanın sıralama şekli gözönünde bulundurularak mecmûa tasnif edilmiştir.

Mecmûada başta gazel olmak üzere; kaside ve kıt'a nazım şekilleriyle beraber murabba', tahmis, beyit ve müfred gibi şekilleri vardır. Mecmûadaki gazelerde Âynî ve Ahmed Paşa'ya ait şiirler ağırlıktadır. Aynî ve Ahmed Paşa'ya ait 15 manzume mecmûada, % 12'lik bir oran orandadır. Necâtî ve Revânî'ye ait 8 manzume mecmûada, % 3'lük gibi bir orandadır. Bu şairlerden Yahyâ, Zâtî, Muhibbî, Muslihî ve Nergisî'ye ait 10 manzume mecmûada, % 4'lük gibi orandadır. Ayrıca Fâ'izî, Fakîrî, Nergisî ve Nesîmî'ye ait 4 manzume mecmûada, % 2'lik gibi bir oranı oluşturmaktadır.

Mecmûadaki gazel ve beyitlerin belli nazım şekil ve türleri etrafında şekillendiği görülmektedir. Ancak nazım şekli ve nazım türlerinin eserdeki farklı sıralanışından hareketle, herhangi bir düzene göre tertip edilmiş bir mecmûa olduğunu söylemek mümkün değildir. Mecmûada en çok tercih edilen nazım şekli olan gazel(84), % 42'lik bir orana sahiptir. Beyit(75), % 35'lük oranı ile en çok tercih edilen bir diğer nazım şeklidir. Müfred(12) ise, % 16'lik oranı ile yer almaktadır.

Klâsik edebiyatımızda yaygın olarak kullanılan mesnevi, şarkı ve tuyuğ gibi nazım şekilleri ile yazılmış herhangi bir örnek mecmûada yer almamaktadır. Ayrıca mecmûada manzumelerin başında kullanılan bazı nazım şekillerinin isimleriyle,

manzumenin nazım şekli ve nazım türleri arasında uyumsuzluk göze çarpmaktadır. Manzumenin incelenmesi sonucunda bunlar tespit edilip doğrusu dipnotta belirtilmek suretiyle yazılmıştır.

Mecmûadaki gazel ve beyitlerde kullanılan aruz kalıpları incelendiğinde, gazelerde remel, muzârî ve hecez bahirlerinin daha çok tercih edildiği görülmektedir. Mecmûada *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*(46), % 34'lük oranla en çok tercih edilen kalıptır. Bunu sırasıyla *Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*(15), % 15, *Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün*(12), %12 oranlardaki aruz kalıpları izlemektedir. Bu kalıplar klâsik edebiyatımızda da en çok tercih edilenler kalıplardır. Bu yönüyle mecmûada yer alan şiirler, klâsik edebiyatımızda tercih edilen kalıplarla paralellik göstermektedir.

KAYNAKÇA

Ak, Coşkun, *Muhibbî Divânı*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.

Akyüz, Kenan, *Fuzûlî Divânı*, Ankara, Akçağ Yayınevi, 1990

Akün, Ömer Faruk, *Divan Edebiyatı*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 9,1994.

Aslan, Mehmet, *Mihri Divânı*, Ankara, Amasya Valiliği Kültür Yayınları, 2007.

Avşar, Ziya. “Tenkitli Metin Neşrinde İmlâ Sorunu Üzerine Yeni Düşünce ve Öneriler”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları*, Volume 3/6., 2007.

Ayan, Hüseyin, *Cevri Hayâtı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divânı'nın Tenkitli Metni*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Basımevi, 1981.

Ayan, Gönül. “Lâmi'î Çelebi'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri”, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 1., 1994.

Aydemir, Yaşar, (2011). “*Biyografi Kaynağı Olarak Mecmualar*”, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu-Bildiriler, Nevşehir Üniversitesi, 6-8 Mayıs 2010, Nevşehir, AKM Yayını,

Burmaoğlu, Hamit Bilen, *Lâmi'î Çelebi Dîvânı*, Erzurum, Erzurum Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, 1983.

Çaldak, Süleyman, *Nergîsî*, İstanbul, İslam Ansiklopedisi, C. 32. DİA.Yayınları, 2006.

Çavuşoğlu, Mehmed, *Amrî Divân: Tenkidli Basım*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1979.

Çavuşoğlu, Mehmed, M. Ali, Tanyeri *Hayretî Divânı Tenkidli Basım* İstanbul,1981.

Çavuşoğlu, Mehmed, *Necati Bey Divânı'nın Tahlili*, İstanbul, MEB Yayınları, 1971.

Çelebi, İlyas, *Kemalpaşazâde*, (Eserleri), İstanbul DİA Yayınları, C. 25,2002.

Çetinkaya, Ülkü, “Bir Şiir Mecmûası Üzerine İnceleme ve Değerlendirmeler”, *Ankara Üniversitesi SBE*, 2001.

Çetin, İsmail, *Derzî-zâde Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti – Divânı'nın Tenkîdli Metni)*, Elazığ, Fırat Üniversitesi, SBE (Yayımlanmamış YLTezi), 1993.

Develioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Aydın Kitabevi, 2010.

Dilçin, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara, TDK Yayınları, 2004.

Erdoğa, Kenan, *Niyâzî Mısri Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divân Tenkidi Metni*, Erzurum, 1993.

Ergun, Sadeddin Nüzhet, *Bâkî Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, Suhulet Kitap Yurdu, C.1, 1935.

Ersoylu, İ. Halil, *Cem Sultan'ın Türkçe Divânı*, Ankara, TDK Yayınları, 1989.

Ertaylan, İsmail Hikmet, *Sultan Cem*, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1951.

Gıynaş, Kamil Ali. “Şiir Mecmûaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25., 2011.

Gürbüz, Mehmet. “Biyografik Değer Olarak Şiir Mecmûaları”, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu-Bildiriler, Nevşehir Üniversitesi, 6-8 Mayıs 2010, Nevşehir, AKM Yayını, 2011.

İpekten, Haluk, *Divân Edebiyatında Edebî Muhitler*, İstanbul, MEB Yayınları, 1996.

İpekten, Haluk, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul, Dergah Yayınları, 2003.

Karahan, Abdülkadir, *Fuzûlî*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 13, 1996.

Karavelioğlu, Murat Ali, *On Altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'i'nin Divânı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi*, İstanbul, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, 2005.

Karavelioğlu, Murat Ali, *Şem'î Divânı (İnceleme – Metin – Tıpkıbasım)*, İstanbul, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2014.

Karavelioğlu, Murat Ali, *Azmî-zâde Hâletî, Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divânı'nın Tenkidli Metni*, (Yay: Gönül Alpay Tekin, Şinasi Tekin), Harvard Üniversitesi, Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 2003.

Kaya, Bayram Ali, *Necâtî Bey*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 32, 2006.

Kaya, Bayram Ali, *Taşlıcalı Yahyâ*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 40, 2011.

Kılıç, Atabey. "Mecmûa Tasnifine Dâir, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Anbar", İstanbul, *Turkuaz*, 2012.

Köksal, M. Fatih. "Biyografik Kaynak Olarak Şiir Mecmûaları ve Kastamonulu İshak-zâde Fevzî Mecmûası", *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu-Bildiriler*, Nevşehir Üniversitesi, 6-8 Mayıs 2010, Nevşehir, Ankara, AKM Yayını,

Köksal, M. Fatih, *Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırk Anbarı*, İstanbul, Turkuaz, 2012.

Kurnaz, Cemal, *Hayâlî Bey*, İstanbul, DİA Yayınları, C. 17, 1998.

Küçük, Sabahattin, *Bâkî Divânı (Tenkitli Basım)*, Ankara, TDK Yayınları, 1994.

Levend, Agâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi 1*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988.

Mengi, Mine, *Mesîhî Divânı*, Ankara, AKM Yayınları, 2014.

Mengi, Mine, "Bir Şiir Mecmuası Hakkında", *Türkoloji Dergisi*, S. 7.

Nur, Seyyid Muhammed, *Niyazî Mısrî Divânı Şerhi*, Haz. Mahmut Saadettin Bilginer, İstanbul, Esmâ Yayınları, 1976.

Pala, İskender, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul, Kapı Yayınları, 2009.

Parlatır, İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara, Yargı Yayınevi, 2006.

Selvi, Muhammed, *Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divânı*, (yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

Tanyıldız, Ahmet. “Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 5, 2012 S. 21.

Tarlan, Ali Nihad, *Hayâlî Bey Divânı*, Ankara, Akçağ Yayınevi, 1992.

Tarlan, Ali Nihad, *Ahmet Paşa Divânı*, Ankara, Akçağ Yayınevi, 1992.

Tarlan, Ali Nihad, *Şiir Mecmûalarında 16. ve 17. Asır Divan Şiiri, Rahmî ve Fevrî*, (Haz. Emrah GÖKÇE) İstanbul Üniversitesi Yayınları, Fasikül 1., 1944.

Tarlan, Ali Nihad, *Necati Bey Divânı*, Ankara, Akçağ Yayınevi, 1992.

Tarlan, Ali Nihad, *Şiir Mecmûalarında XVI ve XVII. Asır Divan Şairleri Revânî-Hâverî-Âhî-Peyâmî-Sânî*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1949.

Uludağ, Süleyman, “Velilerden Zuhur Eden Olağanüstü Hal”, C. 25., 2008.

Uzun, Mustafa, *Mecmûa*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 28., 2003.

Ünlü, M. Şahabettin, *Ubeydi, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Tenkitli Metni*, İstanbul, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1991.

Ünver, İsmâil, “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Türkoloji Dergisi*, C. XI., S. 1., 2003.

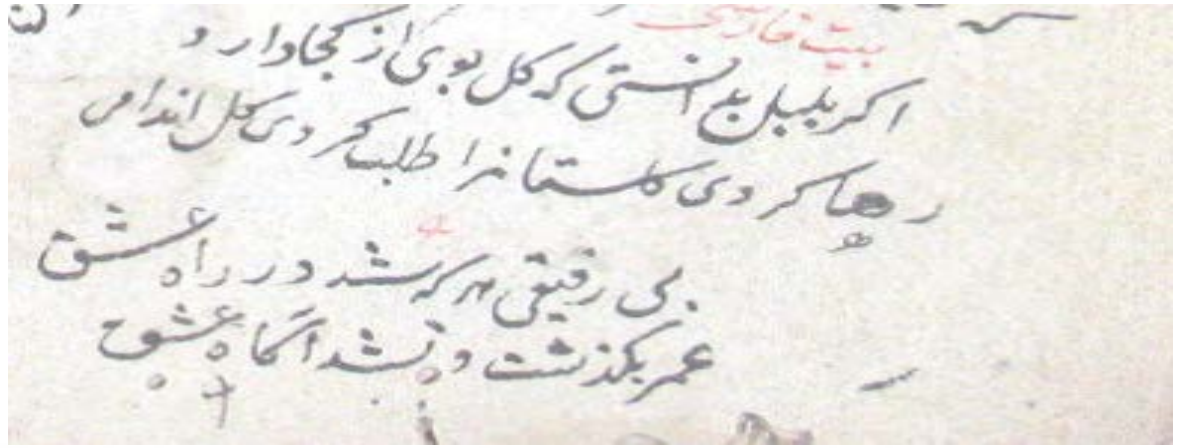
Ozan, Yılmaz. “Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 1, İstanbul., 2008.

EKLER

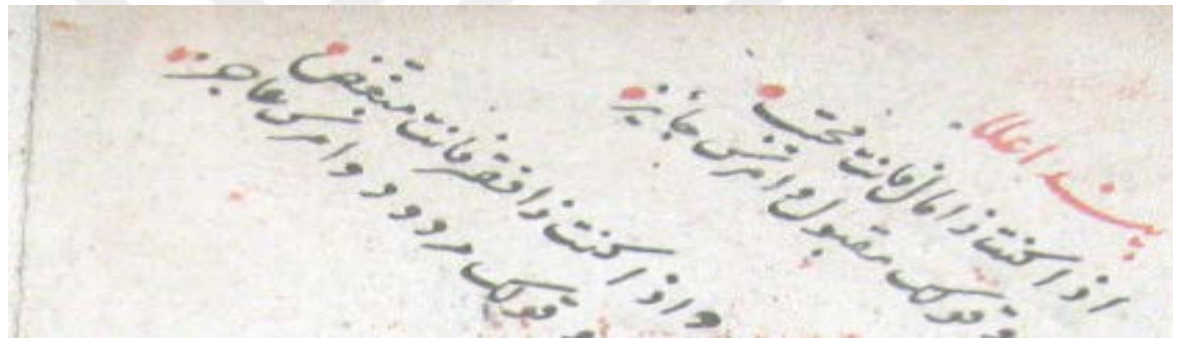
Ekler-1- : Farsça ve Arapça Manzum-Mensur Metinler

Farsça Manzum

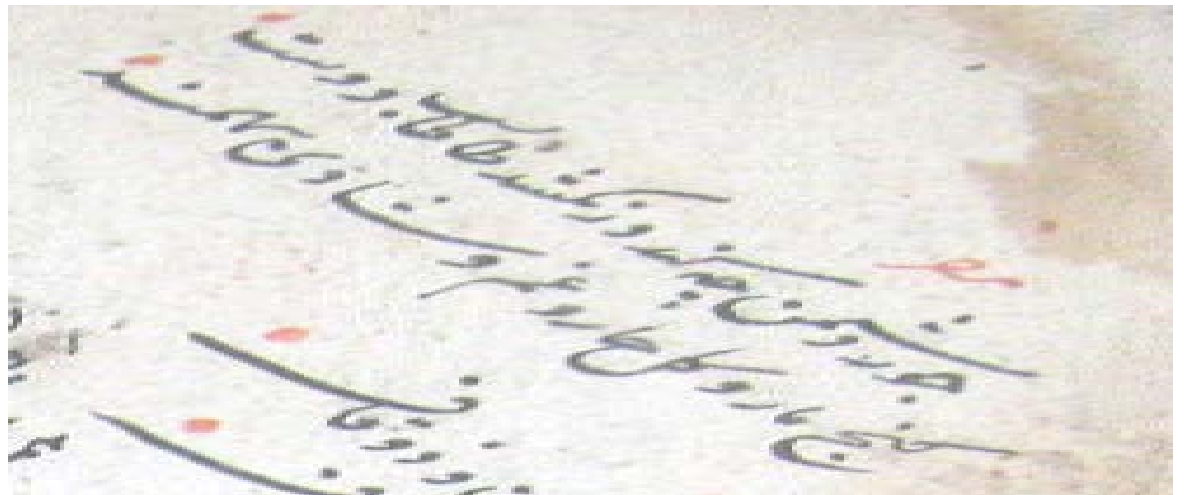
3b: Beyt-i Farisi

4 b: Pend-i a'lā

4 b: Müfredler

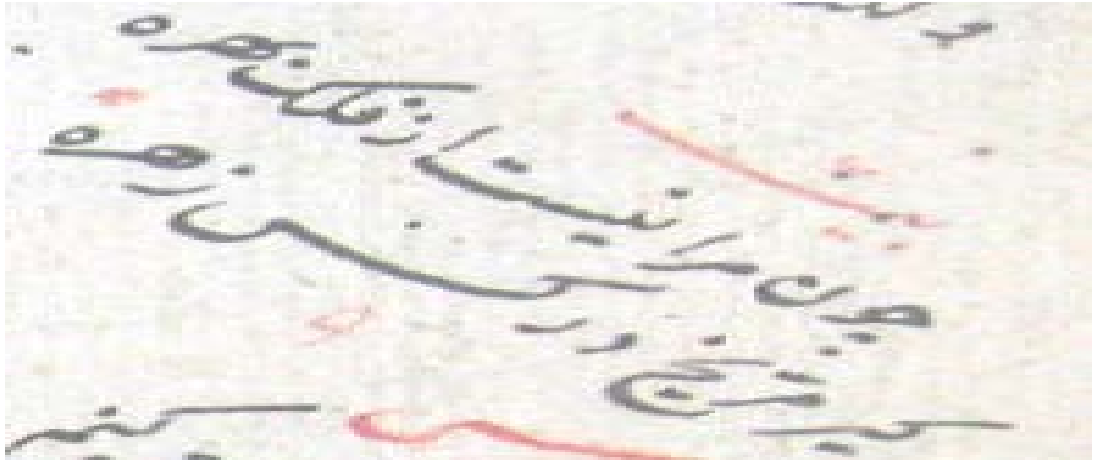
5a: Kasîde-i 'Aynî der-hakk-ı câhilân

طالب علم و ادب را نیست چابین الوام - ز آنکه اوقات صلوة نشان کف شد فی المنام
 پند را هر چند کوی رنگیر و فی القلوب - عالما ترا می فروشنند بگردیا کا لغلام
 جاهل دستار سازند همچو دستار عظام - فرق شکل از آنکه کوری میکند فوق البرم
 هر که بستاند بینی تو پندار عالمست - پند با جاهل مده کوشنود اعلی الحشام
 همچو نابینا بد ریای ضلالت زفته - رهبر راهت هدا با اینان صعب المرام
 هر که را وعظ و نصیحت میدهی کز حقیقت - مجلسش از درجهانمانند بصورت بالجمام
 دق و لوق را کوشش از راه حق پنهان - کفر گفتن آید از قبله مثل از طرام
 گفتن حق کس نکوید جز سخنهای غلیظ - جان دهند از بهر صد روی تند صد کلام

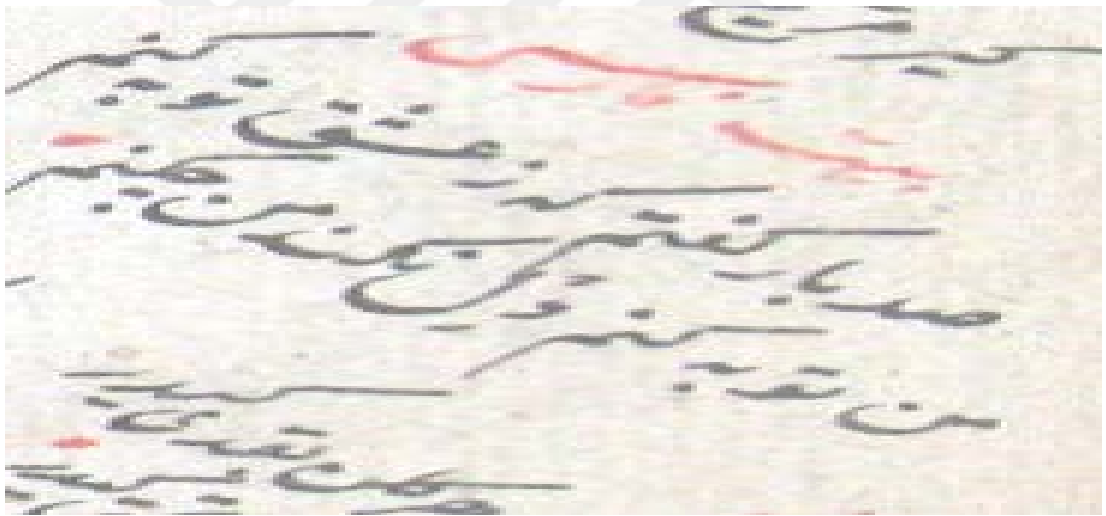
5 b

علم را بسیار و اندک کز نخونی پیش عالم - جمله یک دارد و چون دارد ما المرام
 دای آنرا که افتادند در دام جهل - کس ندارد دست ایشانز اگر تبالانام
 در میان ابلهان عارف نیز زدشته - بلجا اهل معارف را در دار السلام
 خالق ارض و سما را بجهت کردم زان سبب - کا و فتنه در قلب من خوف الغرام
 یا آئی روز محشر روی ما را کن سفید - کن میسر در زکھشتت بنده را اکیام

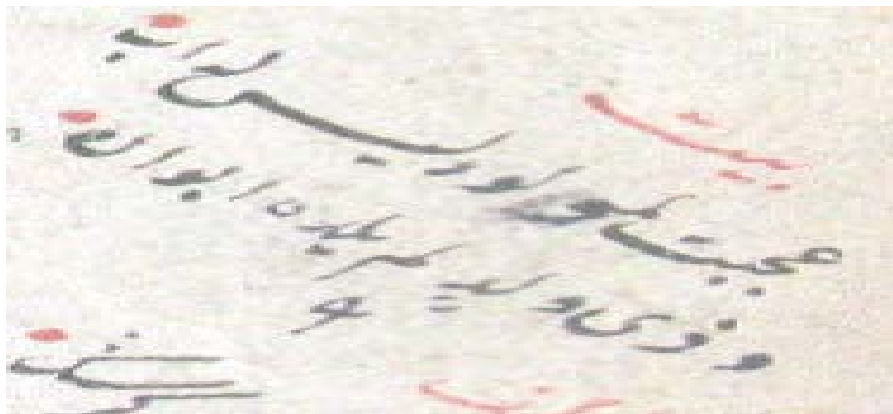
7b: Beyt

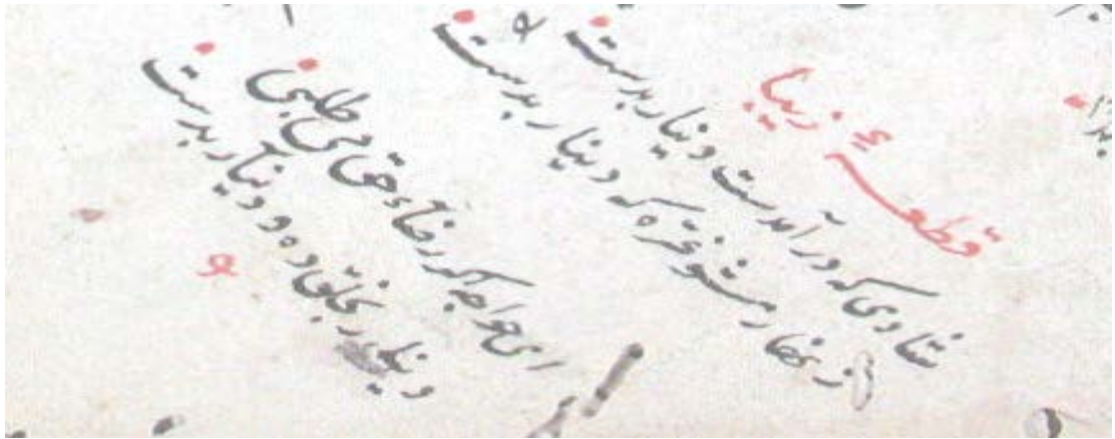
7b: Beyt-i Farisi

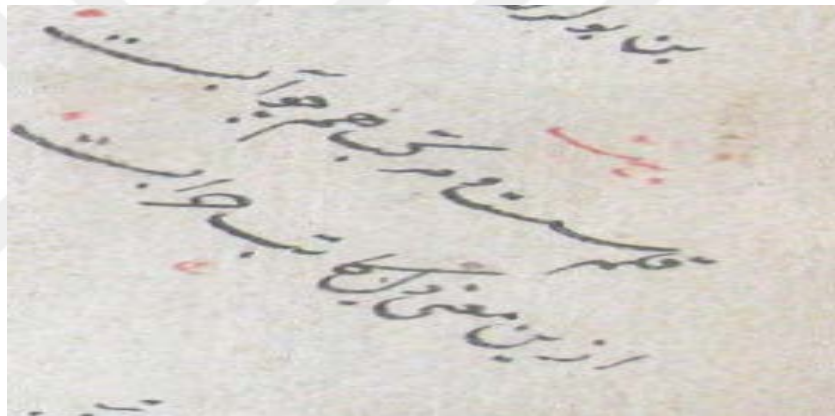
8a: Beyt

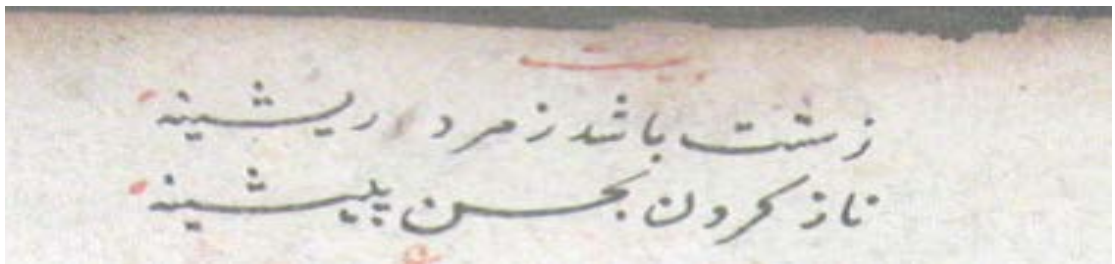
8a : Kıt'a-i zibā

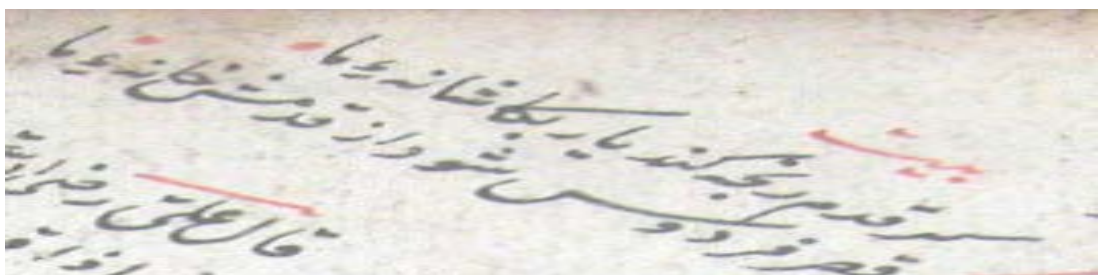
9b : Beyt

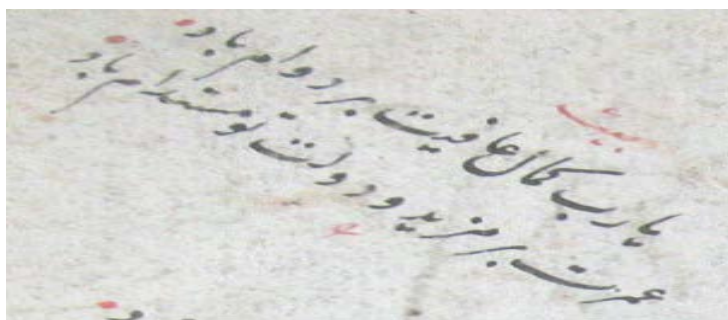
10 a: Beyt

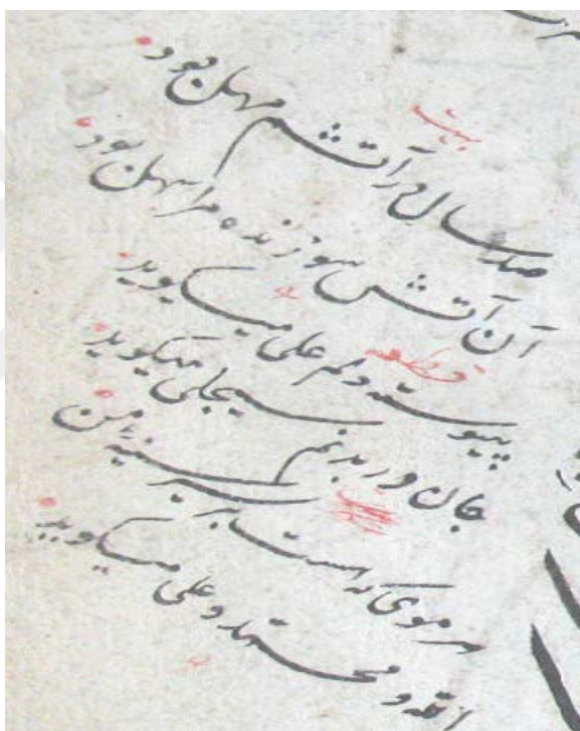
10 b : Beyt

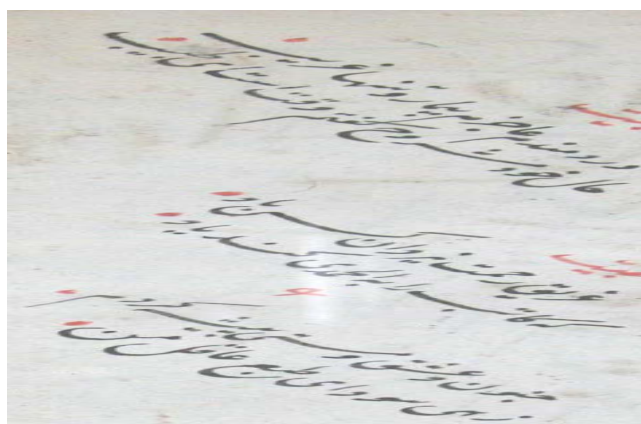
11 a : Beyt

11 a : Beyt – Kita

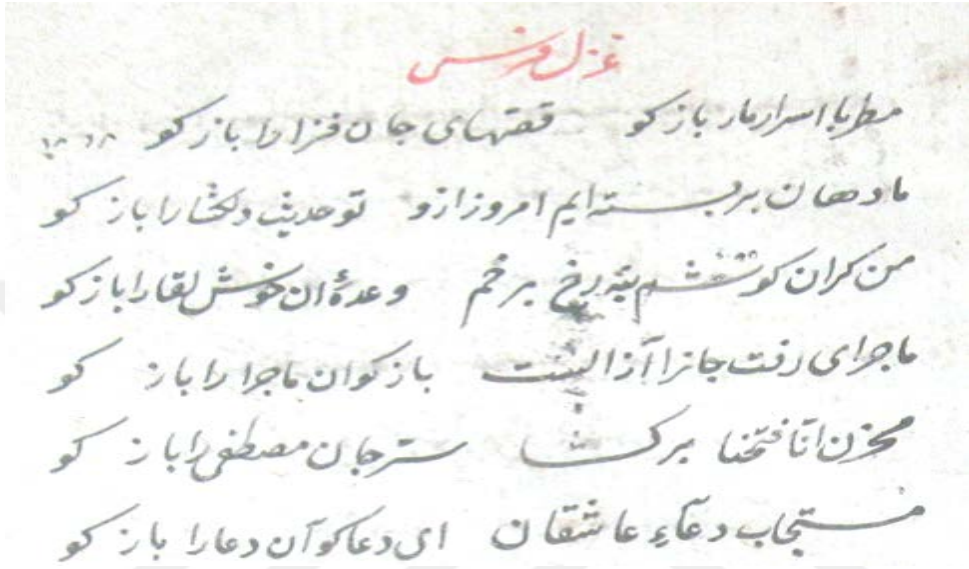
14 b: beyt

26a: Muḥyī-i Ḥalvetī eş-şehīr be-Ḳara Çelebi

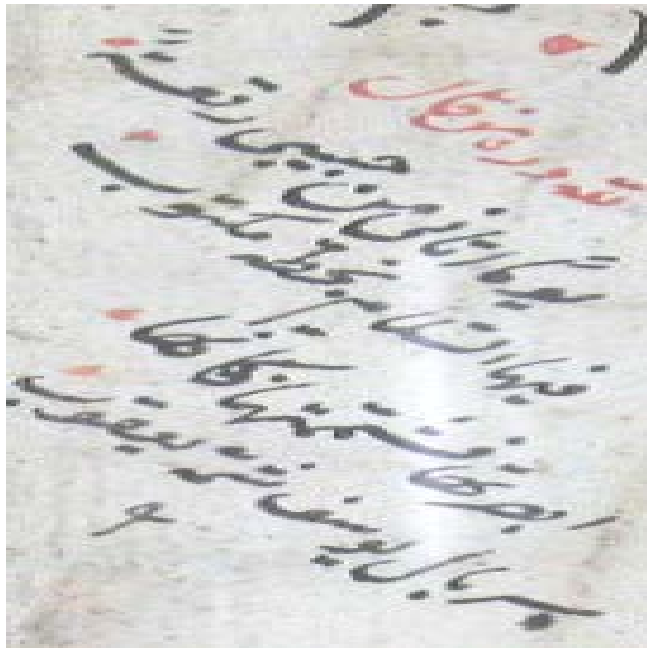

42 a: Ġazel-i Nergisī

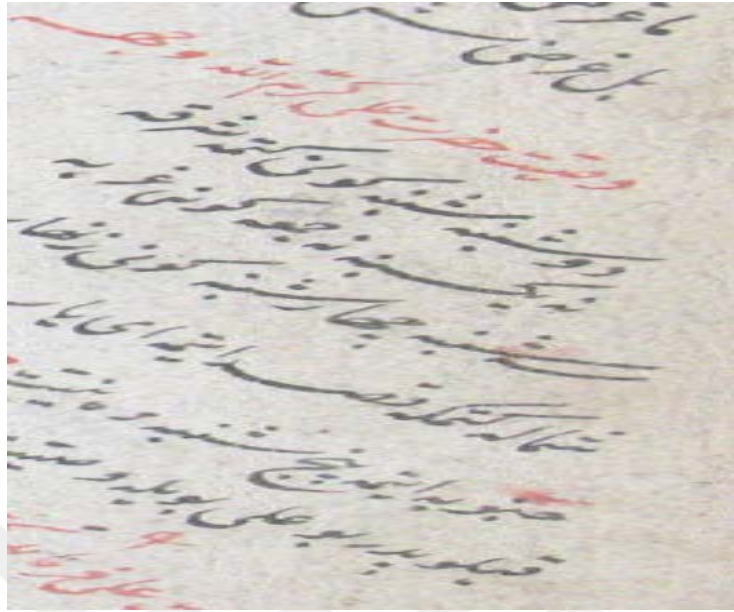

Arapça manzum

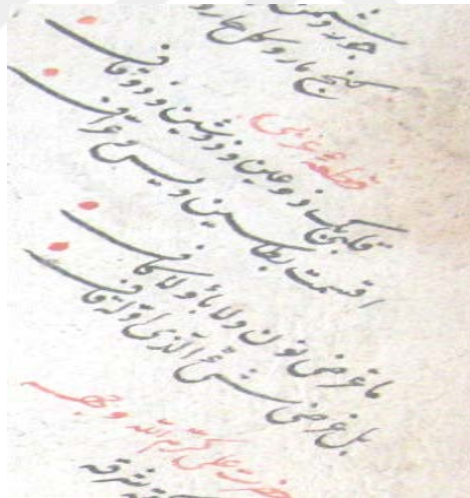
3 b:

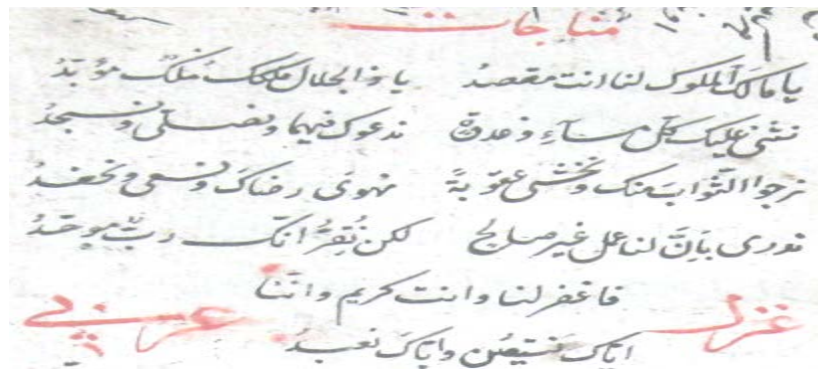
5 b:

5 b: *Ḳiṭ'a-i 'Arabī*

7 a :*Mūnacaat*

7a : Gazel-i 'Arabî

يا غزالا بين غزالان اليمن كنت عبدا لك من غير الثمن
يا صفة السن يا رطب البدن يا قريب العهد من شراب لبن
يا ضياء الشمس يا بدر الدجى يا سراج الليل يا دفع الحزن
يوسفى الوجه تركى القفا ديلتى الحيط روى الذقن
روحه روى روى مزرائى روى عاتى فى البدن
صح عند الكس اتى عاشق
غير ان لم يعرفوا شقى لمن
خدا عصا يا بن الجارث فان العصى فى العين رجل تارث
من جاوز الاربعين ولم يكل العصى فقد عصى

8 a: Ser-name

سرنامہ
الحمد لله الذى كثر غابا بعلم الفرائد
وشرقا شرف التذوق والقران
ونفوز ما بنور الصدوق والابان
لم خبوا ولا حلق الالاحسان
فما فى الالواح ما يكتبون
العلمانية ما يعرف
بجالتى

8 a:

سرنامہ محبوب
سلام علمى من غاب عنى جاله
وما غاب من عينى قلبى جاله
مترق عند الشمس صاله
مكتومى القلوب جاله
مرجوم من الله وصاله
معدوم فى الاشغال
مقبول بين الناس
ادام الله تعالى فى الدنيا بقاؤه

8 a: Kıt'a-i 'Arabi

ارسل النمل من جلوص واد. لينا نصف رجب جاد
قائلاً ذاك مستهين جحدي 7 والطرايا بقدر من بھدي
قطع عرني
نسيم القب يتبع سلا الیهم بفضلک وادفق بالمحبوب علیهم
وقل لهم انی وکنت غایباً فقلبی روخی حاضر الیهم
قطع عرني
رضینا قسمة الجبار فینا. لنا العلم ولا عداء مال
فان المال یفنی عن قریب. وان العلم باق لا یرال

11 a : Münacat-ı Hâzret-i 'Alî kerremallâhu vechehu

ما جاء بنصف رجب جاد
یا من لا یفقد عباده
ولا یفتره بحیثی
تقبل منی ما لا یفعل
واعف عني ما لا یفکر
لعلی ترم الله ورحمته
من عالمنا وامن بصدق الاعمال
لا خیر فی الصلوة غیر الکیا

Arapça Mensur

3a

قال الشيخ رحمه الله في شرحه من الاجاب
يكون في جنات عدن واما ارواح الانبياء
عليهم السلام يكون في جنات عدن واما
ارواح العلماء يكون في جنات الفردوس واما
السعداء معدنها في العلياء واما ارواح
الشرداء وهو من الطبايع صمد ليس
حيث تشاء مع ذوات الجنان بل انهم
متعلقين بين العرش والجنة واما ارواح المؤمنين
الذين متعلقون بالهواء لا في الارض ولا في السماء
اليوم القيمة واما ارواح الكفار فيكون
في قبورهم معدنين مع الاحياء والحي
يوم القيمة واما ارواح اولاد المؤمنين
يكون في الجبار وهو مسك عند الباب
لجنة واما ارواح الكافرين فيكون في
الستجرات يوم القيمة كما قال تعالى
لا ادرى في نعيم وان الفجار
حينهم يصلون فما يوم الذين يعذبون
يوم القيمة

7 a: Def'-i a'dā

ازالة علم كل آفة
كسوزن الجمع في حال الامانة

7 b:

قال النبي صلى الله عليه وسلم
اعمل لذيالك بقدر تقابك فيجاء
وإن فورك بقدر تقابك فيجاء
وقد تعال بقدر حاجتك اليك
ولئن بقدر صبرك عليهن
من الله
السلام
المنه

10a

سبعة جالذنا بامائة واحدة فيجب على الاقل القتل وعلى الثاني الترحيم وعلى الثالث الحد
وعلى الرابع نصف الحد وعلى الخامس التعذيب وعلى السادس التوبة وعلى السابع الاجابة
اما الذي يجي عليه القتل فهو كافرنا بامائة مسلمة واما الذي وجب عليه الرجوع فهو الحسن واما الذي
وجب عليه الحد فهو الحر واما الذي وجب عليه نصف الحد فهو العبد واما الذي وجب عليه التعزير فهو
الصبي واما الذي وجب عليه التوبة فهو الذي طهرت امرأته واما الذي لا يجي عليه شيء فهو المجنون
نقل المحيط

9a

الفوق بين غنى ولد من انه اذ انزل
 المال الذي فيه لم يطبق ان اذا اكل المال
 عاثر منه واذا اكل المال عاثر منه
 بعد ذلك ولو سوا ان كان المال عند اجدابه
 فيقولون ان يكون بيننا زواجا ان اذا انزلنا
 الفوق بين غنى ولد من انه اذ انزل
 المال الذي فيه لم يطبق ان اذا اكل المال
 عاثر منه واذا اكل المال عاثر منه
 بعد ذلك ولو سوا ان كان المال عند اجدابه
 فيقولون ان يكون بيننا زواجا ان اذا انزلنا
 الفوق بين غنى ولد من انه اذ انزل
 المال الذي فيه لم يطبق ان اذا اكل المال
 عاثر منه واذا اكل المال عاثر منه
 بعد ذلك ولو سوا ان كان المال عند اجدابه
 فيقولون ان يكون بيننا زواجا ان اذا انزلنا

10 a

تغذية وحب
 مثل
 بنو بكون ويومين اتمده حانت
 اولد ففك وجهي نزل الجولب
 بنو بكون ويومين اتمده حانت
 اولد ففك وجهي نزل الجولب
 بنو بكون ويومين اتمده حانت
 اولد ففك وجهي نزل الجولب
 بنو بكون ويومين اتمده حانت
 اولد ففك وجهي نزل الجولب
 بنو بكون ويومين اتمده حانت
 اولد ففك وجهي نزل الجولب

10 b

قال النبي صلى الله عليه وسلم
ان اخوف ما اخاف علي من عمل قوم لوط
من الاطراف بالشارفة

10 b

قال عليه الصلاة والسلام
ثلاثة يبغضهم الله بغير حجة
والبخيل والمتكبر

10 b

قال علي رضي الله عنه
انما قدرت على عدوك فاجعل العضم
من قال لا اله الا الله ومدتها اربعة الاف ذنب
من الكباير

10 b

جموح العين من قسوة القلب وقسوة الغايب من كثرة الذنوب وكثرة
الذنوب من كل الحرار وكل الحرار من نسيان الموت فمينا الموت
من طول الادمع طول الادمع من محبة الدنيا ومحبة الدنيا من كل
خطيئة: المسك حلال على كل حال يؤكل في الطعام
ويجلى في الادوية ولا يقاوم بل من المسك دم لانها من كانت
دما فقد تغيرت فصار طاهرة كرماد الغدرة مسك

10 b

خليل الذهب من ذهب نعمان • ما ذاك الا من نفس الرحمن
فان المصطفى قد قال فيه • سراج امتي بالامر والامان

11 b

مصطفى سراج امتي بالامر والامان
سراج امتي بالامر والامان
سراج امتي بالامر والامان

دلالة الحروف

قال النعمان بن عبد الله بن مالك
 سياتي زمان على امتي اراؤهم
 يكونون على اجور وعلماؤهم على
 الطمع وعلماؤهم على الربا ورجالهم على
 على اهل التباؤن وعلماؤهم على
 زيت اللذيا صدق رسول الله وملكه
 حاله في يوم
 من مسج ذكره على حايط او شجرة
 فكانت مسج على بيت الله سم

قال النعمان بن عبد الله بن مالك
 سياتي زمان على امتي اراؤهم
 يكونون على اجور وعلماؤهم على
 الطمع وعلماؤهم على الربا ورجالهم على
 على اهل التباؤن وعلماؤهم على
 زيت اللذيا صدق رسول الله وملكه
 حاله في يوم
 من مسج ذكره على حايط او شجرة
 فكانت مسج على بيت الله سم

قال النعمان بن عبد الله بن مالك
 سياتي زمان على امتي اراؤهم
 يكونون على اجور وعلماؤهم على
 الطمع وعلماؤهم على الربا ورجالهم على
 على اهل التباؤن وعلماؤهم على
 زيت اللذيا صدق رسول الله وملكه
 حاله في يوم
 من مسج ذكره على حايط او شجرة
 فكانت مسج على بيت الله سم

قال النعمان بن عبد الله بن مالك
 سياتي زمان على امتي اراؤهم
 يكونون على اجور وعلماؤهم على
 الطمع وعلماؤهم على الربا ورجالهم على
 على اهل التباؤن وعلماؤهم على
 زيت اللذيا صدق رسول الله وملكه
 حاله في يوم
 من مسج ذكره على حايط او شجرة
 فكانت مسج على بيت الله سم

13 b: Mes'ele

المنقبة بغير علم كحمار الطاهونة
يدور ولا يقطع المسافة
قال أبو داود
من كتبت آية الكرسي بزعفران سبع
مرات على راحة اليسرى بيده اليمنى
في كل ركعة لم ينسركم أبداً من المصاحف

14 b:

وارد
قال النسب بن عبد السلام
الوضوء صلاح للؤمن
مقدار

15 b

أمرتكم جيران بديكم
أمهت الريح من تلقاها ظميمة
فألعينيك أرقبت استفقوهم
مخرجت معاجري من مقلتيهم
وأوض البرق في الظلماء من أضيم
ومالعليل

نقل الطحاوي عن زياد بن أسلم قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم سألت ما
 غقيام الساعة فقال يا محمد بعد حجركم والف
 سنة وقع الفتنة بين الخلاوي وفي عشر الف
 لا يكون المحبة بين الخلاوي ورفع العلم بالعلم
 من العلماء ووقع العلماء في البغض والعداوة
 والفوق والفجور وفي عشر الف والف وقع
 الحرب والقتال وفي ثلثين الف يطرف السماء
 البرد والبيض ويرهلك النجم وينزل المطوفان
 ويجري البلدان وهذا القطر أربعين الف لا يط
 بالوقت وسادت النار في الأسواق
 كالبغل والحمأ وخرج محمد بن عبد الله الثوري وجري
 لهم شرقا وغربا وفي صين والف ثاغر الشمس
 ثلثة ايام وليلتها سنة ياب الزحمة فيادى
 المقادير من السماء بالفرع الأكبر في ملك الجن والآ
 ماشاء الله ونادت البهارت بهذه الصوتون و
 ستين والف وقع القرآن حرج ناجح وناجح
 ويشرب النيل ولا يبقى اثر لما حرج وأبت الأرض
 وفي سبعين والف وقع القرآن في السماء
 وخرج دجال ملعون ونزل عن م وقتل
 وحال الملعون وفي ثمانين والف تسالها ورأى
 ذلك يتهم مدة الاوم فاذا اواهم فاستعد
 القيامة صدق رسول الله
 حسابه

١٦
 روي عن ابى هريرة رضى الله عنه ان قال
 رسول الله صم اذا كان يوم القيمة يخرج
 من حفرة سمعته يقال حربس وهو عرق
 من عقارب النار واسه فوق عرش وفسه
 تحت الثرى وانف من الشرق الى الغرب بعين
 مرة فهو ينادى يا علي صوتي ابن حمزة نعر
 منامة محمد وامن تارك الصلوات واين
 التكوه واكل الزباد ايم شارب لحر و ايم
 الحمد وثوب في السجد لعناء نعت الرمان

بوکر و متقیین عمر میر مشفقین . عثمان شری یقین علی شکر سر
 وصف چهار بار کربین
 رضی الله تعالی عنہم اجمعین
 بوکر جا پست عمر و در واپست
 عثمان بان پست علی بد و پست
 بوکر زنجیل و عمر جو سیسپیل
 عثمان شراب پست علی عوض کو پست
 بوکر چون رفت و عمر شاه بال و
 عثمان مثال کرد علی سب احمد پست
 بوکر جوان کشتت عمر تخم عدل کشتت
 عثمان با حسیب و عمر میر با وفا . عثمان با حسیب و عمر شکر سر

قال النبي صلى الله عليه وسلم
من مات في طلب العلم فقد مات
شهيدا صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
تحصيل العلم لاجل التعليم افضل
من تحصيل العلم لاجل العلم صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
لو كان بينكم وبين العلم حجاب
من انتم زنا غمضوا حاله طريق العلم
طريق اجبت صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
عند الله عز وجل من الصلوة والقيام
والجهد يعني من اتواضل صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
لا آثم انما آثم من سماع الآثام
والاقامة ولم يخطر بباله
مرة صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
وافضل الخلق التواضع صدق رسول الله
والاقامة ولم يخطر بباله
مرة صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
وزن الجاهل نيران صدق رسول الله
نفسه فكيف يكون صادق الغير
صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
نفسه فكيف يكون صادق الغير
صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
على كل مسلم ومسلمة صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم العلم والمال يستران كل عيب الجاهل والفقير
 يكفان كل عيب قال النبي صلى الله عليه وسلم ان لكل شئ
 طريق وطريقا الجنة العلم قال النبي صلى الله عليه وسلم نوم العالم خير من
 عبادة الجاهل صدق رسول الله

يتمنى أي كور دو كى وقت بوند ذكر اولن ان اشبايه نظر اولنه

محرم صفر ربيع الأول ربيع الآخر

نظر على...
الكفر بنظر على
والفضة ينظر على الذبح
أو ينظر على يوم

بناذى الاول جمادى الآخر رجب شعبان

نظر على...
نظر على السماء
ونقرأ القرآن
ونقرأ فاتحة الكتاب
ونقرأ على الصدر
ونقرأ القرآن

رمضان شوال ذى القعدة ذى الحجة

نظر على...
نظر على الصدر
ونقرأ الموشح
ونقرأ على
نظر على

على يد ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم
 اللهم بوركنا فيك وبوركنا فيك
 يا حي يا قيوم يا ذا الجلال والإكرام
 اول زعمون وبلادن فراديه بسم الله الرحمن الرحيم
 او غز بورد عا و اوتيه بورد الله و بيا
 اللهم بوركنا فيك وبوركنا فيك
 هذا فتح انس

49 b

زحمته والملائكة من حيفت الدم. لا تقلنا بعصيات
ولا تهلنا بعداك وعافنا فدا ذلك. روزگار ه فرستو

49 b

اوقونه قن قن نيل الله بودعاء اوقيله. اللهم روحا ورحمة
ولا تجعلها رجاءنا برحمتك يا ارحم الراحمين. سفره كندو

49 b

برحمتك يا ارحم الراحمين. وصلى الله على سيدنا محمد وآله
وصحبه اجمعين الطاهرين.
روى عن النبي صلى الله عليه وسلم قراءة هذا الدعاء مرة رفع الله عنه عذاب القبر
اربعة سنين ومرة مرتين رفع الله عنه عذاب القبر ثمانين سنة
ومرة اوثنت مرات رفع الله عنه عذاب القبر من زمان آدم الى
يوم الحشر اللهم ثبت علينا قبل الموت وارحمتنا
عند الموت وما تعد بنا بعد الموت هون علينا
سائر الموت يا سميع الصوت

اَحْفَظْنَا مِنَ الْاَفَاتِ وَالْاَهَاتِ وَالْعُقُوبَاتِ بِرَحْمَتِكَ
 يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ••• نقل من الميسر وشمس لامية الحسن
 قال النبي صلى الله عليه وسلم ترك الصلوة بداهة عند لا ينظر وجهه ولا
 تجلس معه ولا تاتي معه الطريق ولا تدخل في بيته ولا تأكل الطعام
 معه لانه يستوق القلب ••• من ترك لا تقرب لانه يفرد مسيئتين ••• ترك
 الصلوة اذا تكلم فلا تصدق ولا تقبلوا شهادته فاذا اطلب امره
 فلا تزوجه وان مرض فلا تعود ومن مات فلا تحضر على جنازته
 ولا تصلي عليه ولا تأتبه فانه منافق في الشهادة والاجبار والزبور
 والفرقان ••• صدق رسول الله وصدق جيبه
 قال النبي صلى الله عليه وسلم اذا كان آخر الزمان يرفع الله تعالى هذه الامنة
 اربعة اشياء ••• الهمم الرمة ••• والثاني البكة من الرزق ••• والثالث
 الحياء من النساء ••• والرابع العدل من الامراء ••• صدق رسول الله
 قال النبي صلى الله عليه وسلم اربع حصال تزيد العمر اكل التفاح في الاثمار
 والتزويج في الابكار والغسل في البجار والنوم على اليسار ••• صدق رسول الله

50 b

مسئله بخوندن ذکر الله من الشیخ والتسبیح و غیرها فی حال الحجاب
الایمانه لا یجوز تلاوة القرآن للحین بعد المصباح

50 b

کُلُّ شَیْءٍ • حضرت رسول الله صلی الله علیه و آله در شمار او زرینه پوری
وقت نزول دعاء او قدری • اللَّهُمَّ مَنْزِلَ الْكِتَابِ وَمَجْرَى
السَّابِ وَهَادِمَ الْأَخْبَابِ هُزْمَةٌ وَأَرْضُ نَاعِلِكُمْ

50 b

ایده بسم الله مجربها و مرسیها ان ربي لغفور رحيم
وما قدر و الله هو قدير و الارض جميعا قبضته يوم
القيامة و السموات مطويات بيمينه سبحانه و تعالی

50 b

عَمَّا يَشْرِكُونَ • تجزیه منزهه قوسه بود دعاء اوقیه اعوذ بكلمات الله
التامة كلها من شر ما خلق • تجزیه کجا اولوب خوف
ایلسه بود دعاء اوقیه • يَا اَرْضُ رَبِّي وَرَبِّكَ اللهُ اعُوذُ
بِالله من شرك و شر ما فیک و شر ما خلق و شر ما

51a

يَدُكَ بِكَ أَعُوذُ بِاللهِ مِنْ اسِدِّ وَأَسْعَدِ وَمِنْ الْحَيْبَةِ وَالْعُقْرِبِ
وَمِنْ سَائِرِ الْبَلَدِ وَالْوَالِدِ وَمَا وُلِدَ.

51 a

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالْأَحْوَلِ وَالْأَتَقَّةِ الْإِلَهِي الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ عِنْدَ الظُّلَمِ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ

51 a

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالْأَحْوَلِ وَالْأَتَقَّةِ الْإِلَهِي الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
يَقْرَأُ هَذَا الدُّعَاءَ عِنْدَ الظُّلَمِ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ
الظَّالِمِ أَهْلِهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَبِتَاءً وَلَا
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ. يَقْرَأُ عِنْدَ الْخُصُوفِ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ
هَذَا دُعَاءُ أَحْمَدَ بْنِ

اللَّهُمَّ مَا عَمِلْتُ فِي هَذِهِ السَّنَةِ مِمَّا نَهَيْتَنِي عَنْهُ وَلَمْ تَرْضَهُ
وَنَسِيتَهُ وَلَمْ تَنْسَهُ وَحَمَلْتُ عَنِّي بَعْدَ قُدْرَتِكَ عَلَى
عُقُوبَتِي وَدَعَوْتَنِي إِلَى التَّوْبَةِ بَعْدَ جُرْأَتِي فِي مَعْصِيَتِكَ

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِنْهَا فَأَغْفِرْ لِي وَمَا عَمِلْتُ
 فِي هَذِهِ السَّنَةِ تَمَارَضَيْتُ وَوَعَدْتَنِي عَلَيْكَ التَّوَابَ
 اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ مِنِّي وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي مِنْكَ يَا كَرِيمُ

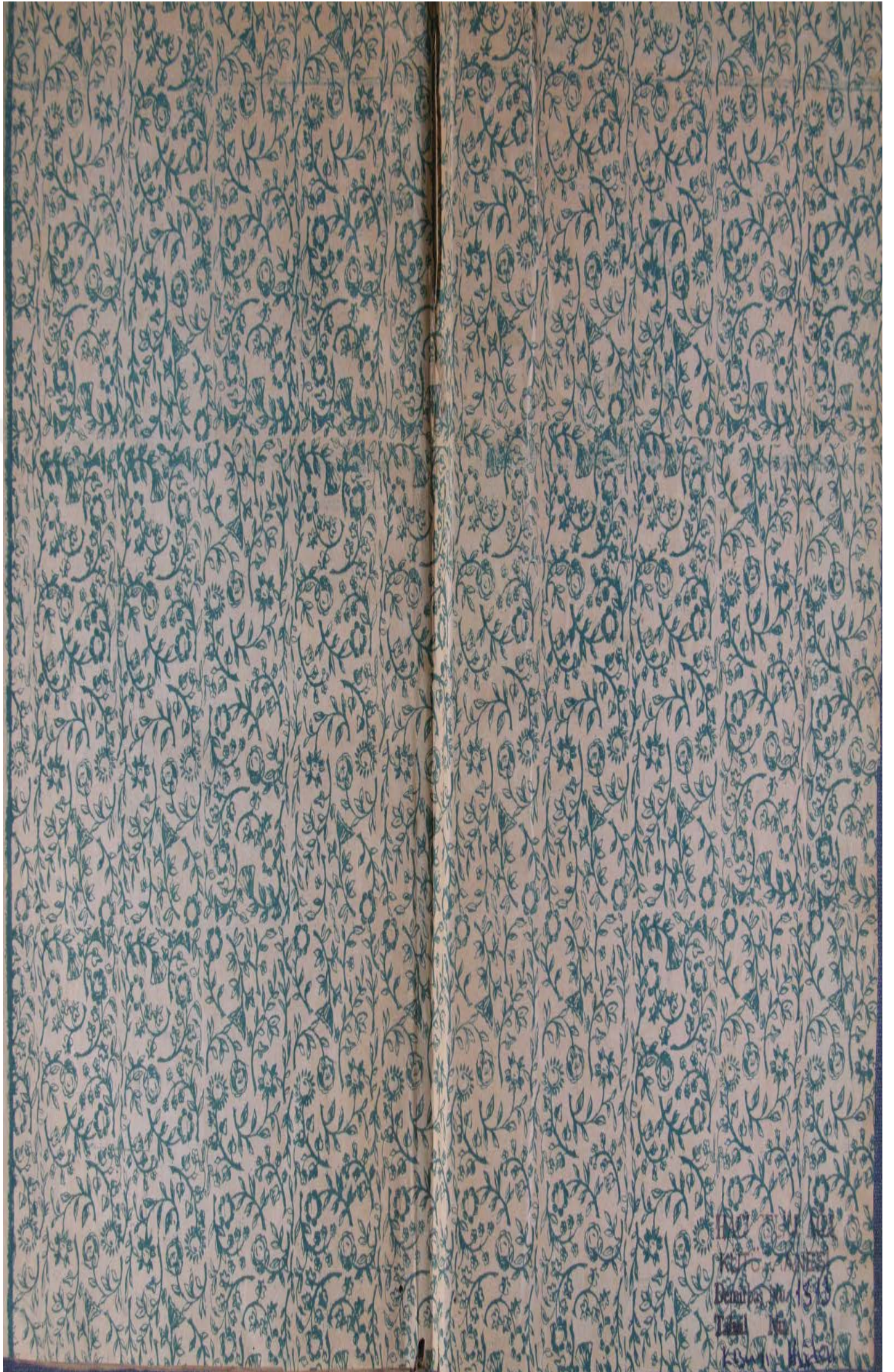
هذا دعاء أول سنة

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَبَدِيُّ الْقَدِيمُ وَهَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ مِنَ الشَّيْطَانِ
 وَأَوْلِيَّائِهِ وَالْعَوْنَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ بِالسُّوءِ
 وَالْإِعْتِنَاءَ بِمَا يَقْرُبُنِي إِلَيْكَ زُلْفَى يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

Ekler-2- : Tıpkıbasım

هر از آن شکر منقح حقه اویار / قبل از آن که بری بود بنده انکار سیم
 براندی هفتاد غنفل عشقی / عطا قادی سکا اول فر دستار
 یوزوکی دین احمد دین جود / اولو سوز دینار برود بر مدار
 یوزوی پیروی شرعی اول / آنوقت الیحد جانان ایلد افراس
 رسوای معجزات کلام م / نه معجز کوسفر اولد تاج ابراس
 مکر بر کور رسول فر عالم / کلور مسیحه او نور مسدی انا براس
 صحابه زاده اولم جلد حاضر / رسول الله فرشی وصف دیدن اس
 که گاه کلادی مسیحه فرسند / ابولحسن البقی ان کبر و مکان
 دیدیم ای رسول حقونیم / قبل جانبد کم و ترک زنا س
 مسلمان اولام ای سید فتنه / که از حق الهم مدخ کفار
 و طایفه بر مردم و ارفیالت / بودیم بر کف معجز کوستری بار
 رسول الله در نوب بوج ایلد / مراد ک هر ندر اینه ایلد اظها س
 در نوب بوج ایلد و با غم / صفت کیم استند بر دیده دشوار
 بنم با غم ایچیزه بر اولو / جیفور شویله بانوردی کون سا س
 کلا اولد کاش ایچیزه بر اولو / جیفه بوج کور بولاهل مزار
 کاش لعل خدیسی بانور اجم / ایکی کوز لری اولد از شهوا س

اولد اولد فوشک کوسه کوشدن / فاندلریک بر جده اولد انا بر
 اولد کافور غنبدن بر ایاغی / سر اسر بر ایاغی مسک نانا بر
 اگر بوشک حقل ایلر بسک / مسلمان اولو ایلیم فراس
 سر اسر کلادی بونوظی سرور / یوزوکی دوزدی خندت کلک فراس
 مناجان ایلدی اولد سالی دین / دیدیم با کیم می غنا س
 سنو ک فائنده اسان جمله شکر / بگای حق یواشی اینده دشوار
 حق اولدم جیر ایلد امر ایلدی / جیومه سلام ایلد یوزوی وار
 نه حاجت دیر سدا و احبیم / قول اندم اگر اسر سدر یار
 بوخبرنده دور در کس سید / که اولدم ایردی کلدی پیک جیار
 دیدیم ای رسول صبر کونین / سنی مظلومین تاج ابراس
 نخور خاکین اولو سیمان با حق / سلام ایدی سکا اولد و سکا بر
 دیدی دیناده فی عقیده اولو / مرادم حاصل اندم هر نکره وار
 هانراشیدیکر سید بونوظی / سجوده کلدی قلادی شکر و سکره
 واروب ماغینه ابو جهل محمد / کجی دروب اولد کاشن بانوردی کون
 الاحادی دعا قلادی روی ک / مرادم حاصل ایلد نامه شوا س
 عقده امر ایلد اولد کلا بر کوز / ایکی شاق اولدین فوشک جفادی انا بر
 فصیح وار ایلد خوش نظم کلدی / شهادت عرض ایلدین قلادی شوا س

کلامی که در این کتاب است از کلامی است که در این کتاب است

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 فالحمد لله الذي جعل
 في كتابه الحكيم
 آيات كثيرة
 منها ما هو
 من قبيل
 قوله تعالى
 والحمد لله رب العالمين
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 وآله الطيبين
 الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بلغنا
 من فضل الله
 ما لا يحصى
 ولا يعد
 ولا يدرى
 عين ولا قلب
 ولا يحيط به
 العقل واللب
 ولا يدركه
 الحواس الخمس
 ولا ينفذها
 القوى الحسية
 ولا يعمقها
 الخيال والتميز
 ولا يبينها
 المنطق والبرهان
 ولا يثبتها
 التجربة والبرهان
 ولا يدرجها
 في القواعد والقياس
 ولا يصفها
 بالصفات والصفات
 ولا يحددها
 بالحدود والحدود
 ولا يقيسها
 بالقياس والقياس
 ولا يدرجها
 في القواعد والقياس
 ولا يصفها
 بالصفات والصفات
 ولا يحددها
 بالحدود والحدود
 ولا يقيسها
 بالقياس والقياس

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 فالحمد لله الذي جعل
 في كتابه الحكيم
 آيات كثيرة
 منها ما هو
 من قبيل
 قوله تعالى
 والحمد لله رب العالمين
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 وآله الطيبين
 الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بلغنا
 من فضل الله
 ما لا يحصى
 ولا يعد
 ولا يدرى
 عين ولا قلب
 ولا يحيط به
 العقل واللب
 ولا يدركه
 الحواس الخمس
 ولا ينفذها
 القوى الحسية
 ولا يعمقها
 الخيال والتميز
 ولا يبينها
 المنطق والبرهان
 ولا يثبتها
 التجربة والبرهان
 ولا يدرجها
 في القواعد والقياس
 ولا يصفها
 بالصفات والصفات
 ولا يحددها
 بالحدود والحدود
 ولا يقيسها
 بالقياس والقياس

الحمد لله رب العالمين

الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 فالحمد لله الذي جعل
 في كتابه الحكيم
 آيات كثيرة
 منها ما هو
 من قبيل
 قوله تعالى
 والحمد لله رب العالمين
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 وآله الطيبين
 الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بلغنا
 من فضل الله
 ما لا يحصى
 ولا يعد
 ولا يدرى
 عين ولا قلب
 ولا يحيط به
 العقل واللب
 ولا يدركه
 الحواس الخمس
 ولا ينفذها
 القوى الحسية
 ولا يعمقها
 الخيال والتميز
 ولا يبينها
 المنطق والبرهان
 ولا يثبتها
 التجربة والبرهان
 ولا يدرجها
 في القواعد والقياس
 ولا يصفها
 بالصفات والصفات
 ولا يحددها
 بالحدود والحدود
 ولا يقيسها
 بالقياس والقياس

قال الشيخ محمد باقر
 الكاشغري
 في شرحه
 على قوله
 والحمد لله رب العالمين
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 وآله الطيبين
 الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بلغنا
 من فضل الله
 ما لا يحصى
 ولا يعد
 ولا يدرى
 عين ولا قلب
 ولا يحيط به
 العقل واللب
 ولا يدركه
 الحواس الخمس
 ولا ينفذها
 القوى الحسية
 ولا يعمقها
 الخيال والتميز
 ولا يبينها
 المنطق والبرهان
 ولا يثبتها
 التجربة والبرهان
 ولا يدرجها
 في القواعد والقياس
 ولا يصفها
 بالصفات والصفات
 ولا يحددها
 بالحدود والحدود
 ولا يقيسها
 بالقياس والقياس

الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 فالحمد لله الذي جعل
 في كتابه الحكيم
 آيات كثيرة
 منها ما هو
 من قبيل
 قوله تعالى
 والحمد لله رب العالمين
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 وآله الطيبين
 الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بلغنا
 من فضل الله
 ما لا يحصى
 ولا يعد
 ولا يدرى
 عين ولا قلب
 ولا يحيط به
 العقل واللب
 ولا يدركه
 الحواس الخمس
 ولا ينفذها
 القوى الحسية
 ولا يعمقها
 الخيال والتميز
 ولا يبينها
 المنطق والبرهان
 ولا يثبتها
 التجربة والبرهان
 ولا يدرجها
 في القواعد والقياس
 ولا يصفها
 بالصفات والصفات
 ولا يحددها
 بالحدود والحدود
 ولا يقيسها
 بالقياس والقياس

فصل هفتم

زاهد را در باره عاشق المشرک نور تکلمه و نهایت عشق المشرک در نور
زاهد جوین و لامع می خوانند شاه عشق خسته سادق المشرک نور
معنی عشق که حکمندی نامیده بود در عشق او قومه حازق المشرک
خانها بحث کرده های موی که بگوید خالق ارض و سما و قیامت و انوار نور
معنی دل سوخته بوزیر و عطا کنیز و فر
بجز از دل سوخته و امید و امید او المشرک نور

قصه عینی در عجبها

طالب علم و ادب را بنام طین علوم زانکه اوقات صلوة شان نصف فی المنام
بند بر چند کوی در کیم در طوبی عالما زانی فرسند هر دما کا انعام
جمله دستار سازند بجز ستار انعام فرق شکل از کور کینند فوق البرام
هر که بستاند بی تو بند را عالت بند با جاهل مد کوشند اعلی الشام
بچه نایب در بان عالت زنده حره راه آبا بیان صعب المرام
هر که را حفظ او نیست میدی در کمال جیستش از جهلانه بصیرت الجمام
درون کون را کون را در از حق بجا کون کفن آید بقلعه مثل الطرام
کفن حق کس کوید هر سخن غلط جان رهنده زهر صد رو کسند صد کلام

از آنکه زانکه است و از آنکه است و از آنکه است
و از آنکه است و از آنکه است و از آنکه است
اولی که بکشد است از اولی که بکشد است
منه طولن کس کس منی در شخص المشرک
استله بودی بولن دوست از کس باری المشرک
استله بودی ایرن منزله مت اهل قدی اب و کله
سخن است کوزی نایب حواجه سر رایه لطف و وفا
سره همرا از نیکوچون امتن
صدی افکار کسند عین

شاهان در کس بولن پیش در دو غم شاه و کله پیش
هری باز لیس بیا و لا کورس در کورس کورس
در دو حجتن آبی لایمان بش خیرین روزی بکستان
که بوق بزرده نشانی طویل در حجاب غنچه بولا و در سبیل
بر کله کله بی نماید رسنگ
غادر کس درم و جانید رسنگ

حضرت علی علیه السلام
و کس بعد از طعام و در وقت
و کس بعد از طعام و در وقت
و کس بعد از طعام و در وقت

علم را بسیار دانند که بخونی پیش عالم
وای آنکه آنکه افتادند در درجه اول
در میان اهل عارف نیز در گذشته
خالق ازین صراط که در آن کسب
با آن روز مختصری را آن کسبند
کیست در هفت بند را آن کسبند

همین بی آن عالم که در وی زاری کند

غزل
دیدم خنجر زین آثر خود بر بار عالم
عین

چون در آن عالم که در وی زاری کند
یون بر سر عین تو بر سر من
بسی از آن کسان که در وی زاری کند
مهر آن است که در وی زاری کند
قد بر اسرار ما داد عین با کما

اوهوا عن الاحتیاج فارقه استباننا

غزل
کیت کتبان و انوع عین
عین خود را از عین خود
عین خود را از عین خود
عین خود را از عین خود

غزل

کل کرم تری که در آن کسبند
لم انشأ فی بناؤنا غمنا لا یزید
روی بی که در آن کسبند
ان ان موصوفه عزرت ذی القربى
ماضی جان باز میاید که در عین است

غزل
عین جان تو تر رسد از انشا عین
عین

حمدت که در آن کسبند
دهر فایده و دل در آن کسبند
مکمل عین کسبند
وارا هم بر نهانند که در آن کسبند
وادی میگردند در آن کسبند
نه غم با که در آن کسبند
کور خور کن در آن کسبند

عینا که در آن کسبند

خداوند را که در تمام
نیکیها

قصه لطیفه

اردی الموت بنامه دم عیس کی و بر دی انفا سبیده نه نشوفا
بر ووشن کی من تا انوقت جادو بود ایشک آنری می آتی خدا
روح بر کسک ریحک تا آنکه آید و باقی بودی با صبا
خند و دود بر بر کسین زلفی مار صا که روز خوب طوری صفا
صفا از بعدی بر بچکر دوشی روی صحر که در قلع فرج چشمه چلا
جنگ صحری نو کسین کادی صحنه دو تله در طری مگر قلدی صلا
لطفه قری بنام هزار ازاده آنری شکر حسن زمین نیشا
صدا که ز شقی صحنه ظلم مایل بر زده بچه جوس الم اختیاری بخون لیم جان جنرا
کلدی چون وقت صفا طری کورم یار لعل بیلدوش ایام جانینفا
جای بر و بصل صفا به خورای بر مده بر ایشک آنکه غمایدی
زوق طری بر کسین بوی صحر و انا که کل قلع تبدیل هوا
نوجار وقت کن نازک و صفا هادی بچه کراول کا صفا اولدی صا
غفلت با می صحر کور کج بزه کور بنامانی بجه حقی قلدی ادا
ذکر توحید خدا بیوسن جوس طوس حضرتناش ایله ایله جلد صا
غانا آدم بر سیلور ایشو که شقی غافل اولم کن و عمر کی غرضه صا

قال القبول من الله عليه
و انما هو كذا
وقد قال الله عز وجل
و انما هو كذا

چون مرگت از تنگ همه
بگریم در درین راه

بوجان بچه در صحنه
بوجان بچه در صحنه

کشتک

عقل

انجام دل خود می معذور و کف
دخترت مندی شوق زوار در کف
کله کی نیشندی نه زوار در کف
بو کسک آنکه کدی برت در کف

کشتک کوزه سنده وار که تا نای بر
غفلت لیل ایله طری بجه صفا
عشرت اولی صفا و طری بجه
بزه می بر کسین کل کی محبوب لقا
خا جهر اولی لیل زار ایشک
قلب بچه و کسک ریحک تا آنکه
دکلیوب لیل کل نوزده عالم ایه کور
چون بوس کسک ریحک ایلور صحر کفنا
نقد عری صانوب بر کسک ریحک ایلور
مال ایشک ایلور ایه کور کسک ریحک
مت الله که کسک ریحک ایلور
لطفه ران خدا تو کسک ریحک ایلور
کوز لقد رنی کسک ریحک ایلور
صا تو بچه کور کسک ریحک ایلور
عاقل اولانرا نصیحت بوده نیشی
کشتک صفا صحت بچه کور کسک ریحک

باقی بار الله صحت ایون عاظر
بکسین با وایه کی ایله صحر دعا
کون کی بدم بجه ای صحر
اشتم بشته اشخار
بخت و جور و کسک ریحک
انتظر بینه نظر انتظر
هر بجا دو ز من بینه صحر
اضطر بضر را اضطر
حمدت و صلوات بکشوز
انت در بقدر اقتدار
ایلدی کور کسک ریحک
اصبر بختبر اصبر

کسک ریحک

عقل
انجام دل خود می معذور و کف
دخترت مندی شوق زوار در کف
کله کی نیشندی نه زوار در کف
بو کسک آنکه کدی برت در کف

کشتک کوزه سنده وار که تا نای بر
غفلت لیل ایله طری بجه صفا
عشرت اولی صفا و طری بجه
بزه می بر کسین کل کی محبوب لقا
خا جهر اولی لیل زار ایشک
قلب بچه و کسک ریحک تا آنکه
دکلیوب لیل کل نوزده عالم ایه کور
چون بوس کسک ریحک ایلور صحر کفنا
نقد عری صانوب بر کسک ریحک ایلور
مال ایشک ایلور ایه کور کسک ریحک
مت الله که کسک ریحک ایلور
لطفه ران خدا تو کسک ریحک ایلور
کوز لقد رنی کسک ریحک ایلور
صا تو بچه کور کسک ریحک ایلور
عاقل اولانرا نصیحت بوده نیشی
کشتک صفا صحت بچه کور کسک ریحک

باقی بار الله صحت ایون عاظر
بکسین با وایه کی ایله صحر دعا
کون کی بدم بجه ای صحر
اشتم بشته اشخار
بخت و جور و کسک ریحک
انتظر بینه نظر انتظر
هر بجا دو ز من بینه صحر
اضطر بضر را اضطر
حمدت و صلوات بکشوز
انت در بقدر اقتدار
ایلدی کور کسک ریحک
اصبر بختبر اصبر

کسک ریحک

الحكمة التي تترتب على العلم والبرهان
وغيرها من صفات النفس والروح
على جبر أو اجتهاد أو اجتناب
فإنها لا يمكن أن تكون كجبر أو اجتناب
العلمانية ما يوافق
جهاشي

المثوب كجبر أو اجتناب
عاقلة ركون كجبر أو اجتناب
اللاذكي برهنيته كجبر أو اجتناب
جور كجبر أو اجتناب
جور كجبر أو اجتناب
فقط عجز
اصغر كجبر أو اجتناب

اسل التل من علوم ودار
قالا ذكركم من جهدي
فقط عجز
سليم بلغ سلاهم
وقلم لم اتى وكنت غائبا
فقط عجز

رضينا قية الجبار فمينا
فان المال يفتن من قية
فقط عجز
رضينا قية الجبار فمينا
فان المال يفتن من قية
فقط عجز

الفرق بين عذري ودراسة الآتي
المال الذي يبرهنيته ان اجتهاد
بعضه ذلك ما هو ان كان المال
بعضه ذلك ما هو ان كان المال

الشاذا ما في كلام العرب كجبر
لكن كجبر خلاف القياس
الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر

الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر

الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر
الاشارة الى ان العلم كجبر

قال النبي صلى الله عليه وسلم
ان خوف ما اطاق علي بن ابي طالب
من الله وبقائه في الدنيا
فقره في ذلك
قال لا اله الا الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

قال علي بن ابي طالب
ان الله خلقني
من نور
فقال لا اله الا الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

ويعلم في الادوية
والايقان من المسك
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

رسول الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

قال علي بن ابي طالب
ان الله خلقني
من نور
فقال لا اله الا الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

لا اله الا الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

قال علي بن ابي طالب
ان الله خلقني
من نور
فقال لا اله الا الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

قال علي بن ابي طالب
ان الله خلقني
من نور
فقال لا اله الا الله
وما شهدته الا في الدنيا
من الكبار

قال الله
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش
والعرش والعرش

ومن يفتخر
بما يفتخر
بما يفتخر

سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش
والعرش والعرش

قال النبي صلى الله عليه وسلم
سبحان ما في السما
والارض والعرش
والعرش والعرش

وَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
قَالُوا لَنْ نَبْرُدَّ إِلَيْكَ يَا رَبُّ
قَالَ فَأَخَذُوا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا
فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لِمَ
جَاءَنَا الرَّجْفُ قَالَ لَأُعَذِّبَنَّهُمْ
بِمَقَالِفٍ لِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

قال النضج في قوله
يكون على الجور وعلموا أنهم على
الطبع وعلمهم على الرأى وبما لهم
زيت الدنيا مدن رسول الله عليه
صلى الله عليه وسلم
قال النضج يوم
من مع زكوة على طراد خوة
فكان مع عابيت الله

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

قوله وقد أخذ الله ميثاق بني إسرائيل
قوله لئن لم نضع لك آيات
قوله لئن لم نضع لك آيات
قوله لئن لم نضع لك آيات
قوله لئن لم نضع لك آيات

قوله وقد أخذ الله ميثاق بني إسرائيل
قوله لئن لم نضع لك آيات
قوله لئن لم نضع لك آيات
قوله لئن لم نضع لك آيات

وَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
قَالُوا لَنْ نَبْرُدَّ إِلَيْكَ يَا رَبُّ
قَالَ فَأَخَذُوا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا
فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لِمَ
جَاءَنَا الرَّجْفُ قَالَ لَأُعَذِّبَنَّهُمْ
بِمَقَالِفٍ لِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

دين الله
دين السلام وميثاقه
ميثاقه على بني إسرائيل
ميثاقه على بني إسرائيل
ميثاقه على بني إسرائيل
ميثاقه على بني إسرائيل

الاعجاب رفع القلب
من امور الدنيا
من امور الدنيا
من امور الدنيا

المعقب لعلم كبار الطاهرين
يدور ولا يقطع المسافة
قال الامام

قال ابن عباس
من كتب آية الكرسي
مترات على راحته اليسرى
في كل ذلك لم يمسها
لم ينسها

دوق قضاوتی یونان فراتر از حد
 میان یونان و روم و در آن زمان
 ابرو باریک و در آن زمان
 دار در روم و انا قاضی
 قال النسب بن علی بن ابراهیم
 الوضوء صلح التوسن
 دوق قضاوتی یونان فراتر از حد
 میان یونان و روم و در آن زمان
 ابرو باریک و در آن زمان
 دار در روم و انا قاضی
 قال النسب بن علی بن ابراهیم
 الوضوء صلح التوسن
 دوق قضاوتی یونان فراتر از حد
 میان یونان و روم و در آن زمان
 ابرو باریک و در آن زمان
 دار در روم و انا قاضی
 قال النسب بن علی بن ابراهیم
 الوضوء صلح التوسن

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي
 اَمَّا وَرَدَ فِيهِ
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي
 اَمَّا وَرَدَ فِيهِ

دوق قضاوتی یونان فراتر از حد
 میان یونان و روم و در آن زمان
 ابرو باریک و در آن زمان
 دار در روم و انا قاضی
 قال النسب بن علی بن ابراهیم
 الوضوء صلح التوسن
 دوق قضاوتی یونان فراتر از حد
 میان یونان و روم و در آن زمان
 ابرو باریک و در آن زمان
 دار در روم و انا قاضی
 قال النسب بن علی بن ابراهیم
 الوضوء صلح التوسن

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي
 اَمَّا وَرَدَ فِيهِ
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي
 اَمَّا وَرَدَ فِيهِ

دوق قضاوتی یونان فراتر از حد
 میان یونان و روم و در آن زمان
 ابرو باریک و در آن زمان
 دار در روم و انا قاضی
 قال النسب بن علی بن ابراهیم
 الوضوء صلح التوسن

بهر شاه لوند بماند یازدی بکون رود کن
 در دین آفرینم سودا ده زیب باشم
 کج با کس و عاقل عاشق دومی اردن
 هر که می بخندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند

بهر شاه لوند بماند یازدی بکون رود کن
 در دین آفرینم سودا ده زیب باشم
 کج با کس و عاقل عاشق دومی اردن
 هر که می بخندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند

بهر شاه لوند بماند یازدی بکون رود کن
 در دین آفرینم سودا ده زیب باشم
 کج با کس و عاقل عاشق دومی اردن
 هر که می بخندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند

غزل

یارب نه گناه منم کجای اولدی غمبده و گل زینا خوش باغش باغش اولدی
 در دین آفرینم سودا ده زیب باشم
 هر که می بخندد بن دردی می کشند
 کج با کس و عاقل عاشق دومی اردن
 هر که می خندد بن دردی می کشند

غزل

بهر شاه لوند بماند یازدی بکون رود کن
 در دین آفرینم سودا ده زیب باشم
 کج با کس و عاقل عاشق دومی اردن
 هر که می بخندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند
 هر که می خندد بن دردی می کشند

ز جری پاره کی مدی جانان کین
غزل یا کز خالدم غریب اندر دستهایم

دلبر بود تو تا ز خاک پاک بیدار
ای روزی که نامم بجز یک بیدار
کلیه زنگین بود ز وقت بجز در اینک
اختیار کنده ای از اینک
ز قوت آینه ای در مستندم بدینک
دوستم ببلند چون او فغان بیدار
کلیه زنگین بود ز وقت بجز در اینک
اختیار کنده ای از اینک
ز قوت آینه ای در مستندم بدینک
دوستم ببلند چون او فغان بیدار

کلیه زنگین بود ز وقت بجز در اینک
اختیار کنده ای از اینک
ز قوت آینه ای در مستندم بدینک
دوستم ببلند چون او فغان بیدار

غزل ابراهیم بن بندیه اولیایم
کوتی کوته ایو کله کایور ددی زونم
صفا شهنوردی زونم دارا کور ارشاد

غزلت کرم صفت تصایر اهل اکام

سخنی مکنده شاه اولدم آجلدی ز دیونم

اکبر لک و ستم سید طوبی میدان
نخچه چشم بزم نظر او بر لعل در خان
قش طراکین مدعی بر دیوانه عثمان

غزلت کرم صفت تصایر اهل اکام

سخنی مکنده شاه اولدم آجلدی ز دیونم

طبیعت کشفنده امروزم کنی خزان
توان دنیا غزل غلام ختم خیمه سلطان
بم دیوانگس کاتبری جلال فرمانده

غزلت کرم صفت تصایر اهل اکام

سخنی مکنده شاه اولدم آجلدی ز دیونم

بخانی کی طرک کلبه آفانی انام
نظایر مکنس بسن بیستایر زونم کلام
نوازی کابلجری کور بر کاشخوردیم

غزلت کرم صفت تصایر اهل اکام

سخنی مکنده شاه اولدم آجلدی ز دیونم

قیاسی کلام طراکی حکم ابتدای دوران
نمیرده او نموز سهر روزم آقوندا
بلیغیت ختم جهم جلیوس ایندم امیرانه

غزلت کرم صفت تصایر اهل اکام
سخنی مکنده شاه اولدم آجلدی ز دیونم

غزلت کرم صفت تصایر اهل اکام
سخنی مکنده شاه اولدم آجلدی ز دیونم

غزل نایب

کعبه حسن طریق من حسن صفت
محمدم اولمدی حرم حرم محترم
زلفش او جبهه دهان کور و پسته
دیوی جناب کابرم منی او می غم غم
لذت آن کجای زاری بانی فلک
لب لعل صفتن تا که تو دردم قلم
کوره قابلیت زلف او دهان صفت
او غلام فارغ و آراوه بورکن لکم
مکانه از قلم برشته ایگنا و بکالم
که اهل بی برابر ابره خاک قدم

غزل ایام وصله نالی دیم استان ایرمن
دیوی جان ویریدینا برزکش نایب

چکه که جو رو بخا یو کنی انکت سیا
اومرم جان بخت نیش نیش لاله
اول شه که مقاربت اولدی شکر اوم
بوزدونه دولت آن غم خنی قباله
دو غم بیخ فک جگر مراد بخت نکت
کجی خاق خفت نوبی که کل لکل آه
ناحک بند کجا اندی برزه افتر
اولم تیر بزنگ در بوکل کجی آه

غزل دور در بغدادی کون بغله بیکه خفت
هر صفت نایب ایسی سن آهله واه

بسه لطافت سنا جان با فر اولد
جان بیدرمک کرکلی غم جان با اولد
نور که بکلی کاشن با سنا جان با اولد
بولیا اولق بر اثر عشق دینار اولد

بم افلا و غمشدی قیمرز کو نکت
بوزنا کولوبم بند کفخار اولد
عاشق صافیش نایب بوزنا بوزید
که تا سمت اولان قیمر دار اولد

کربانی غم دور شدیسه تو جان بختون
بند ویرردی کولوب کولوب کولوب

بشیر جان با لیلین صوغانه
که لرزه زدن جان با لیلین
بکله در کله در کله در کله

برالذکری بنسب نایب کوی
سانک صااری کاسر و غلمان کوی
آینک اولد دردی کوی کوی کوی
قده با ختم ایسن کوی نایب کوی
بیلک کجی کجی کجی کجی
که جان و غمشدی نایب کوی
سنی اولن کوی قیمر کوی کوی
دوشدی بایک قلم نایب کوی

غزل دور در بغدادی کون بغله بیکه خفت
هر صفت نایب ایسی سن آهله واه

فرقت شنبه دوشنبه ای با سرکه
جهدی نکل آه سحر کاه اسرکه
ای کوزار کتبا بوی ای کیم سواد
ظلمت ده قلوبه دل کراه اسرکه
جهر طرب با غم بزه کوزم کوله قلوبه
ای بری کوی برادان الله اسرکه
بر حاجت با چون کله شکر کجی کوی
هر شام و صبح فاقده آه اسرکه
عی در دگر کون و نوبسته نایب
که جو رو جان با لیلین کاه اسرکه

قصیده شریفی

لاش داغ محبت و تفکار اولدم
تاریک غم و داغ اغیار اولدم
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

بینه بر لبی درده گرفتار اولدم

کات کات تصادد لاله چشم
کایار اولدی بجز درو با محنت و غم
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

بینه بر لبی درده گرفتار اولدم

آتش عشق ده پهل بودل سوزم
قالمی زره قدر سده سگارم
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

بینه بر لبی درده گرفتار اولدم

عزک و ملت یه راض اولدو جزلان
ساقی عشق لاله ای کین بجانان
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

بینه بر لبی درده گرفتار اولدم

ای خبری دامنک چاک بیه بین
دیو بی دیو بجز کون کی فناک بیه بین

بینه سوزا زلف سیه کار اولدم
بینه بر لبی درده گرفتار اولدم

اونزک اولطافت و طراوت و عضا
اورتست و سبار و سعادون
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

بینه بر لبی درده گرفتار اولدم
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

عشق ایلی جان درد و غمکنا
دارینه چهره غمگین
بینه سوزا زلف سیه کار اولدم

غزل

شوریده و سید الفتن حنک جا بد بر بنی عالمه رسولی قن دوستی جا بد بر
عقلی مانند آن بنی بود ایه سلمان بر مشه بنده قل و کونک جا بد بر
قدم کوبی بلین لغزم دل و پشانی بلین ایتم کوجم و ای بلین حنک جا بد بر
کوز می کرایه حکمی بر بیان ایمن خیرن سر کرد ایمن دوستی جا بد بر
در دونه و خنق بلین غنای خوش بلین هر دم عیب پیش بلین حنک جا بد بر
یور کانی بلین کوزم قالی بلین عالمه روشن بلین دوستی جا بد بر

نی قرایه یوب دونه و زلفش در بیا دلدار

غزل

انده غرق یوب و دلور یار و کونک جا بد بر

ایچه دم قاندر شرب العود بر در عدا پیدا دم کند مردم دل و یوب مریز
کوز و یوب غنچه هر دو کونک جا بد بر سیر کلار ایلم اول کونک جا بد بر

بار کافق و کور کونک جا بد بر ان بن دیوانه بود ایمن جدا
مضطرط جابر ایلم کونک جا بد بر دهنم و لاکم موج آری قاندرن جدا

خیرتی انسا یار دور تندی دور آه

بسل کویا در کویا کونک جا بد بر

غزل

مرحاض کلک کانی اوج رونم مر جا ای شکل یار شیرین لکه کونک جا
بکونک جا ای روح القدس ای جباری جام حکم کونک جا
کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا
ای کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا

یا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا

غزل

مر جوش کلک کانی اوج رونم مر جا

ای غیور صفای جان غایت سبیل اسیرم دست تو سوزنی فرزند جان
کنام حدان شمشیر کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا
هولی سینه کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا
دیر کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا

کلان فانی نیز کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا

نمردی موی آنقدر قناعت سبیل

قصه ایله ایلم کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا
کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا
کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا
کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا کونک جا

فصل احمد پاشا

ایستاد خورشید تابان و جهانگیر پادشاه
برگزیده حسن پادشاه و سید پادشاه
فقره کز قدر آفرین کاره آفرینش
فقی کل خرد بوزن و غوی حریفین
سحری بزم بکده غمزه بادوی دست
شول کند رستوب بوماد ایست
ظفر انچه بکعبه شکوه المندریق
شاه باغی تو زین درین لعل یار
کعبه احمد کوشش آفرین کعبه شکوه

نه قدر نقاش او کورس ایره آفرینش

برغین و حسن پادشاه اندی در ایام
بلیلی می یونیز او کور اولانم
یار بکعبه ایام طول پادشاه

بیت

نادان او بنیر مجلس غافل آسند
دفع مال استریک ایچمی کور ایچمی

فصلی فرمایه

یو کده جان و بریم کسب بی زوله عطاوار
سجده نشینش و اما کور کعبه

عصای

صودر کعبه غمزه در و زوله عطاوار
دلکش زنت کور کعبه شکوه

اسی

مواغش پشت دله تابان زوار
بلا کانه تن ببال کور کعبه شکوه

عبیه

سر ای عا کعبه سینه نه حالت وار
نه انده نظر سینه جای کعبه شکوه

رفعات

نیماری کور کعبه در غرض خا کعبه
جالبوق و برغین اولان کعبه شکوه

سینا

تمده سوزش غمزه در و زوله عطاوار
افندی مورده سوزش کعبه شکوه

سینا

در کعبه کور کعبه قول کعبه در
بچه زهد و بچه قول کعبه در

دویش دور
کوزم گزین بود تر بود که آینه عاوار در فی الجرم جسم ضعیف جانیه

بدر

اگر و قد سوانده او که کلاه وار بگویند خرد بود و ایدرین قیادت

شریف

شما ناز و غله در دونه عاوار علم اقلید عاوار او که کیم علامت وار

وله

در که جلد تو را ز کلاه که کتت وار محفل طبع این که کسانند کسان

سکینه

کند و من اتمم بردانه آرزو صاور با در چون عزم کن

وله

مال و جاه غره و لوله بود برین سوز کوزم بیرون تو اوضاع اول این

کمال پش زاده

تو یار نیست بر کوه اول آرزو کم طاف بر زمین دانه عزم کن
کند کس که تو کس بودی دانه آرزو دانم و اسیم کوزم برین عزم کن

کند و بریت نه دنگو بر سر بیان که ادا صلاقی تو را مین آرزو کنی

اسحاقی

منصیه افندی از کما و کما که ایله اهل فضل عاوار در چه نرفده جاهله

مفسر

بنی کورن بجا ایچر ضرر کمال بود بونی نبرد و نه که طاف بر عزم بود

مفسر

بر کونک طاف بر عزم کمال بود کمنز صیه کمنز عاقای علی کون

می طوی الشیر بر قریه

طاف بر عزم کمال بود کما با کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم

مفسر

قره کوزم مصاح کما کانه در متوسط ایچی شعله و بر بر کما صوره

قطعه

کرد کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم
بقه نامحرم بوزم ز خمار کوزم شتاق کوزم کوزم کوزم کوزم
ای کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم

مناجات

ای که در این دنیا و آخرت
دینی کنی بر ما صفای فریب چون
معانی و معنی که در کتب
مبتنی برده کی از شکست فریب چون
پدی قامت پریدی قامت که
صبح و شام که بوی جان فریب چون
پدی پدیدی در بر فریب چون
پدی اقامیم پدی اقامت فریب چون
که از جفا ای که در کتب
فلک در پیش و صد فریب چون
ببارس تبه و صد فریب چون
تقدس سجد اهل فریب چون

سپهسالار

الله غنی و عزیز و حمید و الباقی فقیر و خیر و ذلیل

ای که در این دنیا و آخرت
دینی کنی بر ما صفای فریب چون
معانی و معنی که در کتب
مبتنی برده کی از شکست فریب چون
پدی قامت پریدی قامت که
صبح و شام که بوی جان فریب چون
پدی پدیدی در بر فریب چون
پدی اقامیم پدی اقامت فریب چون
که از جفا ای که در کتب
فلک در پیش و صد فریب چون
ببارس تبه و صد فریب چون
تقدس سجد اهل فریب چون
سپهسالار
الله غنی و عزیز و حمید و الباقی فقیر و خیر و ذلیل

شوق قدر دندی جفایی کردی که درون
کوسه زخم پر دی بسی صفت مکنون

سایه طوبی و جنبت سگایین ز ابر
باغ عاقله بو کون اول قامت موزون

عقله دام ابره هم آواره
سرای عشق ابره تم فلسفه آواره
منهن اول سلطه محله محله
بن رسول کبریا یه عاشق
بن صفی الصفا یه عاشق
اول انبیا صفا کند

دی اندرین پندرم
دیده بالحق و لعل
نظر اوله اسکا

سنگه پند
تحتی کبری عالی
تشنه کس سلطان

کوکا
اول انبیا
بن رسول
بن صفی
اول انبیا
بن رسول
بن صفی

ای سحر

غزل رواج

یولدا مستده دونوب نیزی هر کانتا جام کله او کانتا خرا
صدم کورده مکنده بخاصو نایمون بزکال لاشان لبر البه انتاب
سایه سر و بلنگه یولدا مستده کوزده دیر سر تدان جانک باکی کنت تراب
طایک سر صور نشه یوری مخا بنه جام هم سرین بکاسته سر کسج خنرا

قورقین اولور وانی یوزنا بوکولور

غزل پنجه چور و خایا پنجه ناز و عیب و جیسی

رخکنده هر عالم الی یوزنه نایا حشر دیکه چو افکده سر سینه افکده
قدق چک لیدیم تانوشن چو کون اینکل افکده در دیر بلنده ربا
دودی اهن کیمی کورسته اولور عجب قله و کوه بلندی دایا اوقه کما
کلشن و بکلشن یوزنا افکده کیم شیشه افکده کیم طبله هر دم کما
اشاب چشم موجک سیلانی کوردی کما
قورقوس ندر و جیا در یاده کوز یوقی کما

منق
بوند کده حشره زار و مان بیزار زار
ظلمت یوزنا کورده کما شیشه کورده کما
کس سال بوموت با مان ایگزار زار

غزل سجودی

کوردلایم کورده کما تا با مان دل جانکده اولور کما کورده کما
ترانه شکیلا بکل صلح و دهر کورده کما شکیلا بکل صلح کورده کما
دوشدن کورده کما بر و بودل جنون انا بکل صلح کورده کما
نکار کورده کما و دیکه کورده کما بوا سیدایم کورده کما

دوشوب پروازوش نیک سجودی اشغفتنه

غزل کورده کما حشره کورده کما و کما

قیلور دلاره دل هر دم قسطم بچینی دهم اولور اتر تر خشم
رقیبسا انا سنی طهره زلازل بنومد قلیبی دیر تکلم
یوزن کلزارینی کورده کما قیلور درد دیر سلب کس تر خشم
بنجه بهسه اولور اول مفاکم بن افکده قی اولور اتر
یوزن کدن غیری به قنادوغم بو که صواول دکل چایز تبسم
کوکل قان اولسه بریدر چو افکار بولور طا بونکه هر کون تقدیم
نکار کئی آنغری سرین کسه بیز

ایا جم قله لایق یوق بره تعجم

ای کورده کما و صلوبک دوز اولور کورده کما یا کمال شکره بر وانه اولور کورده کما

غزل
 بزم عشق در دو سینه تا از استایم
 انو چون در بیان طالب جانم
 حرفی بجز وجود زور غرق لبم
 طلام از غم غم غم غم غم غم
 باقی طوبیایم بدست تقدیر گشت
 کل کون بر این چرخه جانم
 خاک او بود بر رانگشده لکن اسان
 قلمم که کوبید کفایتی کایم

غزل
 اطلالی با این چرخه سنگوز خانی
 محزون سراسر حقه بکلی بر وانه ایم

سید شاکر در بزم عشق زنده ایستم
 بلکه بخونده ای غم زنده رسوا ایستم
 سوغه را بدم تا در سینه کرم
 عاقبت اهل قرآن با چرخه طاموشم
 هدی بود زاهدان کجا کجا طمطم
 بنا فی بر عاشقم بودم سید ایستم
 اولاد بودند ز بجز آنک ایستم
 عاشق شوریده و دل خفته ایستم

غزل
 طغری بودم بونده اوق کی رفیق در گزشت
 که چه یار استقامت جلدین بیاد ایستم

عالم و حقه محقق بر نگارم وارنم
 نقش ابریشم تیره بر تنم کار ایستم
 کوزیلک و در زلفم لعل ایستم
 هر چه بکلی بیاید و زارم وارنم
 نو که کاغذ من بر هزارت فغان
 زود باغ جهانم کلوم وارنم

حق در دم تصور شود هر چه مشتاقان
 جان و دل اصله زلفه دار ایستم

غزل
 صاعقه ای امشب جانده غمگین
 لافق آمل کسب دین و لقا ایستم

دولت کیم به این بزم لطیف جانم
 بوی درون باغی کل عالم ایستم
 شکر و کبریا که در لاله نبات
 مسکین زلفه جیده با ما ایستم
 یوسفی که از راه کوه غمگین
 سبب بیایم ز غمگین ایستم
 بن سوره صبح غمگین که در قاف
 ز صبح بویوب کجا سحر ایستم

غزل
 اهدی بودم کور و پیکر کس خوش
 کج بودم ز استیجاب روی کجا ایستم

بر نیایم کوزی طبا اقدم وارنم
 بر ما سوز بوره کی بولاد ایستم وارنم
 قولی بر نفس هیچ نماند از ایلم
 هر که کس بر شمشیر بولاد ایستم وارنم
 سایه سوز کس کس نماند ایستم
 همه بر بوی کس ایستم وارنم
 بوزی در زلفه غمگین ایستم
 مرغ دل و لایح ایستم وارنم

غزل
 تا او بچه قدسیان استم آزاد ایستم
 هر که بوی بوی آزاد ایستم وارنم

غزل فقیری

کجایم که ز یاد تو زارم و در غم
عشقیکه شدی خالی از غم
گلشنی چند بهمن خالی تازه در
دایگی کوز که در کمر بگلو دارم
بر لبه یوزی که کسبش لالایم
بر قیامت سرفات تو کار دارم
تکدی و صفتی نظیرم بر چه صورت
کودن نازک طبع و لفظ آبر دارم

غزل جز آنکه هر چه بر لبه آنکه فقیری بگایم
ایکی دینا به در کمر بشینم کام دارم **ششم**

عاریش با اولد که اولدیم تنم
داره بن یوزیم برینه طایف کفتم
علاجهت اولد که جین جال برین
دم وصله بگا حال اولدیم هم
تکلی می زلف دلاور که بر دار ایله
جکین بن بادیم کند و المله رسم
دویدیم که موز صیفک کوزینه
اسی سلاز ما تو خیل حال اولدی تنم

غزل بنعم کوی و غنایم بر نزم ای مدخله
گلشنی باغ جانان بگا بکدر و ظلم **سجده**

تجین که ایلمم چاکا سوزون
کلور بوی کسب اولدم هر کردن
نه جور که یارین ای اولدم
سنی حق صفتون عزم خطر دان
تایل لعلونی آف کردون که
یوز کوزون بو شکار نظر دان

ملکیم روضه دوزن سن جسم
دهکانت حقیقین پر در شکر دان

غزل مسیحا دم دیش اهد بوز که
که زیر جان بغراول اصل فردن **جم**

اگر جا اولد ایسه تن خادان
یوزم اوزند فرما اولد مقادان
تکارت عشق اولدنه همیشه
بلا بکدر بگا ذوق و صفادان
چون یوز زردم در بغمندان
کچه چرک نه لطف و وفادان
نولمه نه سی فانی اولدیم نه
کدر جم جانیک در و وفادان

غزل جیبا شفته اولدیم
او سنتر بوجم مسکین بلادان **نهار**

اگر اهد این زده عاشق اولدیم مکانه
کاهست کجا کجا اولدیم مکانه
آبوستک کوز که کجی عبادت برنی
بن هوا و ناره لایق اولدیم مکانه
باینا الصالحا بلکن سن حنک
دایانوبه غنایه ناسخ اولدیم مکانه
طاعت تو یقین بلکنه ریاضه واکل
بن مخالف نملوا فایق اولدیم مکانه
عالم کوریک کجای بشق قوسه بن
بر صحنی لعلی به عاشق اولدیم مکانه

غزل احمد بابا

چونکه سیرم در باغده دکنده کل کی
شدت عمر بلبرم فان او بدو ملک کی
اسحر ناله اولور غزل کس غزل زار
چون بوزن کلزاره زاری قل سلس کی
خال زلفده نه بارش برده دگر بد
هده بر دایه جتور دور بوفلس کی
الازادوب زلفکلر غافل جوی کوی
ای چشم کی آناه کوزر سنبل کی

چشم احمده خیال زلف او کلر کار

غزل
بغلودر زنجیره دریا بوزنده بل کی
عینی

سنگوز علامه بن دینائی غالی کوزم
کاشقش شیدا قلم بر طبل کوزم
دیگر کجوشما غوغی نولهده و صفایه
یانشم پروانش کوشم آن کوزم
روی زودده کوزم آنکج کجوستی
یاد عشق آتین اولت کوزم
بوقاده کاشقش کوزی و بر سر نیش
جنت لاله دوسل کجده خوش کوزم

عینی آن دام طوب آس کجده

آتش جبرائیل کوزد دحانی کوزم

Handwritten notes in the bottom right corner, including the name 'احمد بابا' and other illegible text.

مفسر

بروزی کافله الیبارتی دایه یک
بوتوانی بولر کجوت قیل از اوله کجوت

بیت

شهباز غنچه که ننگ بر بال کجوت
استه شام سلوب ان غمی ال کجوت

بیت

عالمی تری فریاد و زاری تلک
زالله اعلاه کولدر صبح کجوت

بیت

باشق غنچه می نیاید بمانه کلک
حای اوید دوتقلوبه دیوانه کلک

مفسر

شبهه ز قمار کوزم و طرا کوزم
لذت کفایت کجوت حسنه جان کوزم

مفسر

و فاسز نغده دله در کوزم
جفا و جوری صانم زهره کوزم

بیت

دام مطلع شرم باجور اولوکب
پور کجوت کجوت

بیت

کم اولدر جانی با صابر
دیاری ترک ایوب اولور ساز

Handwritten notes in the bottom left corner, including the name 'احمد بابا' and other illegible text.

بیت
ای سیم در ز کوریک مایل او کورن
بلکه قوجان دخی مایل او کورن

بیت
دور سکه حاکم جان دل لور
بر سپاسی کی کیم بیده کی حاصل او

بیت
ره بجه کده نر جبهه دم که الله بیور
کرا لور سپم دفرم کسه ایقه بیور

غزل سیمی
شب نشده حد و کسرت روز
مگر کیم کرد نگر شمع کافور

سکرا و چاق طولا نرسه طوقوز
سکا بکر ملک هیچ بولیه حور

کونم کورم شها خال ز غلوسوز
کبوز دن نقطه کت کوز اولور کور

بقروی ز قیه چشم کین
بلی مایل اولور اکشیم مجنور
سچی شقیامت ستر کز دار
مگر تکلم دیری در دم صور

بیت
بن کد اسند ز کور دی پادامه انجور
آنی جانندن سود و کیم کینا انجور

بیت
یکله در با کله اولوب تکلمه در مطنر کند
وی جنده رضوان اول بر طوتر

غزل احمد پاشا
ذکرا کیم بزم کوشن عیبر دطولار
لعل کیم کیم صحرای کوشن دطولار

لاکون ز سکا و با دیون ناطم
بوسقان دیده اولدم در لور کون لار

غزیه سیه ز شوره خطیر جان یلیم
جانانده هر طرفه نفع حور کون لار

سجده کرفا منوی ز غن کیم صحرک
سجده کون ز غن کیم کون لار
بیکر یاقوتی نظم ای کیم کون لار
اهلی کونانک دبولی کون لار

مفرد
جلسه لجه بوسه جانان لوق بریدر
اوله روبن نالوان کون لار

بیت
هر کجا باشی جبار لوق برین ز جور
اول سیده شوقی از حسنه طین کور

بیت
جای خاسه انکار اده زاهد کل انصاف
ای کون اوله معارف

بیت
دیر کیم کورده جانک ملکی آباد
اولون صافن ای آدمی زاد

غزل درزی

چاکه تا ز کله ز بر غش کشته احمد ابر اول گشته ز سر کوه کوه ز غش
کور لول قامت سرنگ لقا بوستانده صوبی تو مقدم یا نکه روان همه
فانگش خراشده دم قنورم چاکه بکده باقن چنگ ایلش ز لاله زمان
چکاک و این دله کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه کوه

بکون شش چکاک قول اولنده در درزی

کر که ای ایلد انا خوری چاکه

سالند ریخ ابر کوردم و در شخ شخ قتل کوب سینه جدم الفخر شخ

بیت

کوز اچوب بوغچه دله ریخ غولوق کویج ناسرمدن بورک استند ریخ غولوق

بیت

در عشق بار غایب آتشش در ریخ ایلزه هر کز طیاره تبت ایلد مترج

بیت

کدر کسک ایفد ببرد ابره بولونج صبر تیل ایستد دل بقربقا ریخ

مفرد

عشق بانه بملدی اول باخت جانله ویردم جان نده کی اراخت

قطعه

ای طالع فرخ فرخنده دشت بر کوزل حسن کی نایب است
پادشاه بر پویی بنساق تو لوم دیوار لاله دیلمه صاف است

قطعه

بیر اهل مصفایه بو سعادت کما یله جالبه چاقی بو سعادت
طوبو لورسن قه طوبو چو صوفی می طرف ایلد چکله نظرات

بیت

کون کی کوزدن طولانه کندی اول فرزند شویلین قالدیم شیخه مخورین ایلد

قطعه

ای شیزه نازک سلطانه اولور کون کی آفاق ایلد همه خورشید اولور
مکتب حسن جلاله قطعه اولور کون کی ویر بخداد افریقه سلطان اولور

قطعه

بر شاهک اولدم سهری چاره بیلیم زخم تیری اوردی چاره بیلیم
اوشتم کجون کی لوره بیلیم دوستی کونیم هر پری رضای بیلیم

قطعه
ای صاحب کسب بجز ز کمال دستا
مستانه کورانی بدی بی عالم رسوا
چو در صفا بخوبین بی سرو بی پای
اوزان این جور این صای یک پای

بیت
سایه عالم بر منزه بازگشت
حامله نور تیسانه مستعدی

مفرد
دیدم شکسته انده زلف سایه ای
دیدم یکه ز دور دور و دوری تو فرج

بیت
ای که اولدی کونجی بر حیا بیستلا
اولسون علامه کسب دنیا بیستلا

مفرد
آشکاره اولدی در دو عالم خیران
بنده دگر بلدی که آه و افغان

بیت
هر دم صفا و بربری منوی ایلد یاده
و بر سر عقلی ساغرونه دور دنیا

مفرد
لبا در طمس ای کون حجابان
یزیش ایل نظر کمر بر سپاسان

بیت
ایدم بیز اینی سهری نیشدن
باش اینجا بلکیم بی نونش کور

بیت
نظر قدی بکجا اول چشم چرخ
اینس اولدی نینه نمونده آه

بیت
دیدم لریق بر مشغول
دیدم ننگ راجی قره خیر دن

بیت
چون در ننگ سهری صورت کور
دیدم یکه رورازی بقعه برده این

بیت
مطلع نور تجلی در روان حسن
منزل خاطر شیدا در اول چهره نین

غزل رواق
غافل اولدک چو نشنا ابردی نریطبان
هر قدحی کله رستوردن و سخنان

جامه و صلا ایل او درده عشق آینه
قیس کونده خط او در فرشته طایران

دو عشق نریطبان آینه کور
عارف اولدی کور سجاده خندان

کون کی لاله در شکر کون عیان
ای منجه نسیله ک بو اوستر لایه ن

گاه سینه پوسنده که دردی نمانده

صوفی چون روان دم او در جریب

از آن منلا لطف لغز

ندراو کم نیم فیه کم مدور
ایچی کافور بر در کاش غشیر

حرمی کل کی رخا و خاشاک
اید بر غشیر کی جیه سن جاک

لغز

ندازد رها که دوشه در اول
بشدن آغیه نقش کار اول

اوبینه کونده بش کز آدمی
کو تمدن میراغز ندن قضا اول

لغز

ندرش لاق صافلو به معین
صافلنی ویر عورت الینه

صفا ندن اگر بر قیل کهرنگ
دو سرا اولدم صورن کتینه

لغز

اول فوشدر کم تادی آجیلور
دایا اغز ندن اول صا چیلور

ایرکی سار ارا بجمده قالیق
کوده سی دوررینه جالیق

غزل نهر

بوز صنور دم عالم جوره حاله سر دن لایند
منزوا رخس هله دانی نهر لایند

لایق انوشه جانک شندی بدم حاصل
یونیش روی منیده وصل لایند

لبک فوکه کی جان اغز من کغفار
سوزیشیرین بلور با لوده لایند

عاشق بشن آغز بدین آغز ججه
بلدین صوفی جانک کز کز لایند

مشهدی بر طوطی کلاستار در هر کم

غزل مویله شیرین سوزی فدی کز لایند
روان

لاکوش الماسازی بار اولمی
قله صحت بر کن تازه بهار اولمی

دیبری بر کجا کز لایند
هر طوبی کینه بر بوسه کز لایند

زاهد اقبه لایند
ساقی بر غمی دهن لایند

قافیه ایچ لایند
اوس صحت ایچ لایند

یار کونکله که روانی فودی صبر و قز

غزل صافق اولایچ ایچ صبر و قز
خسب

خوبه صغینه مر دایکند اولایق
بر قز جانک دلاور کور کز لایند

کوزنی او شنده قان کز لایند
کل غله کز لایند

کوز لایق بر کز لایند
دیه کز لایند

عشق بلبل در هیچ صورتی حال نهم
شمع کور بر و از ناکسیر و از ناکسیر

بهر بر شد دیو بر نامله و بجز خیرتی

آذر رهنده و آت کسترن و غلابین

کوز لر هفت کسیر و بلبل اول و دین
عجب کون کور مدک ششم ستاره

بیت

زهی حسن و زهی غمی که در پیش رخساری
نگار کوز در خیر اما کس کوز عشق

بیت

صلا و بخی بخت کوز لر طرف
او تنور هزار ناز و غزل طرف

قطعه

زاهد که قلم سوزنی استماع
کل می آید عمری غریزی قلم صناع

آفرین افکار دوزخ هر دم
فتح آید بر هر طوبیله بویخ قلع

بیت

دلبر با قصد بنوعی که هر طایف
اول سبید کوز لر نام آن قدر ناز مع

بیت

شمع رضا کوز لر که کوز لر شمع
آفرین اول شمع کوز لر شمع

غزل حبیبی

ایلدی جانانی دور که کندن غزل
اعلاق اولدی تم کام در مادم غزل

عشق تکیله زاهدی می شیرین زلف
چو بچه کوز کوز صحرای غزل و غزل

کوز لر کوز لر کوز لر کوز لر کوز لر
طلاله قطره چشمه چشمه چشمه غزل

ریز بریزه رفته رفته غزل کوز لر
پاهایان غرضه سره باره باره غزل

زلفیای بر چشمه غزل کوز لر
حسبیه قلمه کوز لر

غزل . قلمه بن حسه ناکم کوز لر
رفیق . کوز لر

چیز قور دی اول شمع کوز لر
طوبیله جا بار کاهنه کوز لر

اعلا و غی کوز لر کوز لر کوز لر
غیر ستر مدک در محاسبت باران عشق

هصل خون کوز لر کوز لر کوز لر
چو کوز لر کوز لر کوز لر کوز لر

شویله یاندم آتش کوز لر کوز لر
ایله اوله کوز لر کوز لر کوز لر

عشق درد زنی استم قور تمغی

کوز لر اولکه در دوی در دوی کوز لر

قطعه

زلف غزلی خیری سیر دل یوانه کوز لر
اسکدر کوز لر کوز لر کوز لر کوز لر

دکمه نازم کوز لر کوز لر کوز لر
عارف اول بویخ کوز لر کوز لر

قان بودار کمال گل بسا استین جان بر بر بویولده بر زلف بیگانه استین
عزک بود و صفا و قشمت زلف قبول روزی خوشتره نیم ای بار ز تار استین
قانغ اولو کوز و صفا و بویولده دل بیج صفا و قشمت زلف بیگانه استین
حاصل الیر در دومت عالم بجا غایت نغد عین فرخ الیر در دوت و افلا استین
بن فایا کز غنمی جور دن مغذ و طوت
غزل
پاکیز فالور جهنده عیسین استین

غضم بود که صاحب اینیم باری کما وای که قلم اب حرت حق باری کما
آفرنده کور و بر فریب یولده بدین کجس اولت بجا باری کما
غیرت بجز بک زنت کفاره کوشش کور سود گان شوق زنت باری کما
منتانده تقایه کتفه بر انفس شوق نازی کما نال الیر زاری کما
بجه الیر کور بیک اول کنش می ای کما
او یکوز بویولده نسیه الیر باری کما

جانکشی نترسین تو بی جا کوشش کور
اما حقیقت کز کور بی جا کوشش کور
دور زین حریف ادلوب بیجا کوشش کور
بویولده صبح در صیغی او غزنی کور
همینقول بیجا کوشش کور
فکرین صورتی غام کتفه بویولده کور

واد کجی خیزنده قالم دسدم خیران اولو غدن زار اولو لدم بر خطان خیار اولو
اولوشم صفا و ناله کتفه عشق بجز اول اولیشیرین بون کتفه اولو اولو
زور بازوی کمال بار در عاشق شکست دایغ خون افشانده حضور ز قان اولو
ای غم کتفه کور در پاتوق بجا کتفه جانم ای تصدیرین بجز جان اولو
منتانده اولور طبل ادم کوشش کور بیا کتفه
غزل
حرف کوشش کور زار اولو کتفه کور اولو

الای صفا و ناله اولو یوب المفل بار
خواباننده دارد دومت با اگر کجی کوشش کور زار
وجود اولوراه سحر اینانتر شک کوزل کور کور کور
جولین کتفه کتفه نغان و ناله اسانت اولو غار
از لادن جام عشق تو غن اولو دایغی صحتی طول اولو یار
ولاد لدر تو کوشش کور کوشش کور کوشش کور

الای عیسین شیدا خدیو تیل
فصار جسمه نیره اور کور

غزل اول

دولت و قبال بخت کار نام وارشش کیم سنی کور کبر خط نام وارشش
حسن پیدانده خیر اولدین صلی منور دفتر شکره نام وارشش
ای صبر و صانع نایب تفسیر ای کیم دوشنده کور کیم لاقتر نام وارشش
ای صبار لفته یولار کوی کایه نم آرد و من طویله صد نام وارشش
دارد نومی بلدر هر شب کوی کایه شکرا کیم دیاده بهر نام وارشش
احد ک زهنده کور صحنی صحنی یله بر کور بر کت نام وارشش

دیدم اول بوستانه کور جان بولونور کیم

دیدم ای نده بوی زلف بافت نام وارشش

سی دکنسیر کول ایرک بو کلستان اولدن سر و کوی صانور کور بولونور کیم
بسی سکنی تارک ایام اولدین بیچاره در دجله کلنوروم داغی زدن اولدن
سین صفت داغی یوسف پرا اولدن کور کل صکره سلطان ایرک داغی کلن اولدن
جلده و غم دیدن دوشنم سو سو کیمی سحر جانده کوی ایان اولدن
سول نذر در در کوی بلور ک شمشیر کلن
کلن در عدل لعل بر کلن اولدن

غزل اول

نور ایبر کور کل زلف زلف اولد اوس لعل اول کور کور کور کور کور
غمره کل ایضه کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
کوز کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
اهنگ نوز ای کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور

بسی صحنی کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
بسی صحنی کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
بسی صحنی کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
بسی صحنی کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور

غزل اول

اولدی بر کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
نول کایه کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
بورورم هست و شکر اولدین کور کور کور کور کور کور کور کور
چون بی اولد کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور

ساقا زانی کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
کور اولوب کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور

غزل نیازی

بندگشون کی غم کو سار قسم کرک
تا جادوی عشق او بچکر با لقم
داغ او رو بسوی زلفک غم ای بزم
در عشق کیم لاله زار لقم کرک
شکر غمنا جاک کجور دم بدم
طرب یروپ چشم کیم صفا لقم کرک
ترک بسو اکی حضور بیالی بوش
مخت در دریدا و اختیار لقم کرک

عالمه کاشن ایوب بو سرفیق اولقمان

غزل
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک

بر کج سو دیوی زلفیا لقم کرک
بن ایانک توی ز جانتار لقم کرک
ال او زود زلفه یورم بود کور
مور کین افشوق تو چه صد مار لقم کرک
تیر آهون کین غم یور کرک
بر کون اول کیم غم ایان لقم کرک
سایا بیایه صوم کهد و بیانی بن
صوفی و دین کیم تار لقم کرک
ذکر و فکر استرنگ اولقنده غمنا وقتن

غزل نیازی
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک
بر کج سو دیوی زلفیا لقم کرک
بن ایانک توی ز جانتار لقم کرک
ال او زود زلفه یورم بود کور
مور کین افشوق تو چه صد مار لقم کرک
تیر آهون کین غم یور کرک
بر کون اول کیم غم ایان لقم کرک
سایا بیایه صوم کهد و بیانی بن
صوفی و دین کیم تار لقم کرک
ذکر و فکر استرنگ اولقنده غمنا وقتن
غزل
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک
بر کج سو دیوی زلفیا لقم کرک
بن ایانک توی ز جانتار لقم کرک
ال او زود زلفه یورم بود کور
مور کین افشوق تو چه صد مار لقم کرک
تیر آهون کین غم یور کرک
بر کون اول کیم غم ایان لقم کرک
سایا بیایه صوم کهد و بیانی بن
صوفی و دین کیم تار لقم کرک
ذکر و فکر استرنگ اولقنده غمنا وقتن

غزل قدیمی

کون اول حال سیه روی لعل ایوب پیش
شمن غم و غمنا جاک کجور لقم کرک
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک
بر کج سو دیوی زلفیا لقم کرک
بن ایانک توی ز جانتار لقم کرک
ال او زود زلفه یورم بود کور
مور کین افشوق تو چه صد مار لقم کرک
تیر آهون کین غم یور کرک
بر کون اول کیم غم ایان لقم کرک
سایا بیایه صوم کهد و بیانی بن
صوفی و دین کیم تار لقم کرک
ذکر و فکر استرنگ اولقنده غمنا وقتن

قدیمی غم نیازی است کار لقم کرک

غزل
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک

کون اول حال سیه روی لعل ایوب پیش
شمن غم و غمنا جاک کجور لقم کرک
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک
بر کج سو دیوی زلفیا لقم کرک
بن ایانک توی ز جانتار لقم کرک
ال او زود زلفه یورم بود کور
مور کین افشوق تو چه صد مار لقم کرک
تیر آهون کین غم یور کرک
بر کون اول کیم غم ایان لقم کرک
سایا بیایه صوم کهد و بیانی بن
صوفی و دین کیم تار لقم کرک
ذکر و فکر استرنگ اولقنده غمنا وقتن

نظریل و ایوب است جواب

غزل
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک

کون اول حال سیه روی لعل ایوب پیش
شمن غم و غمنا جاک کجور لقم کرک
کون کیم غم نیازی است کار لقم کرک
بر کج سو دیوی زلفیا لقم کرک
بن ایانک توی ز جانتار لقم کرک
ال او زود زلفه یورم بود کور
مور کین افشوق تو چه صد مار لقم کرک
تیر آهون کین غم یور کرک
بر کون اول کیم غم ایان لقم کرک
سایا بیایه صوم کهد و بیانی بن
صوفی و دین کیم تار لقم کرک
ذکر و فکر استرنگ اولقنده غمنا وقتن

گرفت آن مجلس کنار کز بزم کاشده
قدح دارالعبودت و سه نوزل بود کما و
کوزب بخاز چنانچه چرمه نرب ناب
کوکل و کله کله لوده اختیار و لسه

غزل کمال معرفت اهل اولوردم مایان کم
که گرفت قالدی شمدی کمال اعتبار و لسه

کورغزداغ چشم سربابی بنی تهاغ
جانا قالدی جای
کوکل شانی جواب استرسیدن
دل چینه و طوطی شکرهای
چرا بزم زمستان اولسه کلکی
بورنگ اول چهار اوکده شکرهای
ویر رزوق اهلد فرقی مادم
شبه فتنه بریل موبیدرهای

غزل منت استون دل ایا تو غم غم

غزل او که چه مزنک و قمار بازی

بوز جوهر ز شانی بخاره روی خند
اولین و از گلزار و لاله محبوبدن
آرزوی وصل با لاله شانی
بوسه کز شکر امیدی صلت بیقوبدن
زاهد چون کیم بود آجدن طلسم
سن منی منع ایای اول بر مغربدن
که مالکده و فکله حلا کندن
چندای شاه چهار هزار بوکوبدن

غزل اول اهلال بر بومون عجب قریبان
تبت و کزسه اگر حضرت ایوبدن

غزل نرس

مطربا اسرار بار باز کو
قصه های جان فزارا باز کو
ماوهان بر بستنم امروزانو
تو حدیث و اخبار باز کو
من کران کوششم بیخبرم
و عهد آن خوش تقاربا باز کو
ماجرای زنت جانز آزلت
باز کوان ماجرا باز کو
مخزن تافتها برکت
ستر جان مصطفی باز کو
مستجاب دعا و عاشقان
ای دعا کوان دعا باز کو

غزل چون صلاح الین صلاح ما مستی
ان صلاح جان فزارا باز کو

عوض خار جاده بوق غم دیار کرج
اه کیم خیر ندیم زنتار کرج
نه خاک بر فوضع اولور کرج
بوی نام بود شکر بوین کرج
کلدی خوش صدقه شکر کروی کلم
تادم شکر فک الو حسرت پیدار کرج
عکس خلا خواه بار اوزره در
بویله دور ایله هم کرج زنتار کرج

غزل هر ملا و درده است از خلی کرس

غزل یک مبر جو بری تقریب حیران کرج
تکس با

جامه نوزت فخر اهل علم غلت کی
هر یکس ناخوارم از جسد اول کرس

دارین وقت سعادت قدرت کی خلق بخیزد و بجز این بود که
اول دولت جهانده بر نفس صحت کی

اسل و حد کاینان عاقل و دانا بود
مردان عالمگزار و مستن سید
کوز را و کوزی کویا کس عفا
سلطنت و بر کویا کس عفا

اولین وقت سعادت و نیده و حد کی

طاعت حق و نسیب بقا و نیت
صحت جان به جسد و نیت
باز هر عالم به در عاقبت
کور و نیت و نیت و نیت

یار باقی است سزا و نیت طاعت کی

عالمی کوزن کوز سزا و نیت
دور و نیت کوز سزا و نیت
باز هر عالم به در عاقبت
کور و نیت و نیت و نیت

کلید بوشینیه و نیت
بر ساق کی

منزل آسایش و نیت
حیث نیاز و نیت
شادمانی با نیت
مان باقی و نیت

اول دولت و نیت
کوتاه و نیت

فان عاقل و نیت
کوز سزا و نیت
باز هر عالم به در عاقبت
کور و نیت و نیت و نیت

عقل و نیت
کوز سزا و نیت
باز هر عالم به در عاقبت
کور و نیت و نیت و نیت

عقل و نیت
کوز سزا و نیت
باز هر عالم به در عاقبت
کور و نیت و نیت و نیت

در وقت وضع و نیت

بوکر و متقین عمر مستقیمان . همان شکر تقین علی هدایت

وصف چهار بار کبریا
رضی الله تعالی عنهم

عشق با کبریاست عمر خود را در او بپسند
عشق زبان است علی بدیده بپسند

بوکر زخیل و عمر بوی سلسیل
عشق شرب شیر علی عوض کرم

بوکر چون دست و مهر شاه بال او
عشق مثال برکت علی سبب عمر شاد

تعالی و اید

الذکر ان اول حیرت کبریا در او فایزاید
جی بدید اید و سپید غیا روتب عواید

معمولت کلامی قافیه ای که
معلم بر دی با کبریا زلفه با

دکلمه جی و ایزد کبریا
تیبید کبریا لطیف اید کاتب
روای حیرت کبریا وصف ایلیک

دندره را بر علی ازین خطه و قزوین را بر او ازین سوره که قصه است

شدی خطه قزوین را که بنام آید و کین اصل سالمانی مانده اند که از
انتری نام است جمله عباد الله که بر پهلوی بر سر قزوین و چند جوار
بخش پهلوی بر سر سیمک فرعونی ملزم زمره سینه کاتبان و کاتبان
مست دایم دولتی که ازین خطه است و بیرون اولاد که آدم آراز
قوه تازه را که بر فضیلت ازین خطه مانده و بیرون اولاد در عیار
قریب که سوار و جهان بینی زین خطه است که بیاننده کرامت سوز
کند که مال و باغی که بنام سوغا بود در ضرب مثل آرا زنده هر بار
بود بارگ بر او بی چو بی خطه ازین خطه بود ازین خطه که آراز
بود بر او که آرا زنده بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
عرب و کور و در علم آراز و در خطه ازین خطه بود ازین خطه که آراز
آبی سوز از کوب بکوب این خطه بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
عین افعی کور و نور عین کور و نور لام و او اولاد بی باها خطه و مار
تسکنت ازین خطه که بیو متنا قسم هر کش کند و در خطه که بیو متنا قسم
دب و لایع و بی لایع دایم بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز

دندره را بر علی ازین خطه و قزوین را بر او ازین سوره که قصه است

عجم و لایع و بی لایع دایم بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
کور و لایع و بی لایع دایم بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
بسنوی بر بلکه بلو با بنو نا داو ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
آراز و غنیه آل و اب و سوز ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
هر و جها ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
سپه که یکدل و کور و جها ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
آراز که سوزی بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
دیر سوزی در این خطه که آراز بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
بر این خطه که آراز بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز
سبک ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز بود ازین خطه که آراز

حضرت صدقان او مر م ایوب

زین تابد حضرت باری هر بار

نام این خطه
توجه به حکم قلم است
کوتاه صبا و اصل بی
کوتاه اول است اول
توجه به حکم قلم است
کوتاه صبا و اصل بی
کوتاه اول است اول

قال النبي صلى الله عليه وسلم العلم والمال من كل عيب الجهل والعفة
يكتفان كل عيب قال النبي صلى الله عليه وسلم ان لكل شئ
طريقا وطريقا حسنة العلم قال النبي صلى الله عليه وسلم نوم العالم خير من
عبادة الجاهل صدق رسول الله

يكلأى كروكي وقت بوند ذكر اول ان اشباهه نظر اوله

مختم صفر ربيع الاول ربيع الآخر
*نظرة على الايام
والنظرة على الايام
والنظرة على الايام*

بناذى الاول جاذى الآخر مرجب شعبان
*نظرة على الايام
نظرة على الايام
نظرة على الايام*

رمضان شوال ذى القعدة ذى الحجة
*نظرة على الايام
نظرة على الايام
نظرة على الايام*

*نظرة على الايام
نظرة على الايام
نظرة على الايام*

قال النبي صلى الله عليه وسلم
من مات على طلب العلم فقد مات
شعبيا صدق رسول الله
قال النبي صلى الله عليه وسلم
مخيل العلم لا يجل ان يعلم انقل
من مخيل العلم لا يجل ان يعلم انقل

قال النبي صلى الله عليه وسلم
لو كان بينكم وبين العلم طريق
من ان رماقت حلالان طريق العلم
طريق اجبت صدق رسول الله
وبجاهد بين من اتوا على صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
لا آثر ان اتيت و افضل لا حال القليلة
وا فضل الخلق التواضع صدق رسول الله
وارا فانه ولم يجر الجاهل انما زنا مع اتداف
مزة صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم
نفسه يكفون ماد فانهم
صدق رسول الله

قال النبي صلى الله عليه وسلم طلب العلم زينته
على كل مسلم وسية صدق رسول الله

فمن كوكب كورل بورعاه اوقيه سبحان من سبحان من سبحان من سبحان
نعمه والملكوت من خيفت اللهم لا تغفلنا اجيبنا
ولا تتركنا بعدنايك وعافنا قبل ذلك روزگار فرسو
اوقيه من قتي نالسه بودعا اوقيه اللهم روگا ورتخت
ولا تتركنا رجا عدا با بر قمتك يا ارحم الراحمين سوره
وقد بن اوقيه اللهم اخطي واطغ نامعي وبلغني وبلغ
نامعي وسلمني وسلم نامعي وفرحني وفرح نامعي
بر حقيك يا ارحم الراحمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله
وصحبه اجمعين الطاهرين

روزگار قول الله عز وجل في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل
المرحومين وفرحهم بين فرح الله تعالى عز وجل في هذه الآية مره
فرحنا الله عز وجل في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل
في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل في هذه الآية مره
فرحنا الله عز وجل في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل
في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل في هذه الآية مره
فرحنا الله عز وجل في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل
في هذه الآية مره فرحنا الله عز وجل في هذه الآية مره

احفظنا من الافات والاهات والعقوبات رحمتك
يا ارحم الراحمين سوره قول الله عز وجل
قال النبي صلى الله عليه وسلم ترك الصلوة بلا عذر لا يضر جهنم ولا
يخلص منه الا من اتى بها بطريق ولا خاف منه ولا نال من الصلوة
معدله يسر القلوب من ترك الصلوة يفر من سببها في ترك
الصلوة اذا تكلم فلا تصدقوا ولا تصدقوا له اذا اطلبوا له
فلا تزوجوه ولا يرضوا له نفوسهم ولا يرضوا له خلافة
وله فضلا ولا ياتيه فانه منافق في شهرته والحجاب الزبور
والفرقان صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال النبي صلى الله عليه وسلم انما كان آخر الزمان يرفع الله تعالى هذه الآية
اربع اشياء لها اربعة والثاني المكنة من الزحف والثالث
الحياه من النساء والرابع العدل في الامور سوره
قال النبي صلى الله عليه وسلم اربع حصال تزيد العراكم النفاخ في الامار
والترشح في الامار والفساد في الامار والنوم على الارض سوره

مسألة بحمد ذكر الله من الشجر والنهليل وغيرهما في حال الجنابة

الاقامة لا يجوز تلاوة القرآن للجنب بعد الوضوء

هرم بولم يترفع به ما زاد من صكبه بذكره اذ قد ينوي في فري

حاجته بل ينوي في غيره حاصله ان لا يترفع به بذكره بل يترفع به بذكره

كل شئ حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم في شأنه وروى في

وقته بوعاء او غيره . اللهم منزل الكتاب ومجري

النجايب وهادم الاحزاب اهزمهم وانصرنا على كل مسلم

كوبه كرمه وكوت بوعاء اوقيه من كوبة كرمه وروى في

ابن ابي عمير في حديثها ومسيها ان ربي لغفور رحيم

وما قدر الله من قديمهم والارض جميعا قبضته يوم

القيامة والسموات مطويات بيمينه سبحانه وتعالى

عما يشركون . فمن نزلت فوسعه بوعاء اوقيه اعوذ بك من الله

التامات كلها من شئ ما خلق . فمن كبره اوله وخون

ايه بوعاء اوقيه . يا ارض ربي وربيك الله اعوذ

بالله من شركك وشرك ما يدرك وشرك ما خلق بينك وشرك ما

بلى

بلا يهلكك اعوذ بالله من السهر والسحر ومن الجن والانس

ومن ساكن الجبال والوديان وما ولد

حضرت رسول محمد واولاده بوعاء او غيره يا حي يا قيوم

برحمته استغث . بركن حضرت رسول عليه السلام حضرت

عليه بيودي يا علي بن ابي طالب رفته دونساك بوعاء اوقيه

بسم الله الرحمن الرحيم والاول والآخر والبارئ العليم

يقرا وهذا الدعاء عند الظلمة ربنا اخرجنا من هذه القرية

الظالمة اهلها واجعلنا من ولدك ولدتك ولدتك ولا

واجعلنا من ولدك نصير اربيت جنتي من العوالم

الظالمين . يقرا عند الحاجة ربنا انفع نيتنا

وبين قومك بالحق وانت خير الناس اجمعين

هذا دعاء اخر منه

اللهم ما علمت في هذا السنة مما نسيته عنده ولم تره

ونسيته ولم نسهه وحلت عني بعد قدرتك على

عقوبي رد دعوتني الى القرية بعد جرائم ومصيبك

202

الذي شهد ان العاصي انا كما
فان تغلف فاذت لذلك امره
مقر بالذوق فخذ
وان تغلف فون برجم
قطم

